

Avaleht>Kohtuasja algatamine>Vahendus>Vahendus ELi liikmesriikides

Vahendus ELi liikmesriikides

Vahendusmenetluse kasutamine on liikmesriikides erinev. Mõnes liikmesriigis reguleerivad vahendusmenetlust põhjalikud õigusaktid või menetluseeskirjad. Teistes riikides on seadusandlikud asutused näidanud üles vähest huvi vahendusmenetluse reguleerimise vastu. Samal ajal on aga liikmesriike, kellel on vahendusmenetluse alal suured kogemused ja kes peamiselt toetuvad isereguleerimisele.

Kohtule arutamiseks esitatud vaidluste arv suureneb pidevalt. Selle tulemusena ei pikene üksnes vaidluste lahendamise aeg, vaid see on suurendanud ka kohtukuluid määral, mis on ebaproportsionaalne vaidluse väärtusega.

Enamikul juhtudel on vahendusmenetlus tavalisest kohtumenetlusest kiirem ja seetõttu enamasti ka odavam. See kehtib eelkõige riikide puhul, kus kohtutel on märkimisväärsed menetlemata asjade jäägid ja keskmine kohtumenetlus kestab mitu aastat.

Seetõttu, vaatamata vahendusmenetluse valdkondade ja meetodite erinevusele Euroopa Liidus, suureneb huvi kasutada vahendusmenetlust kohtumenetlusele alternatiivse vaidluste lahendamise vahendina.

Riigi kohta üksikasjaliku teabe saamiseks klõpsake paremas servas selle lipukesel.

Viimati uuendatud: 18/01/2019

Käesolevat lehekülge haldab Euroopa Komisjon. Sellel veebisaidil avaldatud teave ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta. Komisjon ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õigusteabe viida alt ELi veebilehtede autoriõiguste eeskirjade kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Vahendus liikmesriikides - Belgia

Miks ei võiks kohtusse pöördumise asemel lahendada vaidlused vahenduse teel? See on vaidluste kohtuvälise lahendamise vorm, kus vahendaja aitab pooltel kokkuleppele jõuda. Nii Belgia valitsus kui ka juristid teavad hästi, millised on vahenduse eelised.

Kellega ühendust võtta?

Föderaalne vahendamise komisjon

Ehkki föderaalne komisjon ise vahendamise ees ei tegele, reguleerib ta seda kutseala ning ajakohastab tunnustatud vahendajate nimekirja.

Komisjoni sekretariaadis antakse teavet hollandi ja prantsuse keeles. Sekretariaadiga võib ühendust võtta e-posti teel või järgmisel aadressil:

SPF Justice

Commission fédérale de médiation

Rue de la Loi, 34

1000 Bruxelles

Tel: (+32) 2 224 99 01

Faks: (+32) 2 224 99 07

Föderaalne vahendamise komisjon tagab (vahendajate tunnustamise kaudu) vahendamise kvaliteedi ja arengu.

Vahendajate nimekiri on kättesaadav hollandi ja prantsuse keeles.

Millistes valdkondades on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Vahendamine on **lubatud** järgmistes valdkondades:

tsiviilõigus (sealhulgas vaidlused perekonnaküsimustes);

kaubandusõigus;

tööõigus;

samuti on olemas vahendamine kriminaal- ja karistusõiguses, kuid need valdkonnad ei kuulu föderaalse vahendamise komisjoni pädevusse.

Kõige levinum on vahendamine tsiviilõiguses, eelkõige perekonnaküsimustes.

Milliseid eeskirju tuleb järgida?

Vahendaja kasutamine on **poolte vaba valik**, vahendamise ebaõnnestumine ei ole karistatav.

Perekonnaõiguse hiljuti vastuvõetud sätete kohaselt peab kohtunik pooli teavitama vahendamise olemasolust ja võimalustest.

On olemas vahendajate „**tegevusjuhend**“, mis on kättesaadav hollandi ja prantsuse keeles.

Teave ja koolitus

Palju teavet on kättesaadav veebisaidil hollandi ja prantsuse keeles, kus kirjeldatakse vahendamise erinevaid aspekte (vahendamise käik, hind, aadressid jne).

Alajaotus „Le coin des professionnels“ (kutsealase teabe nurgake)

Selles veebisaidi alajaotuses antakse teavet vahendajate **tunnustamise kriteeriumite ja koolitustingimuste** kohta.

Föderaalne vahendamise komisjon on vahendajate koolitamist reguleerinud, kuid koolitust ennast pakub erasektor.

Programm koosneb 60 tunnisest põhikavast, mis jaguneb vähemalt 25 tunniseks teoreetiliseks koolituseks ja vähemalt 25 tunniseks praktiliseks koolituseks.

Põhikava hõlmab vahendamise üldpõhimõtteid (eetilisi/filosoofilisi), **konfliktide lahendamise erinevate alternatiivsete viiside** uurimist, kohaldatavat õigust, sotsioloogilisi ja psühholoogilisi aspekte ning vahendamismenetlust.

Praktilised ülesanded hõlmavad programmis sisalduvaid aineid ning arendavad rollimängude kaudu läbirääkimis- ja suhtlemisoskust.

Lisaks põhikavale on iga vahendamise liigi kohta olemas eriprogrammid (vähemalt 30 tundi, mis jagunevad vabalt teoreetilise ja praktilise koolituse vahel).

Eriprogrammid on koostatud vahendamise kohta perekonnaasjades, tsiviil-, kaubandus- ja sotsiaalküsimustes.

Tunnustamise kriteeriumid

Vahendajate tunnustamise kriteeriumid

Suunised toimiku esitamiseks, et saada tunnustatud vahendajaks 21. veebruari 2005. aasta seaduse alusel

Vahendaja tunnustamistaotluse juurde lisatavate dokumentide loetelu (Word)

Koolituse/täienduskoolituse kriteeriumid

Aluskoolitus

1. veebruari 2007. aasta otsus, millega määratakse kindlaks koolituskeskuste akrediteerimismenetlused ja tunnustatud vahendajate koolitustingimused. Föderaalne vahendamise komisjoni akrediteeritud vahendajate koolitusasutused.

Täienduskoolitus

18. detsembri 2008. aasta otsus, millega määratakse kindlaks tunnustatud vahendajate kohustused täienduskoolituse valdkonnas ja sellekohaste programmide akrediteerimiskriteeriumid

Tegevusjuhend

Tunnustatud vahendaja tegevusjuhend (Word)

Kaebuste käsitlemine

Otsus, mis käsitleb tunnustamise tühistamismenetlust, tegevusjuhendist tulenevate karistuste kindlaksmääramist ja nende karistuste rakendamise korda.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Vahendamine on tasuta. Vahendaja **tasu lepibakse kokku** eraõigusliku vahendaja ja poolte vahel. Seadus seda ei reguleeri. Üldiselt maksab kumbki pool tasust poole.

Poolel on võimalik saada **abi** vahendaja tasu maksmiseks, kui tema sissetulekud on tagasihoidlikud ning kui vahendaja on tunnustatud.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

Vastavalt [Euroopa direktiivile 2008/52/EÜ](#) peab olema võimalik nõuda vahenduse teel saavutatud kirjaliku kokkuleppe täitmisele pööramist. Liikmesriigid teatavad, millised kohtud või muud asutused on selliste nõuete vastuvõtmiseks pädevad. Belgia ei ole seda teavet veel esitanud.

Siiski on kooskõlas kohtuseadustiku artiklitega 1733 ja 1736 võimalik lasta kohtunikul vahendamise teel saavutatud kokkuleppe kinnitada, muutes selle kokkuleppe ametlikuks ja täitmisele pööratavaks. Vormiliselt käsitletakse kokkulepet sel juhul kohtuotsusena.

Lisaks kinnitamisele on olemas ka teine võimalus. Notari juures on võimalik muuta vahendamise teel saavutatud kokkuleppe notariaalseks aktiks. Siis on kokkuleppe samuti ametlik ja täitmisele pööratav ilma kohtuniku poole pöördumata. Selline võimalus eeldab kõikide poolte nõusolekut.

Seonduvad lingid

[Belgia justiitsministeerium](#)

<https://justitie.belgium.be> Föderaalne vahendamise komisjon

Viimati uuendatud: 06/08/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [bg](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Vahendus liikmesriikides - Bulgaaria

Miks mitte püüda lahendada vaidlust kohtu poole pöördumise asemel vahendusmenetluse teel? See on vaidluse lahendamise alternatiivne vahend, mille puhul vahendaja aitab vaidluse pooltel jõuda kokkuleppele. Bulgaaria valitsus ja õiguslatõõtjad on teadlikud vahenduse eelistest.

Kellega ühendust võtta?

Bulgaaria justiitsministeerium on loonud vahendajate registri kasulikke avalikke teenuseid osutavate mittetulunduslike juriidiliste isikute keskregistri osana.

[Justiitsministeeriumi](#) veebisaidilt leiab järgmist:

[vahendajate nimekiri](#)

vahendajate koolitusega tegelevad erasektori organisatsioonid

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Vahendus on lubatud mitmes õigusvaldkonnas. Neid valdkondi ei reguleeri ega piira õigusaktid. Siiani on enamik registreeritud vahendajaid spetsialiseerunud vahendusele kaubandus- ja äriasjades.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Vahendus on täielikult vabatahtlik. Ehkki vahendus on vaidluse lahendamise alternatiiv kohtu poole pöördumisele, ei ole see kohtumenetluse algatamise eeltingimuseks.

Vahendajate jaoks ei ole olemas spetsiaalset toimejuhendit. Vahendusmenetluse seaduses ja 15. märtsi 2007. aasta määruses nr 2, millega sätestatakse vahendajate koolitusega tegelevate asutuste heakskiitmise tingimused ja kord, on esitatud eetikanorme käsitlevad sätted.

Teavitamine ja koolitus

Vahendajate koolitusega tegelevad erasektori organisatsioonid.

Koolitusseminaride teemade hulka kuuluvad õigusmenetlused ja eetikaeeskirjad, mis on ette nähtud vahendajatele, ning samuti **vahendusmenetluse seaduses ja 15. märtsi 2007. aasta määruses nr 2** sätestatud menetlus.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Vahendus ei ole tasuta; **tasu** tuleb maksta vahendaja ja asjaosaliste vahelise lepingu alusel.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

Vastavalt [direktiivile 2008/52/EÜ](#) (soodustada ja hõlbustada vahendust piiriüleste vaidluste lahendamise alternatiivse menetlusena) peab olema võimalik taotleda vahendusmenetluse tulemusena saavutatud kirjaliku kokkuleppe sisu täidetavaks tunnustamist.

Liikmesriigid teavitavad sellest kohtuid või teisi asutusi, kelle pädevuses on taotluste vastuvõtmine.

Seonduvad lingid

[Vahendajate register](#)

[Vahendajate register \(otsing\)](#)

Viimati uuendatud: 17/12/2018

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Vahendus liikmesriikides - Tšehhi

Miks mitte lahendada oma vaidlusi kohtusse mineku asemel vahenduse kaudu?

Vahendus on üks vaidluste kohtuvälise lahendamise võimalustest, mille käigus vahendaja aitab vaidluse pooltel kokkuleppele jõuda. Vahenduse eeliseks on sellisest vaidluse lahendamise vormist tulenev aja kokkuvõtte (võrreldes pikaleveniva kohtuasjaga) ja sageli ka raha kokkuvõtte (võrreldes kohtuasja kuludega).

Kellega ühendust võtta?

Tšehhi Vabariigi kriminaalhooldus- ja vahendusteenistus on keskorgan, kes vastutab vahenduse eest kuriteo toimepanija ja ohvri vahel kriminaalmenetluses. Nimetatud teenistuse eest vastutab **justiitsministeerium**.

Tsiviiliasjade puhul võib pöörduda vahendaja poole, kes sellist teenust pakub. Tšehhi Vabariigis tegutsevate vahendajate kontaktandmed on kättesaadavad eri veebisaitidel, otsides sõna „vahendus“ järgi.

Vahendajate nimekirja leiab näiteks Tšehhi Vahendajate Liidu, Tšehhi Advokatuuri ning Tšehhi Vabariigi Arbitraaži ja Vahendusmenetluste Liidu veebisaidilt. Piirkonnakohtute tööpiirkonnas tegutseva Tšehhi Vabariigi kriminaalhoolduse ja vahendusteenistuse kontaktandmed leiab teenistuse veebisaidilt.

Justiitsministeeriumi käsutuses olev vahendajate nimekirja avaldatakse kooskõlas seadusega nr 202/2012 (vahenduse kohta) üsna varsti.

Vahenduse valdkonnas tegutseb hulk valitsusväliseid organisatsioone.

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Vahendust on lubatud kasutada kõigis õigusvaldkondades, välja arvatud juhul, kui see on välistatud õigusaktidega. See hõlmab **perekondaõigust, äriõigust ja kriminaalõigust**. Tsiviilmenetluse seadustiku kohaselt võib asja menetlev kohtunik, kui ta peab seda mõistlikuks ja vajalikuks, määrata menetlusosalistele esialgse kolmetunnise kohtumise vahendajaga. Sellistel juhtudel võidakse menetlus kuni kolmeks kuuks peatada.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Jah, sest vahendus on nüüd reguleeritud seadusega nr 202/2012 vahenduse kohta ja kriminaalmenetluse korral seadusega nr 257/2000 kriminaalhoolduse ja vahenduse kohta Tšehhi Vabariigis.

Teave ja koolitus

Registrisse kantud vahendaja peab kooskõlas seadusega nr 202/2012 olema sooritanud kutsealase eksami justiitsministeeriumi kokkukutsutud komisjoni ees. Kriminaalhooldus- ja vahendusteenistuse raames seaduse nr 257/2000 kohaselt tegutsev vahendaja peab olema sooritanud kvalifikatsioonieksami.

Kriminaalõigussüsteemis tegutsevate vahendajate koolitamise eest vastutab kriminaalhooldus- ja vahendusteenistus; kriminaalmenetlusevälise vahendusteenuse valdkonnas pakuvad koolitust arvukad üksused ja haridusasutused.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Kriminaalhooldus- ja vahendusteenistuse pakutav vahendus on tasuta või hüvitab kulud riik.

Kui kohus peatab tsiviilasjas menetluse ja määrab pooltele esialgse kohtumise vahendajaga, tasutakse vahendusteenuse esimese kolme tunni eest rakendusaktides kehtestatud määra alusel (400 Tšehhi krooni iga alanud tunni eest) ja see kulu jagatakse poolte vahel võrdselt (kui pooled on kohtukulude tasumisest vabastatud, hüvitab selle riik). Kui vahenduseks kulub rohkem kui kolm tundi, tasuvad pooled ülejäänud kulud võrdselt kuni vahendaja ja vahendusmenetluse poolte (kohtumenetluse osaliste) vahel kokkulepitud **summani**.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

 Direktiiviga 2008/52/EÜ võimaldatakse vaidluse pooltel taotleda vahenduse tulemusena saavutatud kirjaliku kokkuleppe täitmisele pööramist. Tsiviilasjas vahendusmenetluse poolte saavutatud kokkuleppe võib esitada kohtule kinnitamiseks edasise menetluse käigus. Kriminaalhooldus- ja vahendusteenistuse poolt kriminaalmenetluses osutatud vahenduse tulemusi võib arvesse võtta nii riiklik süüdistaja kui ka kohus konkreetses asjas otsuse tegemisel.

Viimati uuendatud: 05/03/2018

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Vahendus liikmesriikides - Taani

Taanis on eraviisiliselt võimalik kasutada vahendaja teenuseid. Eraviisilist vahendust ei reguleeri ükski õigusakt ning kulud peavad tasuma pooled ise. Lisaks on seadusega ette nähtud võimalus kasutada vahendust tsiviilasjade puhul esimese astme kohtus, ringkonnakohtus või merendus- ja kaubanduskohtus ning konfliktide lahendamiseks kriminaalasjades (vt allpool).

Vahendus tsiviilasjades

Menetlusseaduse 27. peatükis sätestatakse vahenduse eeskirjad tsiviilasjades, mida menetletakse esimese astme kohtus, ringkonnakohtus või merendus- ja kaubanduskohtus.

Poolte palvel võib kohus määrata vahendaja, kes aitab pooltel jõuda kokkuleppele nendevahelises vaidluses (vahendus kohtus).

Vahendusmenetluse eesmärk on anda kohtuasja pooltele võimalus soovi korral lahenda vaidlus muul viisil kui kasutades kohtus traditsioonilist lepitusmenetlust, mis põhineb õigusaktidel, või kohtuotsuse abil. Vahendus kohtus võib anda võimaluse jõuda vaidluses kokkuleppele, mis rahuldab mõlemat poolt, sest sellisel viisil saavutatud kokkuleppe võib anda neile suurema mõju asjade käigu üle ning arvestab nende huvide, vajaduste ja plaanidega.

Vahendaja võib olla asjaomase kohtu kohtunik või kohtuametnik, kes on määratud vahendajaks, või jurist, kelle vahendajaks olemise asjaomase ringkonnakohtu tööpiirkonnas kiidab heaks kohtu administratsioon.

Vahendaja määrab vahendusmenetluse käigu, arutades seda pooltega. Poolte nõusoleku korral võib vahendaja kohtuda nendega eraldi.

Kumbki pool kannab oma vahenduskulud, kui ei ole kokku lepitud teisiti.

Kui vahendusmenetlus lõpeb kokkuleppega, võib selle ametlikult protokollida ning seejärel kohtuasja lõpetada.

Menetlusseaduse paragrahvi 478 lõike 1 punkti 2 kohaselt võib nõuda sundtäitmist kohtus või muude ametiasutuste vahendusel tehtud kokkuleppe alusel, kui seadusega on lubatud kohtuotsuste sundtäitmine.

Paragrahvi 478 lõike 1 punkti 4 kohaselt võib nõuda sundtäitmist ka kohtuvälise kirjaliku kokkuleppe alusel, mis käsitleb maksmata võlga, kui kokkuleppes sätestatakse, et selle alusel võib nõuda sundtäitmist.

Menetlusseadusega võib tutvuda järgmisel veebisaidil: [Teave õigusaktide kohta](#).

Vahendus kriminaalasjades

12. juuni 2009. aasta seadusega nr 467 vaidluste lahendamise nõukogu kohti kuritegude korral, mis jõustus 1. jaanuaril 2010, luuakse püsiv üleriigiline süsteem vaidluste lahendamiseks kriminaalasjades.

Iga politseijaoskonna politseiülem loob vaidluste lahendamise nõukogu, mille raames ohver ja teo toimepanija võivad pärast toimepandud kuritegu kohtuda neutraalse vahendajaga.

Vahendus vaidluste lahendamise nõukogus võib toimuda ainult siis, kui pooled on nõus osalema. Lapsed ja alla 18aastased isikud võivad osaleda ainult oma seadusjärgse eestkostja nõusoleku korral. Vahendus vaidluste lahendamise nõukogus võib toimuda ainult siis, kui teo toimepanija on teo omaks võtnud. Vahendaja koostab pärast arutelu pooltega vaidluste lahendamise nõukogu tegevuskava. Vaidluse lahendamise käigus aitab vahendaja pooltel kuritegu arutada ja vormistada kokkuleppeid, mida nad soovivad sõlmida.

Vahendus vaidluste lahendamise nõukogus ei asenda karistust või mõnda muud kuriteo õiguslikku tagajärge.

Seaduse vaidluste lahendamise nõukogu kohta kuritegude korral leiate veebisaidil [Teave õigusaktide kohta](#).

Kellega ühendust võtta?

Tsiviiliasjade korral võtke ühendust asja menetleva kohtuga. Asjaomase kohtu aadressi ja telefoninumbri ning muu vajaliku teabe leiate veebisaidil [Domstolsstyrelsen](#) (Kohtute amet).

Kriminaalasjade korral võtke ühendust juhtumiga tegeleva politseijaoskonnaga. Asjaomase politseijaoskonna aadressi ja telefoninumbri ning muu vajaliku teabe leiate veebisaidil [Taani Politsei](#).

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Vt eespool.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Vt eespool.

Teave ja koolitus

Vt eespool.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Vt eespool.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

Vt eespool.

Viimati uuendatud: 13/08/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastada tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [de](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Vahendus liikmesriikides - Saksamaa

Miks mitte proovida lahendada oma vaidlusi kohtusse mineku asemel vahenduse kaudu? Tegemist on vaidluste alternatiivse lahendamise meetmega, kus vahendaja aitab vaidluse osalistel kokkuleppele jõuda. Saksamaa riigiasutused ja õiguspraktikud teavad hästi vahenduse eeliseid.

Kellega ühendust võtta?

Vahendusteenust pakub suur hulk organisatsioone. Järgnevalt on toodud mõned suuremad ühendused:

[Perekonnaküsimuste vahenduse föderaalne ühendus](#) (*Bundes-Arbeitsgemeinschaft für Familien-Mediation e.V.* (BAFM), Rosenthaler Straße 32, 10178 Berliin, Saksamaa)

[Vahenduse föderaalne ühendus](#) (*Bundesverband Mediation e.V.* (BM), Kirchweg 80, 34119 Kassel, Saksamaa)

[Majandus- ja kutsealase vahenduse föderaalne ühendus](#) (*Bundesverband Mediation in Wirtschaft und Arbeitswelt e.V.* (BMWA), Prinzregentenstr. 1, 86150 Augsburg, Saksamaa)

[Vahenduskeskus](#) (*Centrale für Mediation GmbH & Co. KG* (CfM), GustavHeinemann-Ufer 58, 50968 Köln, Saksamaa)

[Saksamaa advokaatide ühendus](#) (*Arbeitsgemeinschaft Mediation im Deutschen Anwaltverein*, Littenstraße 11, 10179 Berliin, Saksamaa)

Need ühendused abistavad vahendust kasutada soovivaid vaidluspooli.

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Üldiselt on vahendus lubatud alati, kui pooled tohivad kasutada vaidluste ja teiste küsimuste lahendamiseks muid meetodeid peale õigusemõistmise Kõige sagedamini kasutatakse vahendust sellistes valdkondades nagu perekonnaküsimused, pärimisõigus ja äriõigus.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

26. juulil 2012 jõustus Saksamaal 21. juulil 2012 vastu võetud vahenduseadus (*Mediationsgesetz*), mille esimese artikliga edendatakse vahendust ja muid vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlusi (avaldatud ametlikus teatajas *Bundesgesetzblatt I*, lk 1577). Tegemist on esimese õigusaktiga, millega Saksamaal reguleeritakse ametlikult vahendusteenuseid. Seadusega võetakse Saksamaa õigusesse üle Euroopa Liidu vahendusdirektiiv (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/52/EÜ, 21. mai 2008, vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusajades, avaldatud ELT L 136, 24.5.2008, lk 3). Saksamaa vahenduseaduse reguleerimisala on ELI direktiivi omast laiem; direktiiv on ette nähtud vaid tsiviil- ja kaubandusajade kohta, kuid Saksamaa vahenduseadus hõlmab kõiki vahenduse liike Saksamaal olenemata vaidluse vormist või vaidluspoolte alalisest elukohast. Saksamaa vahenduseadusega on ette nähtud üldised juhised, sest vahendajatele ja vaidluspooltele peab vahendusmenetluses jääma märkimisväärne manööverdamisruum. Seaduses on määratletud terminid „vahendus” ja „vahendaja”, et eristada vahendust muudest vaidluse lahendamise liikidest. Seaduse kohaselt on vahendus struktureeritud protsess, mille käigus vaidluspoolled otsivad vabatahtlikult ja iseseisvalt lahendust nendevahelisele vaidlusele ühe või mitme vahendaja kaasabil. Vahendajad on sõltumatud ja erapooletud isikud, kel puudub otsuste tegemise õigus, kuid kes juhendavad pooli vahendusmenetluse kaudu. Seaduses ei ole meelega loodud vahendusmenetluse käitumisjuhendit. Selles on siiski sätestatud hulk teavitamiskohustusi ja piiranguid, et kaitsta vahendajate kutseala sõltumatust ja erapooletust. Peale selle on seadustega ametlikult kehtestatud vahendajatele range kohustus hoida kliendi konfidentsiaalsust.

Seadusega edendatakse vastastikust vaidluse lahendamist ja selles osutatakse hulgale ametlikes menetlusseadustikes (nt tsiviilmenetluse seadustik, *Zivilprozessordnung*) sätestatud erinevatele stiimulitele. Näiteks kui pooled esitavad hagi tsiviilkohtusse, peavad nad selgitama, kas nad on proovinud lahendada vaidlust kohtuvälise vahenditega, nagu vahendus, ja kas neil on konkreetseid põhjuseid sellisest võimalusest loobumiseks. Kohus võib soovitada, et pooled püüaksid lahendada vaidlust vahenduse või mõne muu vaidluste kohtuvälise lahendamise meetodi abil. Kui pooled keelduvad sellisest võimalusest, võib kohus otsustada menetluse peatada. Õigusabi vahenduse kasutamiseks praegu ette nähtud ei ole.

Litvabariigi valitsusel on seadusjärgne kohustus anda parlamendi alamkojale *Bundestag*ile viis aastat pärast seaduse rakendamist aru selle mõju kohta.

Valitsus peab selgitama välja, kas on tarvis võtta täiendavaid õigusmeetmeid vahendajate väljaõppeks ja kutsealaseks koolitamiseks.

Teave ja koolitus

Üldteavet võib leida [liitvabariigi justiitsministeeriumi](#) (*Bundesministeriums der Justiz*) veebisaidilt.

Vahendaja kutsealased nõudmised ei ole seadusega kindlaks määratud. Samamoodi ei ole piiratud vahendaja kutsealal tegutsema asumist. Vahendajad vastutavad ise selle eest, et neil oleksid vajalikud teadmised ja kogemused (asjakohase väljaõppe ja täiendõppe abil), et juhendada pooli vahendusprotsessis asjatundlikult. Saksamaa õiguses on sätestatud üldteadmised, pädevused ja menetlused, mis tuleks asjakohase väljaõppe käigus omandada. Kõik nimetatud tingimustele vastavad isikud võivad vahendajana tegutseda. Vanuse alampiiri seadud ei ole, samuti puudub nõue järgida ülikooli tasemel kursusi.

Liitvabariigi justiitsministeeriumil on õigus võtta vastu määrusi, millega kehtestada kutsealale täiendavaid väljaõppe ja täiendõppe nõudmisi. Sellisel juhul oleks määrusega ettenähtud tingimustele vastava väljaõppe läbinud isikutel õigus kasutada sertifitseeritud vahendaja ametinimetust (*zertifizierter Mediator*). Praegu ei ole sellise määruse vastuvõtmist ette näha.

Vahendajate väljaõpet pakuvad praegu eri ühendused, organisatsioonid, ülikoolid, äriühingud ja eraisikud.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Vahendust ei pakuta tasuta; tasu suurus sõltub eravahendaja ja asjaomaste poolte vahelisest kokkuleppesest.

Vahendustasud ei ole reguleeritud ning kulude kohta puudub statistika. Reaalseks peetakse tunnitasu vahemikus 80–250 eurot.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

Põhimõtteliselt saab vahenduse teel saavutatud kokkuleppe täitmisele pöörata advokaadi või notari abiga (tsiviilmenetluse seadustiku paragrahvid 796a–796c ja paragrahvi 794 lõiked 1–5).

Lingid

[Perekonnaküsimuste vahenduse föderaalne ühendus](#)

[Vahenduse föderaalne ühendus](#)

[Majandus- ja kutsealase vahenduse föderaalne ühendus](#)

[Vahenduskeskus](#)

[Saksamaa advokaatide ühendus](#)

Viimati uuendatud: 12/04/2018

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Vahendus liikmesriikides - Eesti

Miks mitte proovida lahendada oma vaidlusi kohtusse mineku asemel vahenduse kaudu? Vahendus on vaidluste alternatiivse lahendamise meede, kus vahendaja aitab vaidluse osalistel kokkuleppele jõuda. Eesti valitsus ja kohtupraktikud teavad vahenduse eeliseid.

Kellega ühendust võtta?

Lepitustegevus on lepitaja või lepitusorgani tegevus tsiviilasjas. Lepitust reguleerib lepitusseadus. Lepitusseadus on koostatud direktiivi 2008/52/EÜ (vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusajades) ülevõtmiseks Eesti õiguskorda.

Lepitusseaduse kohaselt võib lepitajaks olla iga füüsiline isik, kellele pooled on teinud ülesandeks lepitajana tegutseda. Samuti nähakse lepitajana tegutsemise õigus ette vandeadvokaadile ja notarile. Lepitamise ülesande saab eriseadus panna ka riigi või kohaliku omavalituse juures asuvalale üksusele. Lepitajana tegutseda soovivate notarite nimekiri on Notarite Koja [veebilehel](#).

Lepitajana tegutseda soovivate vandeadvokaatide nimekiri on Eesti Advokatuuri [veebilehel](#).

Sotsiaalministeeriumil on kavas arendada perekonnaasjade vahendajate ja perelepitajate tegevust.

Ühendust võib võtta ka järgmiste valitsusväliste organisatsioonidega:

[Eesti Lepitajate Ühing](#) annab teavet nii eesti kui ka inglise keeles. Kontaktisik on [Anneli Liivamägi](#).

[Eesti Lastekaitse Liit](#) on lapse õiguste tagamist toetav mittetulundusühendus. Muu tegevuse hulgas antakse nõu vanematele, kes valivad lahusel või soovivad abielu lahutada, julgustades neid oma laste huvide kaitseks kasutama lepitajate teenuseid. Liit on korraldanud koolitusi perelepituse teemal.

[Eesti Kindlustusseltside Liit](#) on moodustanud kindlustuslepitusorgani, mille ülesandeks on tegeleda kindlustusvõtja ja kindlustusandja või kindlustusvahendaja vaheliste vaidlustega.

Kollektiivse töötüli lahendamise seaduse kohaselt on kollektiivse töötüli vaidluse korral (kollektiivlepingu tingimuste üle peetav vaidlus) pooltel õigus pöörduda riikliku lepitaja poole. Riiklikuks lepitajaks on erapooletu asjatundja, kelle ülesanne on aidata töötüli pooltel leida kompromiss. Kollektiivse töötüli riiklik lepitaja on Meelis Virkebau, e-post meelis.virkebau@riikliklepitaja.ee. Rohkem infot saate riikliku lepitaja [veebilehelt](#).

Teatud mõttes võib vahendajaks pidada õiguskantslerit. Kuigi õiguskantsleri seadus ei kasuta ombudsmani (õigusvahemees) mõistet, täidab õiguskantsler ka ombudsmani funktsioone, kontrollides, kas riigiasutus järgib isikute põhiõigusi ja vabadusi ning hea halduse tava, ning kontrollides ka kohalikke omavalitsusi, avalik-õiguslikke juriidilisi isikuid ja avalikke ülesandeid täitvaid eraõiguslikke isikuid. 2011. aastast täidab õiguskantsler lapse õiguste konventsiooni artikli 4 alusel ka lasteombudsmani ülesandeid, samuti tegeleb lepitusmenetluse läbiviimisega diskrimineerimisvaidlustes. Täiendavat informatsiooni saab Õiguskantsleri Kantselei [veebilehelt](#).

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud või kõige tavalisem?

Lepitusseaduses ettenähtud lepitusmenetlus on üldiselt lubatud kõigi tsiviilvaidluste lahendamiseks. Lepitusmenetlusega tsiviilasjas on tegemist juhul, kui vaidlus tuleneb eraõigussuhtest ning on lahendatav maakohtus. Võrreldava statistika puudumisele vaatamata on tõenäoline, et vahendust kasutatakse kõige sagedamini perekonnaõiguse valdkonnas.

Õiguskantsler lahendab isiku avalduse alusel diskrimineerimisvaidlusi, kui isikul on diskrimineeritud seoses tema soo, rassi, rahvuse (etnilise kuuluvuse), nahavärvuse, keele, päritolu, usutunnistuse või usulise veendumuse, poliitilise või muu veendumuse, varalise või sotsiaalse seisundi, vanuse, puude, seksuaalse suundumuse või muu seaduses nimetatud diskrimineerimistunnuse tõttu. Lisandub vahendustegevus põhiõiguste rikkumisel.

Riiklik lepitaja tegeleb lepitamisega kollektiivse töövaidluse korral.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Eesti õiguse kohaselt on lepituse kasutamine üldjuhul vabatahtlik. Lepitusmenetlusele kohalduvad reeglid ja lepitusmenetluse tulemuse täidetavuse eeldused on sätestatud lepitusseaduses.

Lepitajate Ühing on välja töötanud kutsestandardi, millele vastavust nõutakse vahendajalt, kes soovib tegutseda Eestis perelepitajana.

Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustikus on sätestatud erireegel, millega nähakse ette kohtulik lepitus puhuks, kui vanem rikub lapsega suhtlemist korraldavat kohtumäärust. Seadustiku paragrahvi 563 kohaselt võib kohus vanema avalduse alusel kutsuda vanemad enda juurde, et lahendada selline lahkeli kokkuleppe teel. Kohus kutsub vanemad isiklikult välja ja teatab kohtusse ilmumata jäämise võimalikest tagajärgedest (trahv või arest).

Lisaks eelöeldule näeb tsiviilkohtumenetluse seadustik ette järgmise võimaluse: kui kohtu hinnangul on see kohtuasja asjaolusid ning senist menetluskaiku arvestades asja lahendamise huvides vajalik, võib ta kohustada pooli osalema lepitusseaduses sätestatud lepitusmenetluses.

Eesti Kindlustusseltside Liidu lepitusorgani menetluskord on kättesaadav [veebilehel](#).

Sotsiaalministeerium aitab arendada perelepitust, arendustöö hõlmab perelepitaja kutsestandardi kehtestamist. Tulevikus võivad riigi- või kohaliku omavalitsuse asutused vahendust pakkuda ning rahastada teatavaid vahendusteenuseid.

Lepitus õiguskantsleri juures on reguleeritud õiguskantsleri seaduses. Kollektiivse töötüli lahendamist, riikliku lepitaja tegevust ja menetluse osapoolte õigusi ning kohustusi reguleerib kollektiivse töötüli lahendamise seadus.

Teave ja koolitus

Lepitusseaduse kohaselt tegutsevate lepitajate, sealhulgas notarite ja advokaatide kohta leiab infot lepitajatena tegutsevate isikute kodulehtedelt. Lepitajana tegutseda soovivate notarite nimekirja on kättesaadav Notarite Koja [veebilehel](#). Samasugune teave advokaatide kohta on advokatuuri [veebilehel](#).

Õiguskantsleri tegevuse kohta laste ombudsmanina saab teavet õiguskantsleri [veebilehelt](#), diskrimineerimisvaidluste lepitamise kohta saab teavet samuti õiguskantsleri [veebilehelt](#).

Riikliku lepitaja tegevuse kohta lepitajana saab infot riikliku lepitaja [veebilehelt](#).

Vahendajate koolitust pakub erasektor (nt Lepitajate Ühing). Vahendajate koolitus ei ole reguleeritud.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Lepitusseaduse kohaselt ei ole lepitus tasuta teenus. Seaduse kohaselt määratakse lepitustasu kindlaks vahendaja ja asjaomaste poolte omavahelisel kokkuleppel. Lepitajate Ühingu veebilehel toodud andmete kohaselt on perelepituse seansi hind 70 eurot. Vahenduse kulud jagatakse poolte vahel võrdset.

Kui kohus peab vajalikuks kutsuda vaidlust lahendama vahendaja või lepitaja, saab majanduslikult nõrgem pool taotleda riigilt abi kulude katmiseks.

Kui lepitusmenetluse viib läbi õiguskantsler, ei pea selle eest tasu maksma. Kaasned võib lepitusmenetlusega seonduvate kulude kandmise kohustus.

Kulude kandja otsustab õiguskantsler.

Kollektiivse töötüli lahendamine riikliku lepitaja juures on samuti tasuta. Kollektiivse töötüli lahendamise seotud kulud katab süüdiolene pool või need jaotatakse kokkuleppeliselt poolte vahel.

Eesti Kindlustusseltside Liidu lepinguorgani haldustasu on 50 eurot ja kindlustuslepitaja tasu ülemmäär on 160 eurot, millele lisandub sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaks, kokku 214,08 eurot. Eduti lepituse puhul kuulub tasumisele pool kindlustuslepitaja tasust.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

Lepitusseaduse kohaselt on lepitusmenetluse tulemusena sõlmitav kokkulepe täitedokument pärast seda, kui avalduse alusel on läbi viidud asjakohane täidetavaks tunnistamise menetlus (tsiviilkohtumenetluse § 6271 või § 6272). Notari või advokaadi poolt läbiviidud lepitusmenetluse tulemusena sõlmitud lepituskokkuleppe võib täidetavaks tunnistada ka notar, tehes seda tõestamiseseaduses sätestatud korra kohaselt.

Õiguskantsleri kinnitatud lepitusmenetluse tulemusena sõlmitud kokkulepe on täitedokument.

Riikliku lepitaja vahendusel kollektiivse töötüli lahendamisel saavutatud kokkulepe on pooltele kohustuslik ja jõustub selle allkirjutamisega, kui ei ole kokku lepitud teises tähtajas. Selline kokkulepe ei ole siiski täitedokument.

Viimati uuendatud: 04/06/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumentis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [en](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Vahendus liikmesriikides - liirimaa

Kellega ühendust võtta?

Vahendusteenuste osutamise eest vastutavat kesket riigigorganit ei ole.

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Vahendust kasutatakse kõige sagedamini isikukahju, perekonna- ja äriasjades ning võrdõiguslikkust käsitlevate õigusaktide kohaste, ebaseadusliku diskrimineerimist käsitlevate kaebuste korral.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Isikukahju

Üldiselt on vahenduse kasutamine vabatahtlik. 2004. aasta tsiviilvastutuse ja -kohtute seadus (paragrahvid 15 ja 16) sisaldab vahendust käsitlevaid sätteid. Paragrahvis 15 kehtestatakse vahenduse nõupidamise mõiste. Kohus võib ette näha, et isikukahju pooled kohtuvad eesmärgiga arutada toimunut ja püüda leida lahendus. Kui pool ei täida seda ettekirjutust, võib kohus ette näha, et pool maksab sellest tulenevad kulud.

Vahendajaks võib sellisel juhul olla teatud tingimustel isik, kelle on ametisse nimetanud selle paragrahvi kohaselt justiits-, võrdõiguslikkuse ja õigusreformi ministri korraldusega ette nähtud organ.

Täiendava teabe saamiseks palume tutvuda [2004. aasta tsiviilvastutuse ja -kohtute seaduse \(paragrahvi 15 kohaselt määratud organid\) 2005. aasta korraldusega](#) ja [2004. aasta tsiviilvastutuse ja -kohtute seaduse \(paragrahvi 15 kohaselt määratud organid\) 2005. aasta korraldusega nr 2](#).

Perekonnaõigus

Perekonnaõiguse valdkonnas nähakse mitmes õigusaktis ette, et lahusele/lahutuse poolte õigusesindajad peavad arutama hageja või kostjaga (vastavalt vajadusele) vahenduse kasutamise võimalust. Selle eesmärk on tagada, et abikaasad jõuaksid lahusele või lahutuse osas kokkuleppele. Õigusesindajad peavad edastama asjaomastele pooltele ka nende isikute nimed ja aadressid, kes on kvalifitseeritud pakkuma vahendusteenust võõrandunud abikaasadele, ning tõendama kohtule, et nad on järginud seda nõuet. Kui seda ei tõendata, võib kohus menetluse edasi lükata nii pikaks ajaks, mis on tema arvates mõistlik selleks, et õigusesindaja saaks asjakohased arutelud läbi viia.

Täpsema teabe saamiseks palume tutvuda [peretoetuse agentuuri](#) ja [perekonnaküsimuste vahendusteenistuse](#) veebisaitidega.

Äriõigus

Äriõiguse valdkonna küsimuse ärakuulamisel võib kohtunik (vastavalt [ülemkohtu eeskirjade](#) eeskirjale 63A [äriõiguse kohtuasjad], 2004) mis tahes poole taotlusel või omal algatusel otsustada, et: „menetlus või mis tahes küsimuse arutamine peatatakse nii kauaks, kui ta peab asjakohaseks (kuid mitte kauemaks kui 28 päeva), et pooltel oleks aega kaaluda, kas selliseks menetluseks või küsimuse arutamiseks tuleks kasutada vahendusprotsessi, lepitusmenetlust või arbitraazi, ning kui pooled otsustavad menetluse või küsimuse puhul nii toimida, siis pikendada seda aega, mis on mis tahes poolele vajalik nende eeskirjade või mis tahes kohtu korralduse sätete järgimiseks“.

Võrdõiguslikkuse erikohus

Täiendavat teavet võrdõiguslikkuse erikohtu kohta leiab [kodanike teabesaidilt](#) ning [võrdõiguslikkuse erikohtu](#) veebisaidilt.

Teave ja koolitus

Üldiselt ei kuulu vahendajate koolitamine riigi vastutusalasasse. Peretoetuse agentuuri üheks ülesandeks on siiski pakkuda koolitust seoses perekonnaküsimuste vahendusega. Koolituse taotlemiseks peavad taotlejad läbima 60 tundi üldist vahenduskoolitust ja läbima range valikumenetluse.

Täpsema teabe saamiseks palume tutvuda [peretoetuste agentuuri](#) veebisaidiga.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Üldiselt ei pakuta vahendust tasuta; tasu suurus sõltub eravahendaja ja poolte vahelisest kokkuleppest.

[Perekonnaküsimuste vahendusteenistus](#) ja [võrdõiguslikkuse erikohus](#) võivad siiski pakkuda tasuta teenust.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

Vahenduse teel saavutatud lahendi saab täitmisele pöörata nagu lepingu.

Viimati uuendatud: 01/05/2010

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastada tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [ei](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Vahendus liikmesriikides - Kreeka

Miks mitte lahendada vaidlusi kohtusse minemise asemel vahenduse teel? Vahedus on vaidluste kohtuvälise lahendamise vorm, kus vahendaja aitab vaidluspooltel kokkuleppele jõuda. Kreeka valitsus ja õigusala töötajad teavad hästi vahenduse eelseid.

Kellega ühendust võtta?

Vahendusteenuseid osutavad Kreekas järgmised organid.

Vastavalt seadusele nr 3898/2010 (ametlik väljaanne, I seeria, nr 211, 16.12.2010), millega võetakse üle direktiiv 2008/52/EÜ, peab vahendaja olema vastava tunnistuse saanud jurist. Vahendajate sertifitseerimise nõukogu (*Επιτροπή Πιστοποίησης Διαμεσολαβητών*), mis loodi eespool nimetatud seadusega, tegutseb justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministeeriumi haldusalas ja vastutab vahendajate sertifitseerimise eest. Vahendaja on sertifitseeritud pärast seda, kui ta on sooritanud eksami kahest vahendajate sertifitseerimise nõukogu liikmest ja ühest kohtuametnikust koosneva eksamikomisjoni ees. Justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministeeriumi õigusemõistmise peadirektoraadi õigusvaldkonna ametite ja kohtutäiturite osakond (*Τμήμα Δικηγορικού Λειτουργήματος και Δικαστικών Επιμελητών*) vastutab vahendajate sertifitseerimise ning sertifitseerimiseks nõutavate haldusaktide väljaandmise eest. Kõnealune osakond tagab ka, et koostatakse vahendajate koolitamisega tegelevate litsentsitud organisatsioonide ja sertifitseeritud vahendajate nimekirjad, mis edastatakse kohtutele. Sertifitseeritud vahendajate nimekirjad on avaldatud [justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministeeriumi](#) veebisaidil.

Tööhõive-, sotsiaalkaitse- ja sotsiaalhoolekandeministeerium osutab teenust, mis võimaldab töötajal taotleda ametlikku ärakuulamist tööandjaga seotud vaidlusküsimuses. Menetlust viib läbi tööinspeksioon (*Επιθεώρηση Εργασίας*). Valdkonnale spetsialiseerunud inspektor korraldab tööandja ärakuulamise, et tööandja selgitaks oma seisukohta. Kõnealune ärakuulamine toimub eraldi mis tahes kohtumenetlusest.

Tarbijakaitse ombudsmanni büroo (*Συνήγορος του Καταναλωτή*) on tarbijate õiguste kaitsmisega tegelev sõltumatu ametiasutus, mis tegutseb regionaalarengu ja konkurentsivõime ministeeriumi valitsemisalas. Ombudsmanni büroo on kohtuväline organ tarbijavaidluste konsensuslikuks lahendamiseks ning nõuandev institutsioon, mis aitab valitsusel lahendada tema pädevusse kuuluvaid probleeme. Ombudsman teeb samuti järelevalvet kohalike prefektuuride volikogude juures asuvate [vaidluste rahumelse lahendamise nõukogude](#) (*Επιτροπές Φιλικού Διακανονισμού*) üle, mis võivad tegutseda siis, kui samaaegselt ei toimu kohtumenetlust.

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Vahendust pakutakse järgmistel juhtudel:

tsiviil- ja kaubandusajades;
tööõiguse valdkonnas ja tarbijavaidluste lahendamiseks, nagu on kirjeldatud eespool;
pervägivalla ohvritele (seadus nr 3500/2006) ning
teatavate õigusrikkumiste puhul vastavalt seadusele nr 3094/2010.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Kreeka on seadusega nr 3898/2010 (ametlik väljaanne, I seeria, nr 211, 16.12.2010) võtnud üle [direktiivi 2008/52/EÜ](#).

Eespool nimetatud seaduse kohaselt võib eraõiguslike kohtuvaidluste puhul kasutada vahendust poolte nõusolekul, kui neil on õigus vaidluse eset vabalt käsutada. Kokkulepet, millega nõustatakse kasutama vahendust, võib tõendada dokumentidega või vaidlust menetleva kohtu materjalidega ning kõnealuse kokkuleppe suhtes kohaldatakse lepinguõigust.

Vahenduse kasutamine on võimalik, kui: a) pooled nõustuvad kasutama vahendust enne või pärast kohtumenetlust; b) asja menetlev kohus kutsub pooli üles nõustuma vahenduse kasutamise, võttes arvesse kohtuasja kõiki aspekte; kui pooled sellega nõustuvad, peab kohus seejärel peatama asja arutamise kolmeks kuni kuueks kuuks; c) teise liikmesriigi kohus teeb korralduse vahenduse kasutamiseks; d) vahendus on nõutav õigusnormide kohaselt.

Justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministri otsusega nr 109088: a) kehtestatakse sertifitseeritud vahendajate jaoks eritingimused ning menetlused sertifikaadi tunnustamiseks teistes ELi liikmesriikides; selline tunnustamine ning sertifikaadi ajutine või lõplik tühistamine nõuab vahendajate sertifitseerimise nõukogu eelnevat nõusolekut; b) kehtestatakse sertifitseeritud vahendajate eetikakoodeks; c) nähakse ette eritingimused karistuste kohaldamiseks eetikakoodeksi rikkumise eest; need karistused, mille määramiseks on vaja nõukogu eelnevat nõusolekut, hõlmavad sertifikaadi ajutist või lõplikku tühistamist; ning d) täpsustatakse kõiki muid asjakohaseid küsimusi.

Vahendusmenetluses osaleb iga menetlusosaline või tema seaduslik esindaja koos oma advokaadiga.

Vahendaja määravad pooled või teeb seda nende valitud teine isik.

Vahendusmenetluse määrab kindlaks vahendaja poolte nõusolekul, kusjuures pooled võivad menetluse igal ajal lõpetada. Vahendusmenetlus on konfidentsiaalne ja arutelusid ei protokollita. Vahendaja võib vahendusmenetluse raames kummagi poolega ühendust võtta ja kohtuda. Vahendaja ei või ühe poolega toimunud kohtumise ajal saada teavet ilma selle poole nõusolekuta vastaspoolega jagada.

Vahendajaks pakutud isik ei ole kohustatud määramisega nõustuma. Vahendamise ajal võib vahendaja vastutusele võtta ainult seoses tegudega, mille eesmärk oli pettus toime panna.

Vahendaja koostab vahendusmenetluse kohta protokoll, mis peab sisaldama järgmist teavet:

- vahendaja täielik nimi;
- vahendusmenetluse toimumise koht ja aeg;
- kõigi vahendusmenetluses osalejate täielikud nimed;
- kokkulepe, mille alusel vahendus toimus;
- vahenduse ajal poolte saavutatud kokkulepe või kinnitus kokkuleppele mittejõudmise kohta, samuti vaidluse põhjus.

Pärast vahendust allkirjastavad vahendaja, pooled ja nende advokaadid vahendust käsitleva protokoll. Vähemalt ühe poole taotlusel tagab vahendaja, et nimetatud dokumendi originaal antakse hoiule vahenduse toimumise piirkonna üheliikmelise esimese astme kohtu sekretariaadile. Selleks tuleb tasuda lõiv,

mille põhi- ja korrigeeritud summa on kindlaks määratud rahandusministri ning justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministri ühise otsusega. Kui vahendus ebaõnnestub, allkirjastab vahendust käsitleva protokoll ainult vahendaja.

Pärast vahendust käsitleva protokoll hoiuleandmist üheliikmelise esimese astme kohtu sekretariaadile käsitatakse nimetatud dokumenti kokkuleppe täitmise määrusena vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 904 lõike 2 punktile c, kui see sisaldab poolte kokkulepet täitmisele pööratavas nõudes.

Vaidluste alternatiivse lahendamise praktiline kohaldamine

Ainus vaidluste alternatiivse lahendamise mehhanism, mida võib pidada Kreekas toimivaks, on **vahekohtumenetlus**:

Kreeka pankrotiseadustiku artiklile 99 j.j kohaselt võib vahendaja määrata tehingumenetluse jaoks, kui füüsilise või juriidilise isik esitab vastava taotluse pankrotikohtule (*πρωχευτικό δικαστήριο*).

Pankrotikohus otsustab, kas taotlus on põhjendatud, ning võib ekspertide nimekirjast määrata vahendaja. Vahendaja ülesanne on kõiki asjakohaseid vahendeid kasutades saavutada kokkulepe võlgniku ja võlausaldajate (õiguslikult määratletud) enamiku vahel, et tagada võlgniku ettevõtte püsijäämine. Vahendaja võib küsida krediidid- ja finantseerimisasutustelt võlgniku majandustegevuse kohta mis tahes teavet, millest võib kasu olla vahendusmenetluse edukuse tagamisel.

Kui kokkuleppele ei jõuta, teavitab vahendaja sellest viivitamata kohtu esimeest, kes algatab menetluse pankrotikohtus. Sellega on vahendaja ülesanne lõppenud.

Teave ja koolitus

Vahendajate sertifitseerimise nõukogu vastutab vahendajate sertifitseerimise eest. Nõukogu kontrollib, et vahendajate koolitamise organisatsioonid vastavad nõuetele, veendub, et sertifitseeritud vahendajad järgivad eetikakoodeksit ning teeb justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministritele soovitusi õigusnormides ettenähtud karistuste määramiseks.

Vahendajate koolitust võib vahendajate sertifitseerimise nõukogu soovitusel alusel pakkuda mittetulundusühing, mis hõlmab vähemalt ühte advokatuuri ja vähemalt ühte riiklikku koda ning mis tegutseb justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministri ühise otsusega. Vahendajate koolitamine toimub vastavalt vahendajate koolitamise organisatsioonide litsentsimisele ja tegutsemisele, alg- ja jätkukoolituse õppekava sisule, koolituse kestusele, koolituse toimumise kohale, koolitajate kvalifikatsioonile, osalejate arvule ning karistustele, mida tuleb kohaldada mis tahes koolitusorganisatsioonide suhtes, kes neid nõudeid ei täida. Karistus võib hõlmata rahaträvi või tegevusloa ajutist või lõplikku tühistamist. Karistuste valimise ja kohaldamise kriteeriumid määratakse kindlaks eespool nimetatud presidendi dekreediga. Õppeasutuse litsentsi saamiseks peab koolitusorganisatsioon tasuma riigilõivu, mille põhi- ja korrigeeritud summa on kindlaks määratud rahandusministri ning justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministri ühise otsusega.

Justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministrium kasutab asjakohaseid vahendeid, eelkõige interneti, et teavitada üldsust vahendamisele juurdepääsu võimalustest.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Vahendajad saavad tunnitasu maksimaalselt 24 tunni eest, sealhulgas ettevalmistusteks kulunud aja eest. Vahendaja võib vaidluste pooltega kokku leppida erinevas tasustamise viisis. Vahendaja tasu jagavad pooled omavahel võrdselt, kui ei lepita kokku teisiti. Kumbki pool maksab oma advokaadi tasu.

Vahenduse eest makstava maksimaalse tunnitasu põhi- ja korrigeeritud summa on kindlaks määratud justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministri otsusega.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

Pärast vahendust allkirjastavad vahendaja, pooled ja nende advokaadid vahendust käsitleva protokoll. Kui seda taotleb vähemalt üks pool, siis tagab vahendaja, et nimetatud dokumendi originaal antakse hoiule selle piirkonna üheliikmelise esimese astme kohtu kantseleisse, kus vahendus aset leidis. Selleks tuleb tasuda lõiv, mille põhi- ja korrigeeritud summa on kindlaks määratud rahandusministri ning justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministri ühise otsusega. Kui vahendus ebaõnnestub, allkirjastab vahendust käsitleva protokoll ainult vahendaja.

Pärast vahendust käsitleva protokoll hoiuleandmist üheliikmelise esimese astme kohtu sekretariaadile käsitatakse nimetatud dokumenti kokkuleppe täitmise määrusena vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 904 lõike 2 punktile c, kui see sisaldab poolte kokkulepet täitmisele pööratavas nõudes.

Õiguslikult algatatud vahendusmenetluse ajaks peatatakse nõuete aegumisperioodi edenemine ja aegumistähtaja saabumine kuni vahendusmenetluse lõpuleviimiseni. Vastavalt tsiviilseadustiku artiklile 261 j.j jätkub aegumisperioodi edenemine ja aegumistähtaja saabumine pärast protokoll koostamise ebaõnnestunud vahenduse kohta või kui üks pooltest esitab teisele poolele ja vahendajale teate või muu akti vahendusmenetluse lõpetamise kohta.

Direktiivi 2008/52/EÜ artikli 10 kohaselt tuleks taotlused esitada vahenduse toimumise piirkonna üheliikmelise esimese astme kohtu sekretariaadile, mis on pädev asutus (nagu on sätestatud direktiivi artikli 6 lõigetel 1 ja 2).

Seonduvad lingid

[Ateena advokaatuur](#)

[Tööhõive-, sotsiaalkaitse- ja sotsiaalhoolekandeministeerium](#)

[Tarbijakaitse ombudsman](#)

[Justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministrium](#)

[Kreeka vahenduse ja vahekohtumenetluse keskus](#)

Viimati uuendatud: 25/06/2018

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Vahendus liikmesriikides - Hispaania

Hispaanias on viimastel aastatel õigusemõistmist mõjutanud kohtuvaidluste arvu suurenemine, millel on mõju ka kohtusüsteemi tõrgeteta toimimisele. Seetõttu otsitakse alternatiivseid ja praegusest mudelist tõhusamaid viise vaidluste lahendamiseks.

Üks võimalik viis lisaks vahekohtunikule ja lepitusele on vahendus.

Kellega tuleks ühendust võtta?

Vaadake teavet selle kohta, kuidas leida Hispaanias vahendajat.

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud või kõige tavalisem?

6. juuli 2012. aasta seadusega 5/2012, mis käsitleb vahendusmenetlust tsiviil- ja kaubandusajades, võeti Hispaania õigusesse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiiv 2008/52/EÜ. Selle seadusega nähakse ette minimaalne raamistik vahendusmenetluse kasutamiseks, ilma et see mõjutaks autonoomsetes piirkondades kehtivaid õigusnorme.

Vahendus tööõiguse valdkonnas

Töövaidlustes on vahendus väga tavaline. Teatud juhtudel on kohustuslik enne kohtu poole pöördumist püüda kasutada vahendusmenetlust. Kollektiivsete töövaidluste lahendamiseks kasutatakse tavaliselt vahendust ja teatud autonoomsetes piirkondades kasutatakse seda ka individuaalsete töövaidluste lahendamiseks.

Autonoomsetel piirkondadel on töövaidluste vahendusega tegelevad asutused, mis on spetsialiseerunud nende probleemide lahendamisele. Riiklikul tasandil pakub vahenduse ja vahekohtunike talitus (*Servicio Interconfederal de Mediación y Arbitraje* – SIMA) tasuta vahendusteenust vaidluste korral, mis jäävad väljapoole [autonoomsete piirkondade](#) organite pädevust.

Seadusega 36/2011, mis käsitleb töövaidluskomisjonide tegevust, nähakse ette põhimõtteline uuendus: kõikidele esitatavatele taotlustele tuleb lisada tõend, milles kinnitatakse, et vaidlust on eelnevalt püütud lahendada vahendus- ja lepitusteenust (SMAC) kasutades lepitus- või vahendusmenetluse teel või organite vahendusel, kes täidavad neid ülesandeid kollektiivlepingu alusel. Selles seaduses loetletakse ka menetlused, mille suhtes seda nõuet ei kohaldata. Seaduses 36/2011 sisaldub selgesõnaline viide vahendusmenetlusele mitte ainult kohtueelse lepitusmenetluse ajal, vaid ka siis, kui kohtumenetlus on juba käimas.

Vahendus tsiviil- ja perekonnaõiguse valdkonnas

Seadusega 5/2012, mis käsitleb vahendust tsiviil- ja perekonnaõiguse valdkonnas, on ette nähtud võimalus teavitada mõlemat poolt eelistungil võimalusest kasutada vaidluse lahendamiseks vahendust, ning võttes arvesse kohtumenetluse eesmärki, võib kohus kutsuda pooli üles püüdma saavutada kokkulepe, mis lõpetaks kohtumenetluse või võimaldaks pooltel taotleda menetluste peatamist, et kasutada vahendus- või vahekohtumenetlust.

Seadus 5/2012 tähendab selles õigusvaldkonnas olulist muudatust, sest tsiviilmenetluse seadustikku lisatakse selge viide vahendusele kui ühele kohtumenetluse lõpetamise kohtuvälisele võimalusele.

Hispaania õiguses on just perekonnaõigus see valdkond, kus vahendusmenetlus on kõige paremini struktureeritud ja areneb kõige jõudsamalt.

Keskvalitsuse tasandil on suur samm edasi seadus 15/2005, kus käsitletakse vahendust kui vabatahtlikku alternatiivset perekonnavaidluste lahendamise võimalust ja väidetakse, et vabadus on üks Hispaania õigussüsteemi suurimaid väärtusi. Seaduses on sätestatud, et pooled võivad igal menetlusetapil paluda kohtul menetluse peatada, et nad saaksid kasutada vahendusmenetlust ja püüda jõuda vaidlusaluses küsimuses kokkuleppele.

Lisaks sellele nähakse tsiviilmenetluse seadustikus pooltele ette võimalus esitada ühisel kokkuleppel taotlus menetluse peatamiseks, et kasutada vahendust, kuid kohtus ei pea peatama menetlust *ab initio*, et pooled saaksid teabe vahetamise eesmärgil kohtuda, samuti ei soovita ta sellist sammu.

Vahendusteenused perekonnaõiguse valdkonnas varieeruvad autonoomsete piirkondade lõikes oluliselt, samuti võib esineda erinevusi sama piirkonna linnade vahel. Mõnes piirkonnas pakub vahendusteenust piirkond ise (nt Kataloonias), mõnes aga kohalikud ametiasutused (*Ayuntamientos*).

Kohtute üldnõukogu (*Consejo General del Poder Judicial*) toetab Hispaania kohtute vahendusega seotud algatusi ja teostab nende üle järelevalvet. Teda abistavad omakorda autonoomsed piirkonnad, ülikoolid, kohalikud ametiasutused või ühingud.

Vahendus kriminaalõiguse valdkonnas

Vahenduse eesmärk kriminaalõiguse valdkonnas on ühelt poolt kurjategija rehabiliteerimine ja teisalt ohvrile tekitatud kahju hüvitamine.

Alaealiste puhul (14–18 aastased) on vahendus selgelt normeeritud kui alaealise ümberkasvatamise võimalus. Selles valdkonnas tegelevad vahendusega alaealiste prokuratuuri (*Fiscalía de Menores*) tugiüksused, kuid samuti võivad seda teostada autonoomsete piirkondade asutused ja muud asutused, näiteks assotsiatsioonid.

Täiskasvanute korral ei ole vahendus reguleeritud, mõned provintsid teostavad vahendust karistusseadustiku ja kriminaalmenetluse seadustiku alusel, mis võimaldavad kokkulepet ja karistuse vähendamist kahju hüvitamise teel, samuti vastavate rahvusvaheliste normide alusel.

Tavaliselt kasutatakse vahendust kergemate kuritegude korral, näiteks väiksemad õigusrikkumised, aga samuti on võimalik seda teha süütegude menetluste korral, kui asjaolud võimaldavad.

Perevägivalda korral on aluseaduse 1/2004 (mis käsitleb ulatuslikku kaitset soolise vägivalda vastu) kohaselt sõnaselgelt keelatud vahendus seoses juhtumitega, mis on seotud soolise vägivaldaga. Selles õigusvaldkonnas vahenduse pooldajate arv siiski üha kasvab, sest on mõistlik hinnata iga juhtumi puhul eraldi, kas oleks asjakohane kasutada vahendust. Kohtute üldnõukogu 2001. aasta aruandes soolise vägivalda kohta perekonnas rõhutati, et väiksemaid õigusrikkumisi või perevägivaldaga seotud rikkumisi tuleks menetleda tsiviilkohtus.

Kohtute üldnõukogu toetab vahendust Hispaania eeluurimise kohtutes (*Juzgados de Instrucción*), kriminaalkohtutes (*Juzgados de lo Penal*) ja provintsikohtutes (*Audiencias Provinciales*) ning teostab selle üle järelevalvet. Seni on arvuliselt kõige rohkem kogemusi Kataloonias ja Baskimaal.

Vahendus haldusõiguslike vaidluste korral

Haldusõiguslike vaidlusi käsitlevas seaduses ei ole sõnaselgelt ette nähtud võimalust vaidluste alternatiivseks lahendamiseks kolmandate isikute osalusel, kuid samas ei ole see ka keelatud.

Selles seaduses nähakse samuti ette võimalus vaadata haldustoimingute seaduspärasus uuesti üle, kasutades kohtumenetlust täiendavaid vahendeid, et vältida tarbetuid kohtumenetlusi ning pakkuda odavaid ja kiireid võimalusi arvukate vaidluste lahendamiseks.

[Õigusemõistmise portaal](#) sisaldab teavet tsiviil-, äri-, kriminaal-, perekonna- ja tööõiguse valdkonna kohtuasutuste kohta, kes osutavad kohtus toimuvat vahendusteenust, aga ka kohtuvälise vahendusteenuste kohta, mida pakuvad mitmed kutseühingud.

Kas on erireegleid, mida tuleb järgida?

Üldiselt tegeleb vahendusega erapooletu kolmas isik, kes peab kinni konfidentsiaalsusnõudest.

Pooled võivad oma advokaatide abiga otsustada vahendust proovida, teavitades sellest kohut, või võtab kohus nendega ühendust, kui leitakse, et juhtumit võiks olla võimalik lahendada vahenduse teel.

Kriminaalõiguse valdkonnas võetakse vahenduse üritamiseks tavaliselt kõigepealt ühendust teo toimepanijaga ja kui temalt on saadud nõusolek, siis ohvriga.

Teave ja koolitus

Vastavalt seadusele 5/2012, mis käsitleb vahendust tsiviil- ja kaubandusasjades, peab vahendaja olema omandanud ülikoolihariduse või läbinud täiendkurse ning nõutava vahendusosalase erikoolituse, osalenud ühel või mitmel ametlikult tunnustatud asutuste korraldataval erikursusel. Omandatud kvalifikatsioon peab kehtima kogu Hispaanias.

Mõne autonoomse piirkonna teatavad seadused ja rakendusaktid käsitlevad haridust, mis on vajalik vahenduseks perekonnaõiguse valdkonnas. Üldiselt on nõutav, et vahendajal oleks vähemalt ülikooliharidus ja lisaks peab ta läbima 100–300 tundi hõlmava vahendusosalase praktilise koolituse.

Vahendusosalast eriharidust pakuvad tavaliselt ülikoolid ja ametiliidud, näiteks psühholoogide või advokaatide ametiliit.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Üldiselt on kohtu pakutav vahendus tasuta.

Tööõiguse valdkonnas on autonoomsete piirkondade ja SIMA teenused tasuta.

Perekonnaõiguse valdkonnas on kohtuga koostööd tegevate asutuste pakutavad teenused üldjuhul tasuta. Kataloonias on kindlaks määratud vahendusmenetluse hind isikute jaoks, kellel ei ole õigust tasuta õigusabile.

Kriminaalõiguse valdkonnas on riigiasutuste pakutav vahendus tasuta.

Lisaks kohtu pakutavale vahendusele on pooltel vabadus pöörduda vahendaja poole ja maksta talle vabalt kokkulepitud tasu. Seaduses 5/2012 on sõnaselgelt sätestatud, et sõltumata sellest, kas vahenduse tulemusel saavutatakse kokkulepe või mitte, jagatakse kulud poolte vahel võrdselt, kui eelnevalt ei ole kokku lepitud teisiti.

Eesmärgiga aidata kaasa vaidluste kohtuvälisele lahendamisele on seaduses 10/2012, mis reguleerib teatavaid õigusvaldkonna ja Riikliku Toksikoloogia ja Kohtumeditiini Instituudi teenuste tasusid, nähtud ette tasu hüvitamine juhul, kui kohtuvälise kokkuleppe abil hoitakse kokku osa teenuste kulust.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

Seadusega 5/2012 nähakse ette, et juhul kui pooled saavutavad vahendusmenetluse teel kokkuleppe, on neil võimalik see ametlikult vormistada.

Juhul kui vahenduse teel saavutatud kokkulepet on kavas kohaldada teises riigis, tuleb see ametlikult vormistada ja see peab vajaduse korral vastama nii nende rahvusvaheliste konventsioonide nõuetele, mille osaline Hispaania on, kui ka Euroopa Liidu eeskirjadele.

Juhul kui kokkuleppe saavutatakse vahenduse teel pärast kohtumenetluse algust, peavad pooled paluma kohtul kokkuleppe heaks kiita vastavalt tsiviilmenetluse seadustiku asjaomastele sätetele.

Võimalus vahenduse teel saavutatud kokkulepet täitmisele pöörata sõltub poolte tegutsemisvabadusest valdkonnas, mille reguleerimisalasse kuulub kokkuleppe ese.

Seonduvad lingid

[HISPAANIA VAHENDUS- JA VAHEKOHTU TEENUS](#)

Viimati uuendatud: 26/03/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Vahendus liikmesriikides - Prantsusmaa

Miks mitte lahendada oma vaidlus kohtusse pöördumise asemel vahendamise teel? See on alternatiivne viis vaidluste lahendamiseks, mille korral vahendaja aitab pooltel kokkuleppele jõuda. Prantsusmaal on valitsus ja spetsialistid vahendamise eelistest teadlikud.

Kellega ühendust võtta?

Prantsusmaal puudub keskne või valitsusasutus, mis reguleeriks vahendajate kutseala. Praegu ei ole kavas ka seda luua.

Perekonnaõiguse valdkonnas on siiski tegevad allpool nimetatud valitsusvälised organisatsioonid.

APMFil (Association Pour la Médiation Familiale – perekonnavaidluste vahendamise ühing) oli 2012. aastal 700 liiget ning enamik neist olid perekonnavaidluste vahendajad. Ühingul on kergesti kättesaadav vahendajate kataloog iga piirkonna kohta.

FENAMEF (Fédération Nationale des Associations de Médiation Familiales – perekonnavaidluste vahendamise ühingute riiklik assotsiatsioon) hõlmas 2012. aastal rohkem kui 480 perekonnavaidluste vahendamise asukohta ning assotsiatsioonil on kataloog, milles antakse ülevaade vahendusteenuste pakkumise kohtadest.

Te võite konsulteerida ka järgmiste organitega.

CMAP (Centre de Médiation et d'Arbitrage de Paris – Pariisi vahendus- ja vahekohtukeskus) lahendab (suur)ettevõtete vahelisi vaidlusi.

2012. aastal koondas **IEAM (l'Institut d'Expertise, d'Arbitrage et de Médiation – ekspertiiside, vahekohtu ja vahendamise instituut)** üle 100 kohtuekspertiisi -spetsialisti, kes tegelevad vaidluste lahendamisega majandus- ja finantsküsimumuste, õiguse ja maksunduse, meditsiini, ehituse ja riiklike ehitustööde, tööstuse, toorainete ja transpordi valdkonnas

FMCM (Fédération des Médiateurs et Chargés de Mission libéraux – vahendajate ja elukutseliste projektikoordinaatorite föderatsioon) ühendab umbes sadakond ekspertiisi, kes võivad tegutseda ka vahendajatena paralleelselt oma ülesandega esitada eksperdiarvamusi mitmes valdkonnas (ehitus, kinnisvara, tööstus, teenused, jae- ja hulgikaubandus, sotsiaalküsimumused ja maksustamine, infotehnoloogia, keskkond ning meditsiini ja parameditsiini küsimused).

2012. aastal esindas **FNCM (Fédération Nationale des Centres de Médiation – riiklik vahenduskeskuste föderatsioon)** 79 advokatuuride vahenduskeskust, mis on korraldatud piirkondade järgi. Föderatsiooni liikmeteks on peamiselt advokaadid. Föderatsiooni toetab Riiklik Advokatuuride Nõukogu (*Conseil national des barreaux – CNB*) ning tal on arvukalt sidemeid kohturingkondades. Vahendajate loetelu on kättesaadav föderatsiooni veebisaidil.

ANM (Association Nationale des Médiateurs – riiklik vahendajate liit) loodi 1993. aastal ning 2012. aastal esindas see umbes 20 ühendust ja umbes 300 liiget, kes olid organiseeritud 11 piirkondliku esindusena. Liit on koostanud vahendajate riikliku käitumisjuhendi. Vahendajate loetelu on kättesaadav liidu veebisaidil.

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Prantsusmaa seaduste kohaselt võivad pooled esitada vaidluste vahendamiseks mis tahes õigusvaldkonnas, tingimusel et vahendamine ei kahjusta **sotsiaalset ja majanduslikku käitumist reguleerivaid avaliku korra eeskirju (ordre public de direction)**. Vahenduse tulemusena ei ole näiteks võimalik sõlmida kokkulepet, millega soovitakse hiilida kõrvale abielu või abielulahutust reguleerivatest kohustuslikest sätetest.

Vahendust kasutatakse kõige sagedamini **perekonnavaidluste puhul** (perekonnakohtus, perekonnavaidluste vahendaja (*médiateur familial*) kaudu) ja

väikeste nõuete puhul (kohalikus või alama astme kohtus, lepitaja (*conciliateur de justice*) kaudu).

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Vahendusele suunamine

Vaidluste saab vahendusele suunata ainult **poolte eelneval nõusolekul**.

Kui kohtumenetlus on juba algatatud, võib asja arutav kohus poolte nõusolekul määrata kolmanda isiku, eesmärgiga pooled ära kuulata ning võrrelda ja vastandada nende seisukohti, et aidata neil vaidlust lahendada (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 131-1).

Vanemaõiguste kasutamist või abielulahutusega seotud ajutisi meetmeid hõlmavates erivaldkondades võib kohus suunata pooled osalema vahendust tutvustaval teavitamiskohtumisel. Kohtumine on pooltele tasuta ja selle tulemusena ei saa määrata mingeid karistusi (tsiviilseadustiku artiklid 255 ja 373-2-10).

16. novembri 2011. aasta korraldusega (*ordonnance*) nr 2011-1540 võeti Prantsusmaa õigusesse üle ELi direktiiv 2008/52/EÜ. Direktiiviga kehtestatakse raamistik, mille eesmärk on kolmanda isiku ehk vahendaja abil hõlbustada vaidluste rahumeelset lahendamist poolte vahel. Korraldusega laiendati direktiivi sätete ulatust nii, et lisaks piiriülesele vahendusele oleks hõlmatud ka riigisisene vahendus, välja arvatud selliste vaidluste puhul, mis on seotud töölepingutega või mis käsitlevad riigi ainupädevuses olevat haldusõigust (*droit administratif régalién*).

Kõnealuse 16. novembri 2011. aasta korraldusega muudetakse 8. veebruari 1995. aasta seadust (*loi*), et kehtestada üldine vahendusraamistik. Selles määratletakse vahenduse mõiste, kirjeldatakse vahendaja suhtes kehtestatud tingimusi ning kinnitatakse konfidentsiaalsuse põhimõtet, mis on vahendusmenetluse eduka läbiviimise pant.

Korraldusega kinnitatakse põhimõtet, et kohtumenetluse mis tahes etapis võib vaidlust arutav kohus määrata vahendaja, kes praktikas võib olla ka lepitaja (*conciliateur de justice*). Kohus ei või delegerida abielulahutuse ja lahusele asjas tehtavaid esialgseid lepituspüüdlusi vahendajale. Kui pooled ei ole nõustunud vahendust kasutama, võib kohus suunata nad vahendajaga kohtuma, et neile selgitataks vahendusmenetluse eesmärki ja toimimist. Kehtiva seaduse kohaselt võivad selliseid kohtumisi läbi viia ainult lepitajad ja perekonnavaidluste vahendajad.

20. jaanuari 2012. aasta seadlusega (*décret*) nr 2012-66, millega rakendati eespool nimetatud 16. novembri 2011. aasta korraldus, lisatakse tsiviilkohtumenetluse seadustikku viies köide (*Livre V*) vaidluste rahumeelse lahendamise kohta, eesmärgiga selgitada eeskirju, millega reguleeritakse lepingulist vahendust või lepitust, ja neid eeskirju, millega reguleeritakse vaidluste rahumeelset lahendamist (*procédure participative*). Kõnealune viies köide on seotud seadustiku VI jaotisega lepituse kohta ja VIa jaotisega kohtuvaidluste vahendamise kohta. 20. märtsi 1978. aasta seadlust (*décret*) nr 78381 on muudetud ja nüüd sisaldab see üksnes lepitaja tegevust reguleerivad eeskirju.

Vahendust reguleerivad eeskirjad

Vahendajate jaoks ei ole kehtestatud riikliikku käitumisjuhendit.

Pariisi Kaubandus-Tööstuskoda (*Chambre de commerce et d'industrie*) on kehtestanud hea tava juhendi ja järgib selle täitmist ise.

Perekonnavaidluste vahendajad juhivad oma tegevuses – kas vahetult või nende tööandjateks olevate organite kaudu – kahe perekonnavaidluste vahendajate föderatsiooni, s.t. [APMFi](#) ja [FENAMEFI eetikakoodeksitest või hartadest](#). Nende koodeksite või hartadega on võetud üle perekonnavaidluste vahendamise eetikareeglid, mille võttis 22. aprillil 2003. aastal vastu Prantsusmaa riiklik perekonnavaidluste vahendamise nõukogu (*Conseil National Consultatif de la Médiation Familiale – CNCMF*). APMFi veebisaidil esitatud teabe kohaselt „kehtestab APMF kutseala käitumisjuhendi, milles nähakse ette kutsealal tegutsemise eetikareeglid ja Prantsusmaal perekonnavaidluste vahendajana tegutsemise tingimused. Käitumisjuhendit peavad järgima kõik vahendajad.”

2008. aasta märtsis kiitis [FNCM](#) heaks Euroopa vahendajate käitumisjuhendil põhineva eetikakoodeksi.

Teave ja koolitus

Vahendamise kohta puudub ametlik riiklik veebisait.

Prantsusmaa õigusaktid ei sisalda praegu sätteid vahenduse alase erikoolituse kohta, välja arvatud seoses perekonnavaidlustega, mille jaoks nähti 2. detsembri 2003. aasta seadlusega (*décret*) ja 12. veebruari 2004. aasta ministri määrusega (*arrêté*) ette **perekonnavaidluste vahendaja diplom** (*diplôme de médiateur familial*).

Õigusnormidega nähakse ette, et perekonnavaidluste vahenduse alast koolitust tuleb pakkuda heakskiidetud keskustes ning et piirkonna prefekt annab vahendajale diplomi pärast koolituse läbimist või pärast sertifitseerimisprotsessi, mille raames kontrollitakse vahendaja omandatud teadmisi ja kogemusi.

Koolituskeskused kiidab heaks vastav **piirkondlik tervishoiu- ja sotsiaalteenuste amet** (*Direction régionale des affaires sanitaires et sociales – DRASS*). Neis keskustes saavad õppijad kolme aasta jooksul 560 tundi koolitust ja vähemalt 70 tundi praktikat. Koolituse lõpus tuleb teha eksam.

Kui suured on vahenduse kulud?

Kui pooled otsustavad kasutada vaidluste alternatiivse lahendamise viisina kas kohtulikku või kohtuvälist vahendust, tuleb selle eest maksta tasu. Kui pooled otsustavad kasutada vahendust kohtumenetluse raames, võib vahendaja tasu olla hõlmatud õigusabiga. Igal juhul määrab vahendaja tasu kindlaks õiguskuludis kindlaksmäärav kohtunik (*magistrat taxateur*) pärast seda, kui vahendaja on oma ülesande täitnud, võttes aluseks aruande vahendaja tegevuse või kulude kohta (19. detsembri 1991. aasta seadluse (*décret*) nr 91-1266 artikkel 119).

Õiguskulusid kindlaksmäärav kohtunik määrab kindlaks deposiidi ja tasu summa (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 131-6 ja 131-3). Õigusnormides ei ole sätestatud täpseid tasumäärasid ning sellest tulenevalt **varieeruvad** perekonnavaidluste vahendamise teenuste **ühikuhinnad**. Justiitsministeeriumi, tööhõive-, sotsiaalküsimuste, perekonna- ja solidaarsusministeeriumi, riikliku peretoetuste fondi (*Caisse nationale d'allocations familiales – CNAF*) ja põllumajanduses antava vastastikuse abi keskfondi (*Caisse centrale de mutualité sociale agricole – CCMISA*) vahel sõlmitud riikliku kokkuleppe kohaselt kohustusi perekonnavaidluste vahendamise teenuseid kasutavad teenistused kohaldama **riiklike tasumäärasid, mis varieeruvad** sõltuvalt poolte sissetulekust. Olenevalt kohtuniku otsusest peavad pooled ühe vahenduskohtumise eest tasuma summa, mis jääb vahemikku 5 eurost kuni 131,21 euroni. Perekonnaküsimustes on riiklik peretoetuste fond kehtestanud kokkuleppeid hõlmava korra, mis võimaldab organisatsioonidel kasutada perekonnavaidluste vahendamise teenust tingimusel, et järgitakse teatavaid eeskirju.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

Nende juhtumite puhul, kui kohtumenetlust ei ole algatatud, nähakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikliga 1565 ette, et poolte vahel saavutatud kokkuleppe võib esitada asjaomases vaidluses jurisdiktsiooni omavale kohtule, eesmärgiga muuta võimalikuks kokkuleppe täitmisele pööramine.

Juhul kui kohtumenetlus on algatatud, nähakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikliga 131-12 ette, et poolte avalduse alusel võib asja arutav kohus kiita heaks kokkuleppe, mille pooled talle esitavad.

Tsiviiliasjades kohaldatava täitemenetluse seadustiku (*code des procédures civiles d'exécution*) artikli L111-3 lõikes 1° on sätestatud, et kohtuliku või kohtuvälise vahendamise teel saavutatud kokkulepped, mis on üldkohtu- või halduskohtu otsusega tunnustatud täitmisele pööratavateks, on täitmisele pööratavad dokumendid.

Viimati uuendatud: 13/02/2017

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Vahendus liikmesriikides - Horvaatia

Horvaatia Vabariigi valitsus pakub justiitsministeeriumi kaudu laialdast (õiguslikku, rahalist ja tehnilist) toetust vahenduse arendamisele ja edendamisele ning vahendusest on saanud kohtureformi strateegia üks oluline osa.

Kohtulik ja kohtuväline vahendus

Vahendust saab kasutada kõigis esimese ja teise astme üld- ja erikohtutes (munitsipaal-, maakonna- ja kaubanduskohtutes ning kõrgemas kaubanduskohtus) menetluse kõigis etappides ning sellest tulenevalt ka apellatsioonimenetluse raames. Vahendusteenust pakub eranditult asjaomase kohtu kohtunik, kes on saanud vahendusala väljaõppe ja kes on kantud kohtunik-vahendajate nimekirja. Kohtunik-vahendajad nimetab kohtu esimees iga-aastase tööülesannete määramise raames. Kohtunik-vahendaja ei vahenda kunagi neis vaidlustes, mille puhul ta tegutseb kohtunikuna.

Kohtuvälist vahendust on aastaid väga edukalt pakkunud Horvaatia majanduskoja, Horvaatia kaupmeeste ja käsitöölise koja ja Horvaatia ametiühingu vahenduskeskused ning Horvaatia vahendajate ühendus, Horvaatia advokaatuur, Horvaatia kindlustusamet ja Horvaatia Vabariigi valitsuse tööturu osapoolte büroo. Teatavate vahendajate abil saab vahendusteenust siiski osutada ka väljaspool neid keskusi.

Vastavalt vahendusseadusele (Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne *Narodne novine* (NN) nr 18/11) ning vahendajate registrit ning vahendusametuste ja vahendajate akrediteerimise standardeid käsitlevatele eeskirjadele (NN nr 59/11) peab vahendajate registrit justiitsministeerium.

Vaidluste alternatiivse lahendamise komisjon

Justiitsministeerium on loonud ja ametisse nimetanud vaidluste alternatiivse lahendamise komisjoni, mille koosseisu kuuluvad kohtute, prokuratuuri, Horvaatia Vabariigi valitsuse tööturu osapoolte büroo, Horvaatia majanduskoja, Horvaatia ametiühingu, Horvaatia kaupmeeste ja käsitöölise koja ning justiitsministeeriumi esindajad.

Komisjoni ülesanne on jälgida vaidluste alternatiivse lahendamise meetodite arengut ja olemasolevate programmide rakendamist ning teha ettepanekuid vaidluste alternatiivse lahendamise viiside arendamise edendamiseks. Komisjoni ülesanne on samuti esitada arvamusi ja vastata tema pädevusse kuuluvatele järelepärimistele.

Vaidluste alternatiivse lahendamise komisjoni 26. novembri 2009. aasta kohtumisel võeti vastu vahendajate eetikakoodeks.

Õigusraamistik

Vahendust kui vaidluste lahendamise meetodit reguleeriti esimest korda eriõigusaktiga, milleks oli vahendusseadus (NN nr 163/03; jõustus 24. oktoobril 2003. aastal). Sellega on üle võetud mõned juhtpõhimõtted, mis on esitatud Euroopa Nõukogu soovitusel vahendusmenetluse kasutamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades, samuti Euroopa Liidu rohelistes raamatus vaidluste alternatiivsete lahendusmeetodite kohta tsiviil- ja kaubandusõiguses. Nimetatud seadust muudeti 2009. aastal ja 2011. aasta alguses võeti vastu uus vahendusseadus (NN nr 18/11), mis jõustus täielikult alates Horvaatia Vabariigi Euroopa Liiduga ühinemise päevast.

Vahendusseadus on küll kõige olulisem õigusakt, kuid peale selle on olemas muud seadused, millega seda küsimust osaliselt reguleeritakse, samuti seaduste rakendamist tagavad rakendusmäärused.

Vahendusmenetlus

Vahendusmenetluse saab algatada ühe vaidluspoole ettepanekul, mille teine pool heaks kiidab, mõlema poole ühisel ettepanekul eesmärgiga lahendada vaidlus rahumeelselt või kolmanda isiku ettepanekul (nt kohtuniku poolt kohtumenetluse raames tehtud ettepaneku alusel).

Vahendajaks on üks isik või mitu isikut, kes on pooltevahelise kokkuleppe kohaselt volitatud vahendust läbi viima. Vahendajad peavad olema saanud vastava väljaõppe (vahendaja eksperditeadmised ja oskused on eduka vahenduse üks oluline komponent) ning nad peavad pidevalt läbima ametialaseid täienduskoolitusi. Kohtuakadeemial on eriti oluline roll vahendajate koolituse korraldamisel ja läbiviimisel.

Vahendust korraldatakse vastavalt poolte kokkuleppele. Vahendusmenetluse käigus tagab vahendaja poolte õiglase ja võrdse kohtlemise.

Vahendusmenetluse käigus võib vahendaja kohtuda kummagi poolega eraldi ja ta võib – välja arvatud juhul, kui pooled on kokku leppinud teisiti – avaldada ühelt poolt saadud teavet ja andmeid teisele poolele üksnes juhul, kui tal on selleks luba. Vahendaja võib osaleda kokkuleppe koostamisel ja esitada soovitusi selle sisu kohta.

Vahenduse teel saavutatud kokkulepe on sellele alla kirjutanud poolte jaoks siduv. Juhul kui pooled võtsid kokkuleppega endale teatavaid kohustusi, peavad nad neid täitma õigeaegselt. Vahenduse teel saavutatud kokkulepe on täitedokument, kui see sisaldab kohustust, mille täitmisega seoses võivad pooled kokku leppida kompromissi, ja kui see sisaldab avaldust, millega antakse otsene luba täitmisele pööramiseks (täidetavuse klausel).

Kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti, kannab kumbki pool oma kulud ise, kusjuures vahenduskulud peavad pooled jagama võrdselt, või jagatakse kulud vastavalt eriõigusnormidele või vahendusasutuste kehtestatud korrale.

Enamiku vahenduse valdkonnas tegutsevate ekspertide sõnul sobib vahendust kasutada mis tahes vaidluste puhul, mis on seotud õigustega, mida pooled saavad vabalt käsutada, ning vaidluse pooli tuleks peaaegu alati julgustada lahendama vaidlust rahumeelselt. Vahendus on eriti sobiv meetod ärivaidluste (nt kaubandusvaidluste) puhul, samuti piiriüleste tsiviil- ja kaubandusvaidluste puhul (ühe poole alaline asukoht või elukoht Euroopa Liidu liikmesriigis). Oluline on märkida, et piiriüleised vaidlused ei hõlma tolli-, maksu- või haldusmenetluste alaseid vaidlusi ega selliseid vaidlusi, mis on seotud riigi vastutusega ametiasutuse tegevuse või tegevusetuse eest võimu teostamisel.

Lingid

 [Leia vahendaja](#)

 [Lisateave](#)

Viimati uuendatud: 20/07/2016

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Vahendus liikmesriikides - Itaalia

Miks mitte proovida lahendada oma vaidlusi kohtusse mineku asemel vahenduse kaudu? Vahendus on vaidluste alternatiivse lahendamise meede, kus vahendaja aitab vaidluse osalistel kokkuleppele jõuda. Eesti valitsus ja kohtupraktikud teavad vahenduse eeliseid.

1. Kellega ühendust võtta?

Vahendus tsiviil- ja kaubandusajades kehtestati Itaalias seadusandliku dekreediga (*decreto legislativo*) nr 28/2010 ja selle eesmärk on aidata lahendada vaidlusi seoses õigustega, millest pooled võivad taganeda või mille nad võivad üle anda.

Vahendusteenust pakuvad vahendusega tegelevad avalik-õiguslikud või eraõiguslikud organisatsioonid, kes on kantud justiitsministeeriumi peetavasse vahendusega tegelevate organisatsioonide registrisse (*registro degli organismi di mediazione*).

Vahendusega tegelevate akrediteeritud organisatsioonide register on avaldatud justiitsministeeriumi veebisaidil <http://www.giustizia.it/>.

Registri abil saate võtta ühendust meelepärase vahendusega tegeleva organisatsiooniga ja kasutada sellesse organisatsiooni kuuluvate vahendajate teenuseid. Lisateavet saate küsida otse valitud organisatsioonist.

2. Millistes õigusvaldkondades saab vahendust kasutada ja millistes valdkondades on see kõige levinum?

Vahendamisega tegelevad organisatsioonid võivad aidata leida kohtuvälise lahenduse vaidluses, mis on seotud õigustega, millest pooled võivad loobuda või mille nad võivad üle anda (*diritti disponibili*). Vahendus on vabatahtlik, kuigi seda võib soovitada ka kohtunik või see võib olla ette nähtud poolte vahel sõlmitud lepingus.

3. Kas tuleb järgida erieeskirju?

Eeskirjad, mis reguleerivad vahendust tsiviil- ja kaubandusajades, on praegu sätestatud juba nimetatud seadusandliku dekreediga nr 28/2010 ja ministri määrusega (*decreto ministeriale*) nr 180/2010.

4. Väljaõpe

Vahendajaks saada sooviv isik peab vastama ministri määruse nr 180/2010 artikli 4 lõikes 3 sätestatud tingimustele, tal peab olema tunnistus või diplom, mis vastab diplomiga tõendatud vähemalt kolmeaastasele ülikoolikursusele, või selle asemel olema kutseliidu või –organisatsiooni liige ja lõpetanud vähemalt kaheaastase ümberõppekursuse, mille on korraldanud justiitsministeeriumi akrediteeritud koolitaja, ja osalenud kaheaastase ümberõppekursuse jooksul praktikandina juhendaja käe all vähemalt kahekümnes vahendamises.

Koolitaja, kes annab välja tunnistuse, mille kohaselt on vahendaja läbinud vajalikud koolitused, peab olema justiitsministeeriumi poolt akrediteeringu saanud avalik-õiguslik või eraõiguslik asutus, kes vastab ettenähtud nõuetele.

5. Millised on vahendamisega kaasnevad kulud?

Vahendamise tasu määramise kriteeriumid on määratud ministri määrusega nr 180/2010 ja tasu koosneb menetluse algatamise lõivust ja vahendamise enda tasust.

Summad on esitatud määruse tabelis A ja need sõltuvad vaidluse eseme väärtusest.

6. Kas vahendamise tulemusel saavutatud kokkulepet on võimalik täitmisele pöörata?

Seadusandliku dekreeidi nr 28/2010 artiklis 12 on sätestatud, et kirjalik kokkulepe kuulub poole taotlusel kinnitamisele selle piirkonna alama astme kohtu (*tribunale*) esimehe poolt, kelle tööpiirkonnas vahendamise tegevust tegelev organisatsioon asub, eeldusel et kokkulepe ei ole vastuolus avaliku korra ega õiguskorra oluliste põhimõtetega. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/52/EÜ artiklis 2 sätestatud piiriülese vaidluse puhul kuulub kirjalik kokkulepe kinnitamisele selle alama astme kohtu esimehe poolt, kelle tööpiirkonnas kokkulepe täitmisele kuulub.

Kinnitatud kokkulepe on täitedokument omandiõiguse täitmisele pööramisel (*espropriazione forzata*), erikorralduse täitmisele pööramisel (*esecuzione in forma specifica*) või kohtu määratud hüpoteegi registreerimisel (*ipoteca giudiziale*).

7. Kas juurdepääs vahendajate andmebaasile on tasuta?

Praegu vahendajate avalikku registrit ei ole, kuid justiitsministeerium avaldab korrapäraselt nimekirja vahendamise tegelevatest organisatsioonidest, kuhu vahendajad kuuluvad. Kui tavakodanik soovib saada teada, millised vahendajad kuuluvad vahendamise tegelevatesse organisatsioonidesse, võib ta pöörduda justiitsministeeriumi osakonna poole, kes teostab järelevalvet vahendamise tegelevate organisatsioonide üle. Nimetatud osakonnaga saab võtta ühendust ministeeriumi veebisaidi kaudu.

Viimati uuendatud: 06/03/2018

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [ei](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Vahendus liikmesriikides - Küpros

Kellega ühendust võtta?

Teabe saamiseks vahenduse kohta Küproses võtke ühendust [Küproses registreeritud juristiga](#).

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Vahendust võib poolte nõusoleku korral kasutada kõikide vaidluste lahendamiseks.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Erinevalt teisest vaidluste lahendamise alternatiivsest vormist – vahekohtumenetlusest - ei reguleerita vahendust ühegi eriseadusega ning seetõttu ei tule järgida erieeskirju.

NB!: esindajatekojale (Βουλή των Αντιπροσώπων) on esitatud seaduseelnõu, mis käsitleb vahendust perekonnaõiguslikes asjades, ning selle üle toimub praegu arutelu.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Vahendusega kaasnevad kulud ei ole kindlaks määratud, need sõltuvad juhtumi keerukusest ja vahendaja positsioonist.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

Vahenduse teel saavutatud kokkulepe ei ole kohtuotsus, mille saab sama moodi täitmisele pöörata kui kohtuotsuse.

Viimati uuendatud: 08/02/2017

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [iv](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Vahendus liikmesriikides - Läti

Miks mitte proovida vaidlust lahendada kohtussemineku asemel vahenduse teel? Vahendus on alternatiivne vaidluste lahendamise viis, mille puhul vahendaja aitab vaidluse pooltel kokkuleppele jõuda. Läti valitsus ja juristid teavad vahenduse eeliseid.

Kellega ühendust võtta?

Vahenduse kasutamine tsiviilvaidluste lahendamisel on praegu Lätis algstaadiumis. Vahendaja elukutse reguleerimise eest ei vastuta ükski keskvalitsusasutus.

Vahendusnõukogu

[Vahendusnõukogu](#) (*Mediācijas padome*) on 25. juulil 2011 loodud ühendus, kuhu kuulub arvukalt Lätis registreeritud ja vahenduse valdkonnas tegutsevaid ühendusi. Nõukogu eesmärk on koostada vahendajatele ühtsed väljaõppenõuded ja kehtestada väljaõppekavade sertifitseerimine, koostada ja võtta vastu sertifitseeritud vahendajate tegevuseeskirjad ning samuti esindada sertifitseeritud vahendajaid, tutvustada nende seisukohti riiklikele ja kohalikele asutustele, muudele asutustele ja riigiteenistujatele ning esitada arvamusi vahendust käsitlevate õigusakte ja tegevuspõhimõtete kohta.

Vahendusnõukogu moodustasid järgmised ühendid:

Vahenduse ja ADRI organisatsioon (*Mediācija un ADR*);

Ühendatud vahendus Lätis (*Integrētā mediācija Latvijā*);

Ühiskonda integreerimise organisatsioon (ohvrite tugikeskus) (*Integrācija sabiedrībai (Cietušo atbalsta centrs)*);

Kaubandusasjade vahenduse ühendus (*Komercediatoru asociācija*).

Vahenduse ja ADRI organisatsioon

[Vahenduse ja ADRI organisatsioon](#) (*Mediācija un ADR*) loodi 7. aprillil 2005. Selle ülesanded on järgmised:

edendada vaidluste alternatiivse lahendamise meetodite (vahendus, lepitus, teabe erapooletu kogumine, eksperdi hinnangud, vahekohtus jne) järkjärgulist juurutamist ja kohaldamist Lätis;

osaleda poliitikakujundamise protsessis, näiteks avalik-õiguslike asutuste loodud töөрühmades;

aidata tõsta oma liikmete kutsevalifikatsiooni taset ning edendada võimalikult kõrge kvaliteediga vahendusteenuste ja vaidluste alternatiivse lahendamise teenuste osutamist;

ühendada vaidluste alternatiivse lahendamise spetsialiste ühiste eesmärkide saavutamise nimel;

teha koostööd rahvusvaheliste organisatsioonide ning muude füüsiliste ja juriidiliste isikutega.

Organisatsioon nõustab vaidluspooli ja nende esindajaid spetsialistide valikul ning korraldab ka vahendust ja vaidluste alternatiivset lahendamist käsitlevaid loenguid ja seminare. Selle organisatsiooni mõned liikmed tegutsevad vahendajatena, spetsialiseerudes tsiviil- ja kriminaalasjades. Liikmed on omandanud läbirääkimiste pidamise ja vahendamise oskused nii Lätis kui ka välismaal toimunud kursustel, kus juhendajateks on kogenud vahendajad ja konfliktide lahendajad Ameerika Ühendriikidest, Ühendkuningriigist, Saksamaalt ja muudest riikidest.

Organisatsioon „Ühendatud vahendus Lätis“

📄 **Organisatsioon „Ühendatud vahendus Lätis“** (*Integrētā mediācija Latvijā* — IMLV) loodi 10. augustil 2007. Organisatsiooni tulevikuvision on ühiskond, kus vaidlused lahendatakse edukalt, kõikide poolte huve esindatakse võrdselt ning vaidluste lahendamise protsess on inimlik, õiglane ja koostööle suunatud. IMLV asutati tihedas koostöös Saksamaal asuva organisatsiooniga *Integrierte Mediation* (Integrierte Mediation). Koostööd kavatakse teha hariduse, täiendkoolituse, järelevalve, vahendusteenuste tutvustamise ja hea tava vastuvõtmisega seotud valdkondades.

IMLVi eesmärk on edendada vahendustegevust piirkondlikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil, integreerides seda institutsioonide ja organisatsioonide vaidluste lahendamise protsessi ning samuti spetsialistide töösse ja ühiskonda tervikuna.

Selle eesmärgi saavutamiseks on IMLV võtnud endale järgmised ülesanded:

edendada ja arendada Lätis ühendatud vahenduse ideed kui tänapäevast ja kõrgekvaliteetset vaidluste lahendamise viisi;

edendada spetsialistide, organisatsioonide ja institutsioonide vahelist koostööd;

määrata kindlaks ühendatud vahenduse ideed ja eelised ning neid propageerida;

teavitada ühiskonda ühendatud vahenduse ideest ja võimalustest ning harida ühiskonda selles küsimuses;

teha ühendatud vahenduse edulugu laiemale üldsusele teatavaks;

korraldada koolitusi vahendamise ja selle erinevate valdkondade tegevustesse integreerimise võimaluste kohta;

korraldada uuringuid ja uurimusi.

IMLV ühendab eri spetsialiste, sealhulgas tegutsevaid vahendajaid, kelle eesmärk on võtta vahendusoskused kasutusele oma tööalases tegevuses ja suurendada üldsuse teadlikkust vahendusest kui toimivast vaidluste lahendamise võimalusest.

Ühiskonda integreerimise organisatsioon (ohvrite tugikeskus)

Ühiskonda integreerimise organisatsiooni asutasid 📄 **ohvrite tugikeskus** hakkas tegutsema 2003. aastal. Selle peamine eesmärk on kuriteoohvrite toetamine. 2004. aastast kuulub keskusesse 20 vahendusmenetluses kogenud vahendajat, kes oskavad kasutada vahendust tsiviil- ja haldusõiguslikes vaidlustes.

Millistes valdkondades on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Vahendust võib kasutada paljudes valdkondades. Kõige rohkem võiks seda kasutada perekonna- ja äriõigussuhetest kerkinud tsiviilvaidlustes.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Vahenduse kasutamine on täiesti vabatahtlik.

Vahenduse kasutamine ei ole teatavat liiki kohtumenetluste algatamise ega jätkamise eeldus.

Vahendust ei reguleerita Lätis ühegi välise seaduse ega määrusega.

Teave ja koolitus

Vahendusele pühendatud veebisait: 📄 <http://www.mediacija.lv/>.

Kahel ühendusel – Vahendus ja ADR ning Ühiskonda integreerimise organisatsioon – on koolitajad, kes paluvad tulevastele vahendajatele vahendusosalast põhikursust ning kursust kutsealaste ja isiklike konfliktide lahendamise põhioskuste omandamiseks.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Tsiviilvaidluste lahendamisel ei pakuta tasuta vahendusteenust. Vahendusega kaasnevad kulud sõltuvad mitmest asjaolust: vahendaja kvalifikatsioonist ja kogemustest, vaidluse keerukusest, vajalike kohtumiste arvust ja muudest teguritest.

Laste huve ja õigusi käsitlevate juhtude korral pakub Riia perekonnakohtu lepitus- ja välisasjade kogu (*Rīgas Bāriņtiesas Ārlietu un samierināšanas pārvalde*) tasuta teenust Riia linna elanikele. Vaidlused käsitlevad peamiselt hooldust, korraldusi seoses laste elukohaga, suhtlusõigust, hooldusõigust ja lapse kasvatamist.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

📄 **Direktiivis 2008/52/EÜ** on sätestatud, et vaidlusega seotud isikud võivad nõuda vahenduse tulemusena saavutatud kirjaliku kokkuleppe täitmisele pööramist. Liikmesriigid teavitavad komisjoni kohtutest ja teistest ametiasutustest, kes on volitatud kõnealuseid taotlusi menetlema.

Läti ei ole veel seda teavet edastanud.

Lingid

📄 [Mediacija.lv](http://www.mediacija.lv)

Viimati uuendatud: 08/12/2014

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Vahendus liikmesriikides - Leedu

Miks mitte proovida lahendada vaidlused kohtussemineku asemel vahenduse kaudu? Vahendus on vaidluste alternatiivse lahendamise meede, kus vahendaja aitab vaidluse osalistel kokkuleppele jõuda. Leedu Vabariigi valitsus ja kohtupraktikud teavad vahenduse eeliseid.

Kellega ühendust võtta?

Ükski keskne ega riiklik asutus vahenduse (tarpininkavimas) eest ei vastuta ning Leedul ei ole plaanis sellist asutust luua.

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Lepitusvahendust (taikinamasis tarpininkavimas) võib kasutada tsiviilasjade korral (see tähendab vaidluste korral, mida arutatakse üldkohtus tsiviilkohtumenetluse käigus).

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Vahendust reguleerib **tsiviilasjade lepitusvahenduse seadus** (Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymas). Nimetatud raamistikus on vahenduse kasutamine täiesti vabatahtlik. Vahendajate tegevusjuhendi laadseid konkreetseid eeskirju ei ole.

Teave ja koolitus

Riiklikku koolitusprogrammi ei ole siiani kehtestatud. Koolitust korraldatakse siiski **justiitsministeeriumi** (Teisingumo ministerija) koolituskeskuses ja eraasutustes. Eraasutuste tegevus ei ole reguleeritud.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Vastavalt tsiviilasjade lepitusvahenduse seadusele võib lepitust pakkuda nii tasu eest kui ka tasuta. Kui vahendus toimub tasu eest, võib menetlusega alustada alles pärast kirjaliku kokkuleppe sõlmimist vahendaja ning mõlema poole vahel makstava tasu ja maksimisviisi kohta.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

📄 **Direktiiv 2008/52/EÜ** võimaldab vaidluse pooltel taotleda vahenduse teel saavutatud kirjaliku kokkuleppe täitmisele pööramist. Liikmesriigid teatavad sellest kohtutest ja teistele ametiasutustele, kes on pädevad selliseid taotlusi saama.

Tsiviilasjade lepitusvahenduse seaduse kohaselt on pädevaks kohtuks vaidluspoolte valitud kohus. Selleks võib olla ühe vaidluspoolte elukohajärgne või registrijärgse asukoha piirkonnakohtus.

Viimati uuendatud: 18/02/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Vahendus liikmesriikides - Luksemburg

Miks ei võiks kohtusse pöördumise asemel lahendada vaidlused vahenduse teel? See on vaidluste kohtuvälise lahendamise vorm, kus vahendaja aitab pooltel kokkuleppele jõuda. Nii Luksemburgi Suurhertsogiiriigi valitsus kui ka juristid teavad hästi, millised on vahenduse eelised.

Kellega ma peaksin ühendust võtma?

Luksemburgis puudub keskne organ, mis reguleeriks vahendajate tööd.

Lisaks vahendusele konkreetsetes sektorites (pangandus, kindlustus jne) ning haldusküsimusi käsitleva vahenduse eest vastutavale [ombudsmanile](#) ja [lapse õiguste ombudsmani komiteele](#) (*Ombudskomitee fir t'Rechter vun de Kanner*) tegelevad vahendusega järgmised õigusvaldkonna ühendid:

[Luksemburgi vahendamise ja akrediteeritud vahendajate liit](#) (*Association luxembourgeoise de la médiation et des médiateurs agréés – ALMA asbl*);

[Luxembourgi advokatuuri vahenduskeskus](#) (*Centre de médiation du Barreau de Luxembourg – CMBL asbl*);

[vahenduskeskus](#) (*Centre de médiation*) (asbl);

[perekonna heaolu küsimuste vahenduskeskus](#) (*Centre de médiation SocioFamiliale*; seda juhib sihtasutus Pro Familia).

Millistes õigusvaldkondades on vahenduse kasutamine võimalik või kõige enam levinud?

Vahendamine on võimalik peamiselt järgmistes valdkondades:

haldusõigus;

kriminaalõigus;

perekonnaõigus;

kaubandusõigus;

naabritevahelised vaidlused.

Vahendus tsiviil- ja kaubandusajades on vastastikusel nõusolekul toimuv konfidentsiaalne protsess, mida viib läbi sõltumatu, erapooletu ja pädev vahendaja. Sellise vahenduse käigus võidakse käsitleda kogu vaidlust või vaid osa sellest. Vahendus hõlmab nii kokkuleppel toimuvat vahendust kui ka kohtulikku vahendust ning oluline roll on pereküsimuste vahendusel.

Vastastikusel kokkuleppel toimuva vahenduse (*médiation conventionnelle*) puhul võib üks pool teha teisele poolele kohtumenetluse mis tahes etapis ettepaneku lahendada küsimus vahenduse teel mis tahes kohtu- või vahekohtumenetlusest sõltumatult, kui menetlus ei ole veel lõppenud.

Kohtuliku vahenduse (*médiation en justice* või *médiation judiciaire*) puhul on tsiviil-, kaubandus- või perekonnavaidlusega juba kohtu poole pöördutud; kui menetlus ei ole veel lõppenud, võib kohus mis tahes hetkel suunata asja lahendamiseks vahenduse kaudu. Seda võimalust ei saa kasutada kassatsioonikohtus arutatavate asjade või ajutisi meetmeid käsitlevate menetluste puhul. Kohus võib paluda pooltel alustada vahendust omal algatusel või alustada seda ise poolte ühisel palvel. Mõlemal juhul on vajalik poolte nõusolek. Mõnel selgelt määratletud juhul, mis on seotud perekonnaõigusega, võib kohus teha pooltele ettepaneku kasutada vahendust. Sellisel juhul korraldab kohus tasuta teabeürituse, et selgitada vahenduse põhimõtteid, kulgu ja mõju.

Kriminaalasjade puhul võib riigiprokurör teataval tingimustel ja enne süüdistuse esitamise kohta otsuse tegemist otsustada kasutada vahendust, kui on tõenäoline, et see:

aitab kannatanule kahju heastada;

aitab lahendada õigusrikkumisest tulenevaid probleeme; või

aitab kaasa õigusrikkuja rehabiliteerimisele.

Vahenduse kasutamine ei välista võimalust esitada hiljem süüdistus, näiteks kui rikutakse vahenduse tingimusi.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Vahenduse kasutamine on täiesti vabatahtlik.

Vahendust haldusküsimustes, kriminaalasjades ja konkreetsetes sektorites reguleeritakse eriõigusaktidega.

Teave ja koolitus

Vahendaja kriminaalasjades

6. mai 1999. aasta seadusega ja suurhertsogi 31. mai 1999. aasta määrusega on ette nähtud kriminaalasjades kasutatav vahendussüsteem. Enne, kui riigiprokurör teeb otsuse süüdistuse esitamise kohta, võib ta otsustada kasutada vahendust, kui ta leiab, et see aitab kannatanule kahju heastada ja lahendada õigusrikkumisest tulenevaid probleeme või aitab kaasa õigusrikkuja rehabiliteerimisele. Kui riigiprokurör otsustab kasutada vahendust, võib ta määrata vahendajaks iga isiku, kes on selliseks tegevuseks heaks kiidetud.

Heakskiitmine

Isik, kes soovib saada õigust tegutseda vahendajana kriminaalasjades, võib esitada taotluse justiitsministrile, kes teeb pärast riigi peaprokuröri konsulteerimist otsuse taotluse heakskiitmise kohta.

Vahendaja tsiviil- ja kaubandusajades

24. veebruari 2012. aasta seadusega kehtestati riiklik õigusraamistik tsiviil- ja kriminaalasjades kasutatava vahenduse jaoks, lisades uude tsiviilkohtumenetluse seadustikku uue jaotise. Seadusega võetakse siseriiklikku õigusesse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiiv 2008/52/EÜ vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusajades. Seadusesse on lisatud direktiivis sisalduvad põhimõtted seoses piiriüleste vaidlustega ning neid põhimõtteid kohaldatakse ka riigisiseste vaidluste suhtes. Seda seadust on täiendatud suurhertsogi 25. juuni 2012. aasta määrusega, millega nähakse ette vahendajate heakskiitmise menetlus kohtuliku ja perevahenduse puhul, konkreetne vahendusealane koolitusprogramm ja tasuta teabeürituse korraldamine.

Vahendaja on kolmas isik, kelle ülesanne on käsitleda pooli koos – või vajaduse korral eraldi – eesmärgiga lahendada nende vaidlus. Vahendaja ei suru lahendust pooltele peale, vaid julgustab neid jõudma lahenduseni sõbralikus õhkkonnas peetud läbirääkimiste tulemusel.

Kohtulikku ja pereküsimustega seotud vahendusteenust võib osutada heakskiidetud või heakskiitmata vahendaja. Heakskiidetud vahendaja on füüsiline isik, kelle on selle ülesande täitmiseks heaks kiitnud justiitsminister.

Kui vahendus toimub kokkuleppel või kui tegemist on piiriülese vaidlusega, võivad pooled kasutada vahendajat, kes ei ole heakskiitu saanud.

Heakskiitmine

Vahendajate heakskiitmise eest vastutab justiitsminister. Tsiviil- ja kaubandusajades vahendusteenuseid pakkuvaid vahendajaid ei pea kokkuleppel toimuva vahenduse jaoks heaks kiitma.

Heakskiitu võib taotleda iga füüsiline isik, kui ta vastab tingimustele, mis on sätestatud 24. veebruari 2012. aasta seaduses, millega lisatakse vahendust tsiviil- ja kaubandusajades käsitlevad sätted uude tsiviilkohtumenetluse seadustikku, ning suurhertsogi 25. juuni 2012. aasta määruses, millega nähakse ette vahendajate heakskiitmise menetlus kohtuliku ja perevahenduse puhul, konkreetne vahendusealane koolitusprogramm ja tasuta teabeürituse korraldamine.

Eespool osutatud direktiivi 2008/52/EÜ ning vahendust käsitleva 24. veebruari 2012. aasta seaduse artikli 1251-3 lõike 1 punkti 3 alusel on need vahendusteenuste pakkujad, kes vastavad Euroopa Liidu teise liikmesriigi samaväärsetele või suures osas võrreldavatele tingimustele, vabastatud Luksemburgi Suurhertsogiriigis heakskiidu saamise nõudest.

Heakskiit antakse määramata ajaks.

Eespool osutatud uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 1251-3 lõikes 2 ja suurhertsogi 25. juuni 2012. aasta määruses on sätestatud tingimused, millele heakskiitu saada sooviv füüsiline isik peab vastama:

ta peab esitama tõendid oma hea maine, pädevuse, koolituse, sõltumatuse ja erapooletuse kohta;

ta peab esitama väljavõtte Luksemburgi karistusregistrist või samalaadse dokumendi, mille on väljastanud selle riigi pädevad asutused, kus see isik on elanud viimased viis aastat;

tal peavad olema kodanikuõigused ja õigus kasutada oma poliitilisi õigusi; ning

ta peab olema läbinud erikoolituse vahenduse valdkonnas järgmisel kujul:

omandanud vahenduse valdkonnas magistriraadi Luksemburgi Ülikoolis või sellises ülikoolis, kõrgkoolis või muus asutuses, mis pakub samaväärset koolitust vastavalt Euroopa Liidu liikmesriigi õigusnormidele või haldussätetele;

saanud kolmeaastase töökogemuse ja lisaks läbinud vahendusala erikoolituse, nagu on sätestatud suurhertsogi 25. juuni 2012. aasta määruse artiklis 2; või

läbinud Euroopa Liidu liikmesriigi tunnustatud vahendusala koolituse.

Luksemburgi Ülikool pakub spetsiaalset [vahendusala koolitusprogrammi \(magistriõppe vormis\)](#).

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Vahendust pakutakse sageli tasuta. Kui selle eest küsitakse tasu, antakse sellest sõnaselgelt teada.

Kui vahendus toimub kokkuleppel, määratakse vahendajate tasud samuti kindlaks kokkuleppe alusel. Sellisel juhul jagatakse tasud ja kulud poolte vahel võrdselt, välja arvatud juhul, kui nad lepivad kokku teisiti.

Kui tegemist on kohtuliku vahendusega või vahendusega pereküsimustes, on tasud sätestatud suurhertsogi määruses.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

Tsiviil- ja kaubandusajades toimunud vahenduse tulemusel saavutatud kokkuleppel on samasugune tõendusjõud nagu kohtuotsusel. Olenemata sellest, kas sellise vahenduse tulemusel saavutatud kokkuleppeni jõuti Luksemburgis või mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis, on see kokkulepe täitmisele pööratav Euroopa Liidu direktiivi 2008/52/EÜ kohaselt. Kui pädev kohus kiidab kokkuleppe täies ulatuses või osaliselt heaks, kinnitab see kokkuleppe täitmisele pööramise võimalikkust.

Direktiiv on siseriikliku õigusesse üle võetud 24. veebruari 2012. aasta seadusega, millega antakse vahendusele kohtumenetlustega samaväärne tähtsus.

Seonduvad lingid

[Justiitsministeerium](#)

[Luksemburgi vahendamise ja akrediteeritud vahendajate liit \(ALMA asbl\)](#)

[Luxembourg advokatuuri vahenduskeskus \(CMBL\)](#)

[Vahenduskeskus](#)

[Perekonna heaolu küsimuste vahenduskeskus](#)

Viimati uuendatud: 20/12/2018

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Vahendus liikmesriikides - Ungari

Miks ei võiks kohtusse pöördumise asemel lahendada vaidlused vahenduse teel? See on vaidluste kohtuvälise lahendamise vorm (alternatív vitarendezés) (ADR), kus vahendaja (közvetítő) aitab pooltel kokkuleppele jõuda. Nii Ungari valitsus kui ka juristid teavad hästi, millised on vahenduse eelised.

Kellega ühendust võtta?

Vastavalt 2002. aasta seadusele LV (vahenduse kohta) (*a közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény*) vastutab **justiitsministeerium** (*Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium*) vahendajate ja vahendajaid palkavate juriidiliste isikute registreerimise eest.

Vahendajate ja vahendajaid palkavate juriidiliste isikute register on kättesaadav [justiitsministeeriumi veebisaidil](#).

Veebisaidil leiavad kasutajad üldteavet ja võivad otsida vahendajaid nime, pädevusvaldkonna, keeleoskuse ja büroo asukohaks oleva maakonna järgi.

Juriidilisi isikuid saab otsida nime, maakonna ja nimelühendi järgi.

Samal [veebisaidil](#) on ka vahendajate ja vahendajaid palkavate juriidiliste isikute registreerimisvormid.

Valitsusvälistest organisatsioonidest tegelevad vahendusega muu hulgas:

[riiklik vahendusühing](#) (*Országos Mediációs Egyesület*) ning

Budapesti Kaubandus- ja Tööstuskoja vaidluste kohtuvälise lahendamise ja õigusala koordineerimise osakond (*a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Mediációs és Jogi Koordinációs Osztálya*).

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

2002. aasta seaduses LV (vahenduse kohta) käsitletakse tsiviilvaidlusi, kuid see ei hõlma vahendust menetluste puhul, mis on seotud laimamise, haldusotsuste läbivaatamise, eestkoste, vanemlike õiguste äravõtmise, sundtäitmise ja isaduse või põlvnemise tuvastamisega, ning kohtuasjades, mis on algatatud põhiseadusevastasuse väite alusel.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Vahenduse kasutamine on vabatahtlik, kuid sel on teatud eeliseid, pidades silmas **riigilõivuseadust** (*az illetékekről szóló törvény*) ja **tsiviilkohtumenetluse seadustikku** (*polgári perrendtartás*).

Kui pooled otsustavad vahenduse kasuks pärast esimest kohtuistungit ja kohtunik kinnitab pooltevahelise kokkuleppe, tuleb tasuda kohaldatavatest riigilõivudest ainult pool. Sellest vähendatud summast võidakse veel maha arvata vahendajale makstav tasu + käibemaks (HÉA) (kuid mitte üle 50 000 forinti). Ainus piirang on, et riigilõivu lõplik summa ei tohi olla väiksem kui 30% esialgselt summast. Eespool öeldut ei saa kohaldada juhtudel, mille puhul ei ole vahendusmenetlus seadusega lubatud.

Kui pooled osalevad vahendusmenetluses enne tsiviilmenetlust, tuleb tasuda üksnes riigilõiv, millest on maha arvatud vahendaja tasu + käibemaks, kuid mitte rohkem kui 50 000 forinti, eeldusel et makstud riigilõivu summa ei ole alla 50% esialgsest summast. Mahaarvamist ei kohaldata juhtudel, mille puhul ei ole vahendusmenetlus seadusega lubatud või kui pooled lähevad kohtusse, hoolimata kokkuleppest, milleni vahendusmenetluse käigus jõuti (välja arvatud juhul, kui kohtusse minnakse selleks, et pöörata kokkulepe täitmisele, kuna üks pool ei ole nõus seda vabatahtlikult tegema).

Riiklikku käitumisjuhendit vahendajatele ei ole, kuid enamik vahendusühingutest järgivad vahendajate Euroopa käitumisjuhendit (*közvetítői európai magatartási kódexe*).

On olemas **käitumisjuhend tööseadusest tulenevate vaidluste jaoks**, mille koostas töövaidluste lepitamise ja vahenduse talitus (*Munkaügyi Közvetítői és Döntőbírói Szolgálat*).

Mõned kohtud pakuvad juba käimasoleva menetluse pooltele tasuta vahendust. Sellise vahenduse üksikasjalikud eeskirjad ja seda pakkuvate kohtute nimekiri on välja pandud Ungari kohtute üldisele veebisaidile. (<http://birosag.hu/allampolgaroknak/mediacio/birosagi-kozvetitoi-eljaras>).

Teave ja koolitus

Ingliskeelset eraldi veebisaiti vahenduse kohta ei ole, samuti pole Ungaris vahendajate riiklikku koolitusasutust.

[Vahendust käsitlev veebisait](#) (*közvetítéssel foglalkozó honlap*) on ainult ungarikeelne.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Vahenduse eest tuleb tasuda. **Tasu suurus** sõltub vahendaja ja poolte vahelisest kokkuleppest.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

Vastavalt [direktiivile 2008/52/EÜ](#) on võimalik taotleda vahendusmenetluse tulemusena saavutatud kirjaliku kokkuleppe sisu täitmisele pööramist.

Liikmesriigid teavitavad komisjoni kohtutest või muudest asutustest, kelle pädevuses on selliste taotluste menetlemine.

Vahendusmenetluse tulemusena saavutatud kokkuleppe pooled võivad lasta oma kokkuleppe sisu täidetavaks tunnistada. Nad võivad taotleda kohtult või riiklikult notarilt (*közjegyző*) kokkuleppe lisamist kohtuotsusele või notariaalselt tõendatud dokumendile (*közokirat*), mis pööratakse seejärel täitmisele.

Seonduvad lingid

Ungari vahendajate registri veebisait

Viimati uuendatud: 06/04/2017

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Vahendus liikmesriikides - Malta

Kas ei oleks parem kohtusse minemise asemel lahendada vaidlused vahendamise abil? Siin on tegemist vaidluste alternatiivse lahendamise variandiga, kus vahendaja aitab pooltel kokkuleppele jõuda. Nii Malta valitsus kui ka juristid teavad vahendamise eeliseid väga hästi.

Kellega ühendust võtta?

Vahenduse eest vastutav riigiasutus Maltal on Malta Vahenduskeskus, mis loodi [2004. aasta vahenduseaduse](#) 474. peatüki alusel. Vahenduskeskus on foorumiks, kuhu vaidluse pooled võivad pöörduda või kuhu neid suunata, et oma vaidlus lahendada vahendaja abiga.

Keskusega saab ühendust võtta, pöördues sekretäri poole aadressil **Malta Vahenduskeskus**, Justiitstalitus, Palazzo Laparelli, South Street, Valletta VLT 1100.

Samuti võite helistada telefonil +356 2125 1110 või saata kirja e-posti aadressil mediation.mjha@gov.mt

Keskusest antakse pooltele keskuse poolt nõuetekohaselt volitatud vahendajate nimekiri ning palutakse seal valida mõlemale poolele sobiv vahendaja.

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Vahenduse kasutamine on lubatud tsiviil-, pere-, sotsiaal-, kaubandus- ja tööstusküsimusi käsitlevate vaidluste korral.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Vahendus on vabatahtlik menetlus. Siiski võivad mis tahes menetluse pooled taotleda kohtult ühiselt menetluse peatamist selleks ajaks, kui nad püüavad vaidlust lahendada vahenduse abil. Lisaks võib kohus omal algatusel menetluse peatada ja suunata pooled lahendama vaidlust vahenduse abil. Kuid tuleb märkida, et vahendus on pereküsimusi käsitlevate kohtuasjade puhul kohustuslik, eelkõige nende kohtuasjade puhul, mis käsitlevad lahusel, suhtlemist lastega, laste hooldust ja eestkostet ning laste ja/või abikaasade ülalpidamist.

Malta Vahenduskeskusele on **tegevusjuhend**, mida vahendajad peavad järgima vahendusmenetluse jooksul.

Juhend sisaldab sisemisi meetmeid, mida järgida. Näiteks on juhendis sätestatud, et keskuse **nõukogul** on volitused alustada distsiplinaarmenetlust iga vahendaja suhtes, kelle käitumine ei vasta juhendi põhimõtetele kehtestatud käitumisele, ning et juhendi sätteid rikkunud või kõlvatult käitunud vahendajate nimed kõrvaldatakse vahendajate nimekirjast ajavahemikuks, mida nõukogu peab sobivaks.

Teave ja koolitus

Malta vahenduskeskus korraldab aeg-ajalt vahendajate koolituskursusi. Esimesed sellelaadsed kursused vahenduseoskuste teemal peeti 2008. aasta juulis. 16.–18. aprillini 2009. aastal toimus teine kursus, mille eesmärk oli anda lahusel psühholoogilistele, sotsiaalsetele ja õiguslikele aspektidele suunatud vahenduseoskusi.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Tasutariifid on reguleeritud 2008. aasta õigusliku teadaande 309 punktidega 2 ja 4.

Perevahenduse korral võivad pooled vabalt valida vahendaja (volitatud vahendajate nimekirjast) ja kanda vastavad kulud ise või määrab **kohtusekretär** vahenduskeskuse edastatud nimekirjast vahendaja rotatsiooni alusel. Viimasel juhul kannab kulud kohus.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

Vastavalt [direktiivile 2008/52/EÜ](#) peab olema võimalik taotleda vahendamise tulemusel sõlmitud kirjaliku kokkuleppe täitmisele pööramist. Liikmesriigid teavitavad kohtuid või teisi asjaomaseid pädevaid asutusi sellistest taotlustest.

Käimas on muudatuste tegemine Malta 2004. aasta vahenduseadusesse, eesmärgiga viia sisse eeltoodud sätted.

Seotud lingid

[Malta vahenduskeskus](#)

[Malta 2004. aasta vahenduseadus](#)

[Direktiiv 2008/52/EÜ](#)

Viimati uuendatud: 19/08/2015

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Vahendus liikmesriikides - Holland

Miks mitte proovida lahendada oma vaidlused kohtussemineku asemel vahenduse kaudu? Tegemist on alternatiivse vaidluste lahendamise meetmega, mille raames vahendaja abistab vaidluse pooli eesmärgiga jõuda kokkuleppele. Madalmaade valitsus ja kohtupraktikud teavad vahenduse eeliseid.

Kellega ühendust võtta?

Madalmaade vahendusinstituut on sõltumatu asutus, mille eesmärk on suurendada Madalmaades teadlikkust vahendusest ja parandada vahendusteenusele esitatavaid nõudeid. Selleks on instituut töötanud välja terve rea näidiseid ja eeskirju.

Instituut haldab ka riiklikku vahendajate registrit, millesse on kantud vaid kvalifitseeritud vahendajad. Registreeritud vahendajad on läbinud instituudi heakskiidetud vahendajate baaskoolituse ning sooritanud teooriaeksami ja läbinud hindamise. Registreeritud vahendajad peavad ajakohastama oma teadmisi ja oskusi. Instituut kontrollib seda. Registriga saab tutvuda aadressil: [Madalmaade vahendusinstituudi vahendajate register](#).

Nimetatud veebisait pakub ka sõltumatut teavet vahenduse ja vahendajate kohta Madalmaades. Saidil saate teavet otsida vastavalt oma huvidele ja eelistustele, kasutades isiklike vajaduste alusel paika pandud kriteeriume. Näiteks saate otsida kindlale valdkonnale spetsialiseerunud vahendajat.

Vahendusinstituudi aadress on Westblaak 150, 3012 KM, Rotterdam. **Postiaadress** on P.O. Box 21499, 3001 AL Rotterdam. Telefon: 010 - 201 23 44, faks: 010 - 201 23 45, e-mail info@nmi-mediation.nl

Vahendajad saavad end registreerida vahendusinstituudis ning peavad seejärel järgima vahendajate tegevusjuhendit. Registreerimine on vabatahtlik (nagu ka tegevusjuhendi järgimine), kuid vahendajad, kes soovivad osaleda Madalmaade tasuta õigusabi süsteemis või kasutada kohtupoolset suunamist, peavad end vahendusinstituudis registreerima ning saama akrediteeringu ja läbima hindamise.

Madalmaad on loonud kohtu kaudu suunatava vahenduse süsteemi, mida tuntakse hollandi keeles kui Mediation naast rechtspraak. See tähendab, et asja arutav ringkonna- või apellatsioonikohus teavitab menetlusosalisi võimalusest kasutada vahendust. Kohus võib teha seda kirjalikult, saates pooltele kirja teabelehe, vahenduse hindamislehe ja vastusevormiga. Samuti võib kohtunik teatada istungil, et konkreetse kohtuasja puhul on lubatud kasutada vahendust ja teha pooltele ettepanek vahendust kasutada.

Pooled võivad ka omal algatusel vahendusega tegeleva kantsleitöötaja poole pöörduda. Igal ringkonna- ja apellatsioonikohtul on selline kantsleitöötaja, kes vastab poolte küsimustele, teavitab teisi menetlusosalisi ettepanekust kasutada vahendust, aitab pooltel otsida sobiv vahendaja ja korraldada esimese kohtumise.

Lisateavet sel teemal võib saada järgmistest asutustest:

Juridiliste teenuste infoliin (*Het Juridisch Loket*) P.O. Box 487, 3500 AL Utrecht. tel: 0900-8020 (0,10 eurot minutis).

Õigusabi nõukogu (*Raad voor Rechtsbijstand*) in Utrecht: Jaarbeursplein 15, 3521 AM Utrecht, P.O. Box 24080, 3502 MB Utrecht. tel: 088-7871012 (registreerimisosakond).

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Vahendamine on alati lubatud ja kõige rohkem leiab see kasutust tsiviil- ja avaliku õiguse valdkonnas.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Vahenduse kasutamine on täiesti vabatahtlik. Vahendajatele on olemas tegevusjuhend.

Teave ja koolitus

[Madalmaade vahendusinstituut](#) pakub teavet vahenduse kohta ning registreerib vahendajaid.

Vahendusinstituut pakub ka sõltumatut kvaliteeditagatist seoses üleriigilise vahenduse ja üleriigiliste vahendajatega ning tema hallata on avalik [vahendajate register](#).

Vahendusinstituudis registreeritud vahendajad on koolitatud ja kvalifitseeritud tegutsema vahendajatena vastavalt instituudi vahenduseeskirjadele. Nad järgivad **instituudi kvaliteeditagamise süsteemi**.

Vahendajad, kes soovivad end instituudi registrisse kanda, peavad täitma kaks põhinõudmist:

vahendusinstituudi akrediteeritud vahenduskoolituse edukas läbimine;

asjakohaste teadmiste hindamise läbimine.

Vahendusinstituut on akrediteerinud terve rea vahendajakoolitusega tegelevaid õppeasutusi. Nende koolitusprogrammid varieeruvad kuuepäevastest baaskursustest kuni 20 päeva ja kauem kestvate kursusteni. Neist koolitusprogrammidest ühe edukas läbimine on üks kahest eeltingimusest vahendusinstituudi vahendajate registrisse kandmiseks.

Asjakohaste teadmiste hindamine on teine eeltingimus registrisse kandmiseks. Madalmaade valitsus koostab [statistikat](#) vahenduse kohta (kokkuvõtte inglise keeles).

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Tsiviilvaidluste lahendamisel ei pakuta vahendust tasuta.

Kulud olenevad juhtumi liigist. Mõningate asjade puhul on menetlus keeruline, aeganõudev ja seega kulukam. Kohati palutakse pooltel kaasata vahendusse eriteadmistega advokaadid. Esineb ka juhtumeid, kus vahendaja poole suunamise korral lahendasid pooled erimeelsused ise, mis näitab seda, et vahendus võib aidata ennetada vaidluse eskaleerumist.

Kui pooltel on piisavalt rahalisi vahendeid, peavad nad kandma vahendusega kaasnevad kulud ise. Riigi rahastatava juristi või vahendaja kasutamiseks on sissetuleku künnis:

abielupaaride, registreeritud partnerite või elukaaslaste puhul: 35 200 eurot aastas.

üksikute isikute puhul: 24 900 eurot aastas.

Lisaks neile rahalistele piirangutele ei ole õigusabi kättesaadav ka pooltele, kellel vara ületab teatud väärtuse, mis tingib selle teatavastegemise maksuametile. See hõlmab teist kodu, muud kinnisvara, sääste, sularahasääste, varasid jne. Konkreetne väärtus abielupaaride, registreeritud partnerite või elukaaslaste puhul määratakse kindlaks riikliku maksuameti esitatud andmete alusel.

Kui poolte rahalised vahendid jäävad allapoole kohaldatavat künnist, kannab riik osa advokaadi või vahendaja kasutamise kuludest. Riik ei maksa kunagi siiski kogu summat. Iga pool peab andma oma rahalise panuse. See on 51 eurot kuni 4 tunni kohta ning 102 eurot enam kui viie tunni kohta (vahenduse kohta, mitte poolte kohta). Advokaadi kulud on suuremad. Esitatud summad on vaid soovituslikud ega ole õiguslikult siduvad. Täpsed summad on esitatud õigusabi nõukogu veebisaidil.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

[Direktiivi 2008/52/EÜ](#) kohaselt on vaidluse pooltel võimalik taotleda vahendusmenetluse tulemusena saavutatud kirjaliku kokkuleppe sisu täidetavaks tunnistamist. Liikmesriigid esitavad andmed kohtute ja teiste selliste asutuste kohta, kes on pädevad vastu võtma sellekohaseid taotlusi. Täpsemat teavet direktiivi rakendamise praeguse seisuga kohta saab õigusabi nõukogult.

Lingid

Madalmaade vahendusinstituut

Viimati uuendatud: 11/04/2013

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Vahendus liikmesriikides - Austria

Miks mitte püüda lahendada vaidlus kohtussemineku asemel vahenduse teel? Vahendus on vaidluste alternatiivse lahendamise menetlus, mille korral vahendaja aitab pooltel jõuda kokkuleppele.

Kellega ühendust võtta?

Föderaalne justiitsministeerium haldab registreeritud vahendajate nimekirja. Kõik nimekirja kantud vahendajad on saanud vastava väljaõppe. Puudub keskasutus, mis oleks pädev vahendusteenuseid osutama.

Leidub professionaalseid ja muid, vahendusteenust pakkuvaid ühendusi, ning vahendajaid toetavad mõned valitsusvälised organisatsioonid.

Millal valida vahendus?

Tsiviilasjades võib kasutada vahendust selliste vaidluste lahendamisel, mille korral tavaliselt teevad otsuseid üldkohtud. Vaidluse pooled võivad vaidlusele lahenduse leidmiseks vabatahtlikult vahenduse kasuks otsustada.

Naabritevahelise konflikti puhul nõutakse, et vaidlusele tuleb kõigepealt otsida lahendust kohtuväliselt, enne kui asja võib kohtusse anda. Selleks võib vaidluse tuua vahendaja või lepitaja ette või taotleda vaidluse kohtueelset lahendamist ringkonnakohtus (*prätorischer Vergleich*).

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Vahendajatele ei ole kehtestatud erieeskirju ega riiklikku tegevusjuhendit.

Vahendajad ei ole registreeritud kui spetsialistid näiteks perekonnaõiguse, meditsiini või ehituse valdkonnas, kuid registrisse saab kanda valdkonnad, milles registreeritud vahendaja tegutseb.

Igaüks, kes on saanud vastava väljaõppe ja kes vastab vahendajale esitatavatele nõudmistele, võib olla kantud registreeritud vahendajate nimekirja. Puuduvad siiski piirangud selle kohta, kes võib kasutada vahendaja kutsenimetust.

Teave ja koolitus

Lisateavet vahendajate koolituse üksikasjade ja registreerimisnõuete kohta Austrias leiab siit. Teave on esitatud ainult saksa keeles.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Vahendust ei pakuta tasuta.

Vahendustasu suuruses lepivad eraõiguslik vahendaja ja vaidluse pooled omavahel kokku.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

 Direktiiv 2008/52/EÜ lubab pooltel nõuda, et vahendusmenetluse tulemusena sõlmitud kirjalik kokkulepe pöörataks täitmisele. Liikmesriigid peavad esitama nende kohtute ja muude asutuste nimekirja, kes on pädevad selliseid taotlusi saama.

Austrias saab vahenduse teel saavutatud kokkulepet täitmisele pöörata ainult siis, kui kohtus on kinnitatud kokkulepe (*Vergleich*) või notari juures sõlmitud notariaalne leping.

Viimati uuendatud: 23/05/2018

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Vahendus liikmesriikides - Poola

Kohtusse pöördumise asemel võiks proovida vaidlused lahendada vahenduse teel. See on vaidluste kohtuvälise lahendamise vorm, kus vahendaja aitab vaidluse pooltel kokkuleppele jõuda. Nii Poola valitsus kui ka õigusvaldkonna töötajad teavad hästi, millised on vahenduse eelised.

Kellega tuleks ühendust võtta?

2010. aastal loodi justiitsministeeriumis vahenduse küsimustega tegelev üksus, mis tegutseb praegu rahvusvahelise koostöö ja inimõiguste osakonna **kuriteoohvrite ning vahenduse edendamise küsimustega tegeleva talituse (Wydział ds. Pokrzywdzonych Przesięstwem i ds. Promocji Mediacji)** koosseisus. Taustteavet vahendustegevuse kohta võib leida justiitsministeeriumi (*Ministerstwo Sprawiedliwości*) veebisaidilt.

Viimastel aastatel on justiitsministeerium pööranud erilist tähelepanu vahenduse ja vaidluste kohtuvälise lahendamise muude vormide arendamise ja populariseerimisega seotud küsimustele Poolas ning muutnud kohtusüsteemi tõhusamaks ja kodanike jaoks kättesaadavamaks.

2010. aastal nimetati ministeeriumi algatusel ametisse **vahenduskordinaatorid**, kes moodustavad omaette **võrgustiku**.

Praegu on kaheksas apellatsioonikohtus, kõigis piirkonnakohtutes ja kuues kohalike kohtute tööpiirkonnas ametis 120 kordinaatorit (kohtunikud, kriminaalhooldusametnikud ja vahendajad).

Nõuannete ja arvamuste esitamiseks teeb justiitsminister koostööd **vaidluste ja konfliktide kohtuvälise lahendamise sotsiaalnõukoguga (Społeczna Rada ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów)** (edaspidi „vaidluste kohtuvälise lahendamise nõukogu” – e-posti aadress: adr_rada@ms.gov.pl), millel on oluline roll vahenduse idee edendamisel ning keskvalitsusega, kohtusüsteemiga ja keskkonnavaidluste vahendajatega suhtlemisel.

Nõukogu nimetati esimest korda ametisse ministri 1. augusti 2005. aasta korraldusega kui organ, kelle ülesanne on nõustada ministrit vaidluste ja konfliktide kohtuvälise lahendamise üldistes küsimustes. Nõukogu esimese ametiaja saavutused on esitatud järgmistes dokumentides:

 Poola vahendajate eetikakoodeks (Kodeks Etyczny Mediatorów Polskich) (mai 2008);

 vahendajate koolitamise standardid (Standardy Szkolenia Mediatorów) (oktoober 2007);

 vahenduse ja vahendusmenetluse läbiviimise standardid (Standardy Prowadzenia Mediacji i Postępowania Mediacyjnego) (juuni 2006).

Justiitsministri 3. aprilli 2009. aasta korraldusega (mida on muudetud justiitsministri 1. juuli 2011. aasta korraldusega) määrati vaidluste kohtuvälise lahendamise nõukogu ametisse teiseks ametiajaks. Kõige olulisemaks selle aja jooksul nõukogu poolt koostatud dokumendiks on „Süsteemi muudatuste kindlaksmääramine” (*Założenia do zmian systemowych*) (märts 2012).

Praegu koosneb nõukogu 23 liikmest, kes on teadusvaldkonna esindajad ja kogenud vahendajad, samuti valitsusvälise organisatsioonide, akadeemilist haridust andvate õppeasutuste ja valitsusasutuste esindajad.

Nõukogu volitused hõlmavad eelkõige soovitude koostamist seoses vaidluste kohtuvälise lahendamise siseriikliku süsteemi toimimist käsitlevate eeskirjadega ning samuti järgmist:

vaidluste kohtuvälise lahendamise süsteemi kohandamine ELi õigusest tulenevate nõuetega;

ühtse vahendusmodeli väljatöötamine Poola õigussüsteemis;

vahendusmenetluse standardite edendamine;

vaidluste kohtuvälise lahendamise mehhanismide kui konfliktide lahendamise viisi tutvustamine kohtunikonna ja kohtutöötajate, korrakaitseteenistuste ning üldsuse hulgas;

sellise institutsionaalse keskkonna loomine, kus on võimalik arendada vaidluste kohtuvälise lahendamise konkreetseid vorme;

muude sihtprojektide läbiviimine eesmärgiga arendada vahendust Poolas.

Samuti on palju valitsusväliste organisatsioonide ja äriühinguid, millel on oluline roll vahenduse edendamisel ja selle sisemiste standardite

kindlaksmääramisel. Need organisatsioonid kehtestavad ise oma koolitusstandardid, nõuded vahendajaks saada soovijatele, vahendusmeetodid ning eetikastandardid ja hea kutsetava. Tegemist on sise-eeskirjadega, mis on mõeldud üksnes nende organisatsioonide liikmeks olevatele vahendajatele.

Suurimad ühingud on muu hulgas:

📄 [Poola vahenduskeskus \(Polskie Centrum Mediacji\);](#)

📄 [perevaidluste vahendajate ühing \(Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych\);](#)

📄 [Poola vahendajate ühing \(Krajowe Stowarzyszenie Mediatorów\);](#)

📄 [partnerite lepituskeskus Poolas \(Centrum Mediacji Partners Polska\);](#)

📄 [Poola vahekohtute ühing \(Polskie Stowarzyszenie Sądownictwa Polubownego\);](#)

Alam-Sileesia vahenduskeskus (Dolnośląski Ośrodek Mediacji).

Lisaks tegelevad kutseorganid vahenduse edendamisega institutsionaalsel tasandil. Need organid on:

📄 [kõrgema advokatuuri juures asuv vahenduskeskus \(Centrum Mediacyjne przy Naczelnej Radzie Adwokackiej\);](#)

📄 [riikliku advokaatide ühenduse juures asuv äriõiguse küsimustega tegelev vahenduskeskus \(Centrum Mediacji Gospodarczej przy Krajowej Izbie Radców Prawnych\);](#)

teatavate piirkondlike advokaatide ühenduste vahenduskeskused (Okręgowa Izba Radców Prawnych);

teatavate piirkondlike notarite kodade vahenduskeskused (Okręgowa Rada Notarialna).

Valitsusvälistel organisatsioonidel nende põhikirjajärgsete ülesannete piires ja üliloolidel võivad olla alaliste vahendajate (*stały mediator*) nimekirjad. Teavet nende nimekirjade ja keskuste kohta jagavad kohalike kohtute esimehed. Kriminaalasjadega ja alaealiste asjadega tegelevate vahendajate nimekirjade kohta jagavad teavet kohalike kohtute esimehed.

Millistes valdkondades on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Vahenduse teel saab vaidlusi lahendada mitmes valdkonnas. Poola õiguse kohaselt saab vahendust kasutada seoses järgmistega asjadega:

tsiviilasjad;

äriõiguse asjad;

tööõiguse asjad;

perekonnaõiguse asjad;

alaealistega seotud asjad;

kriminaalasjad;

haldusõiguse asjad.

Üksikasjalikku teavet vahenduse kohta võib leida [justiitsministeeriumi koostatavatest ja levitatavatest brošüüridest ja infolehtedest](#).

Kõige sagedamini kasutatakse vahendust tänapäeval seoses kriminaal- ja tsiviilasjadega. Aastatel 2011–2012 kasvas vahenduse kasutamine kõige rohkem perekonna- ja äriõigusega seotud vaidluste puhul.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Vahendus on vabatahtlik viis vaidluste ja konfliktide lahendamiseks ning selle aluseks on:

vahenduskokkulepe (**kohtuväliline vahendus**);

kohtu otsus asja vahendusele suunamiseks (**kohus näeb ette asja lahendamise vahenduse teel**).

Kui pooled ei vali vahendajat, on kohtul õigus määrata sobiva kvalifikatsiooniga isikute nimekirjast vahendaja, kes osaleb menetluses. Kriminaalasjades ja alaealisi käsitlevates asjades määrab vahendaja kohus.

Vahendusmenetlus on muu hulgas reguleeritud tsiviilkohtumenetluse ja kriminaalmenetluse seadustikuga, alaealistega seotud kohtumenetlusi käsitleva seadusega ja tsiviilasjadega seotud kulusid käsitleva seadusega. Vastu on võetud ka teisese õiguse akte, millega reguleeritakse üksikasjalikult vahendusmenetlust seoses konkreetset liiki asjadega.

Seoses **alaealistega** reguleeritakse õigusnormidega järgmist:

tingimused, mida peavad täitma institutsioonid ja isikud, kellel on õigus vahendusmenetlust läbi viia;

nende institutsioonide ja isikute registreerimine, kellel on õigus vahendusmenetlust läbi viia;

vahendajate koolitamine;

mil määral ja millistel tingimustel on vahendajatel õigus toimikuga tutvuda;

vahendusmenetluse edenemist ja tulemust käsitleva aruande vorm ja ulatus.

Kriminaalasjadega seoses nähakse õigusnormidega ette järgmine:

tingimused, mida peavad täitma institutsioonid ja isikud, kellel on õigus vahendusmenetlust läbi viia;

nende institutsioonide ja isikute määramine ja vabastamine, kellel on õigus vahendusmenetlust läbi viia;

see, mil määral ja millistel tingimustel saavad toimikuga tutvuda need institutsioonid ja isikud, kellel on õigus vahendusmenetlust läbi viia;

vahendusmenetluse puhul kasutatav meetod ja kord.

Perekonnaõiguse asjade puhul kohaldatakse vahendajate suhtes lisanõudeid seoses nende hariduse ja kogemusega (psühholoogia, õpetajakoolitus, sotsioloogia või õigusteadus ja praktilised oskused perevaidluste lahendamisel).

Rakendusmääruses sätestatakse vahendajate tasu suurus ja neile hüvitatavad kulutused seoses tsiviilasjadega (vt allpool vahenduskulusid käsitlev osa).

Teave ja koolitus

📄 [Justiitsministeeriumi veebisaidilt](#) võib leida baasteavet vahenduse kohta Poolas; see teave sisaldab muu hulgas järgmist: vahendust käsitlevad väljavõtted õigusaktidest, rahvusvahelised vahenduse alased õigusaktid ning [vaidluste kohtuvälise lahendamise nõukogu koostatud dokumendid ja soovitus](#)ed,

samuti elektroonilised versioonid [infoteadete](#), [brošüüridest](#) ja [plakatitest](#), mis on avaldatud vahenduse idee propageerimiseks. [Ajakohast teavet vahenduse edendamise kohta](#) ning riiklikul ja piirkondlikul tasandil toimuva tegevuse kohta avaldatakse ka seoses rahvusvahelise konfliktide lahendamise päevaga. Veebisaidile on koondatud ka [teiste riikide kohta käiv teave](#), [teiste riikide õigusaktide tõlked](#) ja [hea tava näited](#). Vahendusega seotud küsimusi käsitletakse üldise õiguslase koolituse raames ning prokuröride ja kohtunike väljaõppe raames; see kuulub ka [riikliku kohtunike ja prokuröride kooli \(Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury\)](#) pakutavatesse kohtunike ja prokuröride koolitusprogrammidesse.

Justiitsministeerium esitas tellimuse vahenduskoordinaatorite koolitamiseks, et valmistada vahenduskoordinaatorid ette nende ülesannete täitmiseks, ning see koolitus on läbi viidud järgmistes valdkondades: kommunikatsioon, meeskonna juhtimine ja koostöö vahendajatega.

Vahendajad saavad ise valida sobiva kursuse vahenduskeskuste, ülikoolide ja muude asutuste pakutavate kursuste hulgas.

Justiitsministeerium peab statistilist arvestust vahenduse, sealhulgas järgmistele andmetele kohta:

kohtu poolt vahendusele suunatud vaidluste arv;

saavutatud kokkulepete arv;

kokkuleppe tingimused (kriminaalasjades ja alaealistega seotud asjades toimuva vahenduse puhul);

kohtuvälise vahendusmenetluste arv (tsiviilasjades toimuva vahenduse puhul).

Projektipõhise tegevusega seoses jagati aastatel 2010–2011 kohtute, politsei peakorterite ja vahenduskeskuste kaudu juhendeid, infotehti ja brošüüre, mis sisaldasid teavet erinevate vahenduse liikide ja nende praktilise kasutamise kohta. Samuti korraldati kampaania televisiooni, raadio ja välireklaami vahendusel, et teavitada üldsust vahenduse kasutamisest. Justiitsministeerium ajakohastab ja levitab korrapäraselt brošüüre, infotehti ja menetluskohustusdokumentidele lisatud märkuseid ning plakateid, mis on tasuta kättesaadavad ka ministeeriumi veebisaidil.

Poola on viis aastat tähistanud rahvusvahelise konfliktide lahendamise päeva ning justiitsminister korraldab sel teemal riikliku konverentsi. Lisaks peetakse paljudes linnades sel puhul kümneid väiksemaid piirkondliku ja kohaliku tasandi konverentse, üritusi, seminare ja arutelusid.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Vahenduse kohta jagab tasuta teavet justiitsministeerium. [Uuringud](#) näitavad, et vahendus on kohtumenetlusest kulutõhusam vahend.

Kriminaalasjades ja alaealistega seotud asjade puhul **ei pea menetlusosalised vahenduse eest maksma** – need kulud kaetakse riigikassast. Muud liiki juhtumite puhul lepivad vahendaja ja menetluse pooled **üldiselt** omavahel kokku **tasu maksmisel**. Vahendaja võib siiski nõustuda vahendust läbi viima tasuta (*pro bono*).

Tsiviilasjades puhul kannavad kulud menetluse pooled. Tavaliselt jagatakse kulud poolte vahel pooleks, kui nad ei lepi kokku teisiti. Kui vahendusmenetlus on algatatud kohtuotsuse alusel, on vahendaja tasu suuruse mittevaraliste vaidluste puhul 60 Poola zlotti (ligikaudu 15 eurot) esimese vahenduskohtumise eest ja 25 Poola zlotti (ligikaudu 6 eurot) iga järgmise kohtumise eest. Kui menetlus on seotud varaga, moodustab vahendaja tasu 1% vaidlusaluse vara väärtusest (vähemalt 30 Poola zlotti (ligikaudu 7,5 eurot) ja mitte rohkem kui 1000 Poola zlotti (umbes 250 eurot)). Vahendajal on samuti õigus saada kuluhüvitist (näiteks side- ja telefonikulude ning ruumi rentimise kulude eest). Kuludele lisatakse ka käibemaks.

Kui vahenduse tulemusena saavutatakse kokkulepe, hüvitatakse 75% kohtukuludest sellele poolele, kes asja kohtusse andis. Abielulahutust ja lahuselüüsi käsitlevate asjade puhul hüvitatakse kulud 100% ulatuses.

Kohtuvälise vahenduse puhul määrab vahendaja tasu ja kuluhüvitised kindlaks vahenduskeskus või lepivad pooled ja vahendaja nende suhtes omavahel kokku enne vahendusmenetluse algust. Pooli ei saa vabastada vahenduse kulude kandmisest isegi juhul, kui nad on vabastatud kohtukulude tasumisest. Mõlemat liiki (kohtuliku ja kohtuvälise) vahenduse puhul võib vahendaja loobuda tasu nõudmisest.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

Kui vahendus on seotud **tsiviilasjaga** ja pooled saavutavad kokkuleppe, siis lisatakse see protokollile. Vahendaja teavitab pooli sellest, et kokkuleppe allkirjastamisega nõustuvad nad, et see esitatakse kohtule heakskiitmiseks. Vahendaja edastab kokkulepet sisaldava protokolliga kohtule ja saadab pooltele protokoll koopia. Kohus viib kiiresti läbi menetluse vahenduskoostöö heakskiitmiseks või annab korralduse kokkuleppe täitmisele pööramiseks. Kohus keeldub kokkulepet täielikult või osaliselt heaks kiitmast või täitmisele pööratavaks tunnustamast, kui kokkulepe on vastuolus seaduse või hea tavaga, sõlmitud seadusest kõrvale hiilimiseks, on segadust tekitav või vastuolus töötaja seaduslike huvidega. Vahenduskoostöö, mille kohus on heaks kiitnud ja tunnustanud täitmisele pööratavaks, on kohtuotsusega samaväärne õiguslik kehtivus ja seda saab täitmisele pöörata.

Perevaidlustes saavutatud kokkulepe võib olla seotud abikaasade lepitamisega, lahuselüüsi tingimuste kindlaksmääramisega, vanema õiguste küsimustega, lastega suhtlemise õigusega, perekonna vajaduste rahuldamisega, ülalpidamis- ja lapsetoetuse maksimisega ning vara ja eluaseme käsitlevate küsimustega. Pärast seda, kui vanemad või abikaasad on asunud lahuse elama, võib kokku leppida ka sellistes küsimustes nagu passi väljastamine, lapse hariduse üle otsustamine, suhtlemine muude pereliikmetega ja lapse vara haldamine.

Tsiviilasjades algatatud vahendusmenetluse ajaks peatatakse aegumistähtaja kulgemine.

Kriminaalasjades ja alaealistega seotud asjades ei asenda vahendusmenetluse raames saavutatud kokkulepe kohtuotsust ja see kokkulepe ei ole kohtu siduv, kuid kohus peaks menetluse lõpetamisel austama kokkuleppe sisu. Kokkuleppe tingimused võivad hõlmata järgmist: ametlik vabandus, nõue materiaalse ja mittemateriaalse kahju hüvitamiseks, üldkasulik töö, kohustused kahju kannatanud poole ees, kohustused terve ühiskonna ees jne.

Viimati uuendatud: 25/09/2014

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Vahendus liikmesriikides - Portugal

Miks ei võiks kohtusse pöördumise asemel lahendada vaidlused vahenduse teel? See on vaidluste kohtuvälise lahendamise meede, mille puhul vahendaja aitab vaidluse pooltel kokkuleppele jõuda. Nii valitsus kui ka õigusvaldkonna spetsialistid teavad vahenduse eeliseid.

Kellega te peaksite ühendust võtma?

Portugalil on keskne valitsusasutus, mis vastutab vahendustegevuse reguleerimise eest. Selleks on õiguspoliitika peadirektoraat (*Direção-Geral da Política de Justiça*).

Nimetatud peadirektoraat on justiitsministeeriumi osakond, mis asub järgmisel aadressil:

Av. D. João II, Lote 1.08.01-E, Torre H, Pisos 2/3 1990-097 Lissabon.

Kontaktandmed:

E-post: correio@dgpj.mj.pt.

Telefon: (+351) 2 1792 4000.

Faks: (+351) 2 1792 4048 või (+351) 2 1792 4090.

Peadirektoraadi veebisaidil on olemas enamik riiklike vahendusteenuseid käsitlevast teabest ning samuti teave vaidluste kohtuvälise lahendamise muude viiside kohta.

Sellelt veebisaidilt ei leia te teavet selle kohta, kuidas vahendajat leida, kuigi seal on esitatud vahendajate nimekiri. Kui vastavalt riiklikku vahendamist reguleerivatele eeskirjadele on otsustatud kasutada vahendaja teenuseid, toimub vahendaja valimine automaatselt.

Portugalis puuduvad vahenduse valdkonnas tegutsevad valitsusvälised organisatsioonid. Siiski on olemas eraõiguslikud ühingud, mis osutavad vahendusteenuseid ja pakuvad vahendajate väljaõpet.

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Vahenduse kasutamine on lubatud erinevates valdkondades.

Portugalis on vastu võetud meetmed, mille abil edendada vahenduse kasutamist konkreetses õigusvaldkondades, nimelt perekonna- ja tööõiguse asjades ning kriminaal-, tsiviil- ja kaubandusajades.

Perekonna- ja tööõiguse asjade ning kriminaalajadega seotud vahenduse jaoks on oma struktuurid ja neis valdkondades tegutsevad spetsialiseerunud vahendajad. Vahendus tsiviil- ja kaubandusajades toimub kohtumenetluse osana väikesemaid kohtuvaidlusi käsitlevates kohtutes (*Julgados de Paz* – rahukohtud).

Vahendus võib toimuda ka väljaspool eelnevalt nimetatud kohtute pädevust ning seda tuntakse üldjuhul kohtuvälise vahendusena. Kuid seda liiki vahenduse puhul ei järgita sellist menetlust, nagu rahukohtute pädevusse kuuluvate asjade puhul, sest kui kohtuvälise vahenduse tulemusel kokkuleppele ei jõuta, ei saa seda protsessi jätkata kohtus kohtuotsuse saamiseks, nagu seda tehakse rahukohtute pädevusse kuuluva tsiviil- ja kaubandusajadega seotud vahenduse puhul.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Vahenduse kasutamine on täiesti vabatahtlik.

Portugalis puudub vahendajate riiklik tegevusjuhend. Vahendajad tegutsevad vastavalt vahendajate Euroopa tegevusjuhendile ning teatavad õigus- ja haldusstruktuurid määravad kindlaks nende tegevuse ja kutsealal tegutsemise tingimused. On olemas vahenduskohtumiste läbiviimise suunised, meetodid, mida võib kasutada konstruktiivse suhtluse saavutamiseks või pooltega kontakti saamiseks ning viis, kuidas vahendajad võivad välja pakkuda lahendusi. Vahendajate tegevuse üle teostab järelevalvet riiklik vahendussüsteem. Kontroll sõltub valdkonnast, kus vahendajad töötavad. Riiklikus süsteemis on olemas vahendustegevust kontrolliv järelevalvekomitee. Vahendajate koolitamisel kohaldatavate kriteeriumide eesmärk on kinnistada Euroopa tegevusjuhendis sätestatud eetikat ja põhimõtteid.

Igas vahenduse valdkonnas – perekonna- ja tööõiguse asjad, kriminaalajad, tsiviilajad ja kaubandusajad – on olemas konkreetne õigusraamistik, mis sisaldab vahendussuuniseid.

Praegu püütakse riikliku vahendussüsteemi abil, sealhulgas rahukohtutes (*Julgados de Paz*) tsiviil- ja kaubandusajades toimuva vahenduse abil lahendada vaidlusi üksnes Portugalis, kasutades Portugali õigusaktides sätestatud menetlusi ja meetodeid.

Teave ja koolitus

Teavet võib leida õiguspoliitika peadirektoraadi veebisaidi vahendust käsitlevalt lehelt.

Portugalis kogutakse statistikat vahendusmenetluse kasutamise kohta. Õiguspoliitika peadirektoraat säilitab andmeid algatatud vahendusmenetluste arvu, kokkuleppega lõppenud või ebaõnnestunud menetluste arvu ja iga menetluse kestuse kohta.

Portugalis ei ole riiklikku vahendajate koolitusasutust ja vahendajaid koolitavad eraõiguslikud isikud. Need koolitused peab heaks kiitma Portugali justiitsministeerium. Heakskiidu saamiseks peab koolitus hõlmama teataval arvul õppetunde, tuleb kasutada teatavaid õpetamise meetodeid ja konkreetse sisuga programmi, mis on kooskõlas asjakohaste õigusaktidega.

Eraõiguslikud organid, kes koolitavad õiguspoliitika peadirektoraadi koostatud nimekirja lisamist taotlemaid vahendajaid, peavad vastama koolituskriteeriumidele. Koolitusprogrammiga tagatakse, et vahendajad suudavad lahendada ja on pädevad lahendama vahendusmenetluse kaudu perekonna- ja töövaidlusi ning kriminaal- ja tsiviilvaidlusi.

Kui palju vahendus maksab?

Kui kohus otsustab kasutada vahendust perekonnavaidluste puhul kooskõlas lapse eestkostet käsitleva seaduse artikli 147 punktiga C, siis tasu ei nõuta.

Vahendus on tasuline eranditult kõigi muude juhtumite puhul, välja arvatud selliste juhtumite puhul, kus antakse õigusabi.

Kui vahendus toimub poolte algatusel, on kulu vaidluse esemest sõltuvalt järgmine:

vahendus perekonnavaidlustes: iga pool peab tasuma 50 eurot;

vahendus kriminaalajades: tasu ei tule maksta, kui vahendust taotleb prokurör või vahendust soovivad kasutada süüdistatav ja kannatanu;

vahendus töövaidlustes: iga pool peab tasuma 50 eurot;

vahendus tsiviil- ja kaubandusajades: iga pool peab tasuma 25 eurot (seda liiki vahendus toimub rahukohtutes ning sel juhul tuleb tasu maksta siis, kui jõutakse kokkuleppele).

Kui vahendusprotsessiga seotud tasusid peavad maksma rahalistes raskustes olevad isikud, võivad nad taotleda õigusabi ning pädev asutus (sotsiaalkindlustusasutused – *Instituto de Segurança Social*) võib nad vabastada tasu maksmisest.

Kasulikud lingid

[Õiguspoliitika peadirektoraat](#)

[Väikesemaid kohtuvaidlusi käsitlevate kohtute järelevalvenõukogu](#)

Viimati uuendatud: 29/12/2017

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Vahendus liikmesriikides - Rumeenia

Miks mitte lahendada vaidlus kohtusse pöördumise asemel vahenduse teel? Vahendusmenetlus on vaidluste kohtuvälise lahendamise viis, mille puhul vahendaja aitab vaidluse pooltel jõuda kokkuleppele. Rumeenia valitsus ja õigusvaldkonna töötajad on teadlikud vahendusmenetluse eelistest.

Kellega ühendust võtta?

Rumeenias tegeleb vahendusmenetluste järelevalvega [Vahendusnõukogu](#), mis asutati seadusega 192/2006 (vahendusmenetluse kohta).

Vahendusnõukogu on iseseisev juriidiline isik, kes tegutseb avalikes huvides ja kelle peakorter asub Bukarestis.

Seaduses 192/2006 on sätestatud vahendusmenetluse õiguslik raamistik.

Vahendajad valivad Vahendusnõukogu liikmed ja need kinnitab [Rumeenia Justiitsministeerium](#).

Vahendusnõukogu põhiülesanne on otsuste tegemine järgmistes valdkondades:

Koolitusnormide kehtestamine vahenduse valdkonnas vastavalt parimatele rahvusvahelistele tavadele ja kontrollimine, kas vahendajad järgivad nimetatud norme;

Vahendajatele **tegevusloa** andmine ja vahendajate nimekirja haldamine ning ajakohastamine;

Vahendajate **koolitusprogrammide heakskiitmine**;

Volitatud vahendajate **eetika- ja deontoloogilise koodeksi** ja vahendajate distsiplinaarvastutust käsitlevate eeskirjade **vastuvõtmine**;

Vahendusnõukogu korraldust ja tegevust käsitlevate **eeskirjade** vastuvõtmine;
Vahendustegevust käsitlevate õigusaktide **muudatus- ja parandusettepanekute** algatamine.

 Vahendusnõukogu kontaktandmed:

Address: Cuza Vodă Street, 64, sector 4, Bucharest

Telefon: 004 021 315 25 28; 004 021 330 25 60; 004 021 330 25 61

Faks: 004 021 330 25 28

E-posti aadress: secretariat@cmediere.ro , Consiliul_de_mediere@yahoo.com

Vahendajate kutseliitude riiklik register

 Vahendusnõukogu on loonud **vahendajate kutseliitude riikliku registri**. Registrisse on kantud vahendustegevust toetavad ja vahendajate kutsealaseid huvisid esindavad valitsusvälised organisatsioonid.

Järnevalt esitatakse vahendamise tegelevate **kutseliitude loetelu**:

 Bukaresti vahendajate liit (Asociația Mediatorilor București)

Turda vahendajate keskus (Asociația Centrul de Mediere Turda)

Vaslui vahendajate koda (Asociația Camera Mediatorilor Vaslui)

 Vaslui vahenduskeskus (Centrul de Mediere Vaslui)

Galati vahendajate liit (Asociația Mediatorilor Galați)

Iasi vahendajate koda (Asociația Camera Mediatorilor Iași)

Iasi vahendus ja ühiskondliku turvalisuse keskus (Centrul de Mediere și Securitate Comunitară Iasi)

 Craiova vahenduskeskus (Centrul de Mediere Craiova)

 Cluj vahenduskeskus (Asociația Centrul de Mediere Cluj)

 Neamți vahenduskeskus (Centrul de Mediere Neamț)

Sibiu vahenduskeskus (Centrul de Mediere Sibiu)

 Constanta vahenduskeskus (Centrul de Mediere Constanta)

Alba vahenduskeskus (Centrul de Mediere Alba)

 Timisoara vahenduskeskus (Centrul de Mediere Timisoara)

Maramuresi vahendus- ja vahekohtukeskus (Centrul de Mediere și Arbitraj Maramures)

 Bacau vahenduskeskus (Centrul de Mediere Bacau)

 Călărași vahenduskeskus (Centrul de Mediere Calarasi)

 Ialomița vahenduskeskus (Centrul de Mediere Ialomița)

Vahendajate nimekirj

Kooskõlas seaduse 192/2006 artikliga 12 **kantakse volitatud vahendajad vahendajate nimekirja**, mida haldab **Vahendusnõukogu** ja mis on avaldatud Rumeenia ametliku väljaande I osas.

Vahendajate nimekirj on avaldatud ka **Vahendusnõukogu** ja **justiitsministeeriumi** veebisaitidel

Volitatud vahendajate nimekirj sisaldab järgmisi andmeid:

liikmelisus kutseliitudes,

lõpetatud õppeasutus,

läbitud vahenduskoolituse programm,

võõrkeeled, milles vahendaja suudab vahendusteenust osutada,

kontaktandmed.

Isikud, eks soovivad vaidluste lahendada vahendusmenetlusega, saavad vahendaja poole pöörduda ühe kuu jooksul alates vahendajate nimekirja avaldamise kuupäevast kohtutes ja justiitsministeeriumi veebisaidil.

Vahendusnõukogu on seadusega kohustatud ajakohastama **vahendajate nimekirja** vähemalt kord aastas ja esitama nimekirja kohtutele, kohalikele omavalitsustele ja justiitsministeeriumile.

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Seaduse 192/2006 artikkel 2 lubab vahendust kasutada **tsiviil- või kriminaalasjades, perekonnaasjades** ja muudes seaduses sätestatud valdkondades.

Tarbijavaidlused ja muud **õigustest loobumist käsitlevad vaidlused** võib samuti lahendada vahendusmenetlusega. Isikuõigusi ja võõrandamatuid õigusi käsitlevaid vaidlusi siiski vahendusmenetlusega lahendada ei saa.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Vahendusmenetluse kasutamine on **vabatahtlik**. Pooled ei ole kohustatud vahendusteenuseid kasutama ja nad võivad vahendamisest igal ajal loobuda. Teisisõnu, pooled võivad igal ajal vabalt valida vaidluste lahendamise meetodi: kohtumenetluse või vahenduse. Huvitatud isikud võivad vahendaja poole pöörduda enne kohtusse pöördumist ja ka kohtumenetluse jooksul.

Erinevad vahendustegevust reguleerivad riiklikud õigusnormid kohustavad siiski kohtunikke teatud juhtudel **teavitama pooli võimalusest valida vahendusmenetlus ja selle eelistest**. Muudel juhtudel pakutakse pooltele mitmeid **rahalisi soodustusi** vahendusmenetluse või muu vaidluste kohtuvälise lahendamise menetluse valimiseks.

17. veebruaril 2007. aastal kiitis **Vahendusnõukogu** heaks vahendajate **eetika- ja deontoloogilise koodeksi**. Koodeks on siduv kõikidele vahendajate nimekirja kantud vahendajatele.

Teave ja koolitus

 Vahendusnõukogu veebisait on peamine teabeallikas vahendusmenetluse kohta Rumeenias.

Vahendajaid koolitab ainult erasektor, kuid **Vahendusnõukogu** annab koolitajatele tegevusloa, et tagada, et kõik koolitajad pakuvad samadele normidele vastavat koolitust.

Koolitajate nimekirj on avaldatud ka **Vahendusnõukogu** veebisaidil.

Koolitusi korraldatakse regulaarselt. Praegu on kinnitatud **üks vahendajate esmakoolituse programm** (80 tundi). Programmis on kehtestatud eesmärgid, programmi läbimisel omandatavad oskused ja hindamiseetodid. Kaheksa koolitajat, kellele Vahendusnõukogu on andnud tegevusloa, tegelevad lisamaterjalide ja ülesannete väljatöötamisega, järgides riiklikus koolitusprogrammis sätestatud raamistikku.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Vahendusmenetlus on tasuline; **tasu suurus** sõltub vahendaja ja poolte vahelisest kokkuleppest.

Praegu kohalikud omavalitsused ja riigiasutused vahendusmenetluse kasutamiseks õigusabi ega rahalist toetust ei paku.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

[Direktiiv 2008/52/EÜ](#) annab võimaluse taotleda vahenduse teel saavutatud kirjaliku kokkuleppe täitmisele pööramist. Liikmesriigid teavitavad komisjoni kohtutest ja muudest pädevatest asutustest, kellele võib kõnealuseid taotlusi esitada.

Rumeenia ei ole sellist teavet veel edastanud.

Viimati uuendatud: 10/06/2013

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Vahendus liikmesriikides - Sloveenia

Miks mitte proovida lahendada oma vaidlused kohtussemineku asemel vahenduse kaudu? Vahendus on vaidluste alternatiivse lahendamise meede, kus vahendaja aitab vaidluse osalistel kokkuleppele jõuda. Sloveenia valitsus ja kohtupraktikud teavad vahenduse eeliseid.

Kellega ühendust võtta?

Seaduses, milles käsitletakse alternatiivset vaidluste lahendamist õigusküsimuste korral (ZARSS, Sloveenia Vabariigi ametlik väljaanne nr 97/09 ja nr 40/12 – ZUJF; vastu võetud 19. novembril 2009 ning jõustunud 15. juunil 2010) nõutakse, et esimese ja teise astme kohtud võtaksid vastu ja viiksid ellu vaidluste alternatiivse lahendamise programmi, mis võimaldaks menetluse pooltele alternatiivseid võimalusi vaidluste lahendamiseks äri-, tööhõive-, perekonna- ja muudes tsiviilõiguslikes küsimustes. Selle programmi alusel on kohtutel kohustus pakkuda menetluse pooltele lisaks muudele vaidluste alternatiivse lahendamise võimalustele ka vahenduse kasutamist.

Justiits- ja avaliku halduse ministeerium peab [vahendajate keskkregistrit](#), mis sisaldab selliste vahendajate andmeid, kes tegutsevad kohtute juures vaidluste alternatiivse lahendamise programmi raames.

Vahendamisega tegeleb mitu valitsusvälist organisatsiooni:

[Sloveenia Vahendajate Liit](#) (vahendajate [nimekiri](#)),

[Sloveenia Õigusteabekeskuse Vahenduskeskus](#),

[Sloveenia Vahendust Pakkuvate Organisatsioonide Liit – MEDIOS](#) (vahendajate [nimekiri](#)).

Justiits- ja avaliku halduse ministeeriumi juures tegutseb vaidluste alternatiivse lahendamise nõukogu, mis loodi 2009. aasta märtsis. Nõukogu on ministeeriumi tsentraliseeritud sõltumatu ekspertorgan, millel on kooskõlastav ja nõuandev roll.

Millises valdkonnas on lepituse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Vahenduse kasutamine on lubatud tsiviil-, perekonna-, äri-, tööhõive- ja varaga seotud küsimustes, pidades silmas neid nõudeid, mida pooled saavad käsutada ja lahendada. Vahendus on lubatud ka teiste küsimuste korral, kui see ei ole seadusega välistatud.

Lepitusmenetlust kasutatakse kõige rohkem tsiviil-, perekonna- ja kaubandusõigusega seotud vaidluste lahendamisel.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Vahenduse kasutamine on vabatahtlik. Tsiviil- ja äriasjade vahenduse seaduses (ZMCGZ, Sloveenia Vabariigi ametlik väljaanne nr 56/08) käsitletakse vahendust üldisemas mõttes, s.t kohtumenetlustega seotud vahendust ja kohtuvälist vahendust. Selles on sätestatud ainult vahendusmenetluste põhieeskirjad, mis on muudel juhtudel hõlmatud iseregulatsiooni mehhanismidega. Näiteks on selles kindlaks määratud, millal vahendus algab ja lõpeb, kes nimetab vahendaja, millised on vahendaja põhilised tegutsemiseeskirjad, milline on vaidluse lahendamise kokkuleppe vorm, kuidas tagada selle kokkuleppe jõustamine jne. Pooled võivad seaduse sätetest kõrvale kalduda, välja arvatud nendest sätetest, millega reguleeritakse vahendaja erapooletuse põhimõtet ja vahenduse mõju välistamisele ja aegumistähtaegadele.

Sloveenia Vahendajate Liit on võtnud vastu [vahendajate tegevusjuhendi](#), kuid see kehtib ainult liidu liikmete suhtes.

Teave ja koolitus

Teavet vahenduse kohta ja vahendaja otsimise kohta leiab mitmesuguste valitsusväliste organisatsioonide veebisaitidelt.

[Sloveenia Vahendajate Liit](#),

[Sloveenia Vahendust Pakkuvate Organisatsioonide Liit](#)

[– MEDIOS](#),

[Sloveenia Õigusteabekeskuse Vahenduskeskus](#).

Vahendajate koolitust pakuvad mitmesugused valitsusvälised organisatsioonid ja [Õigushariduse Keskus](#), mis tegutseb justiits- ja avaliku halduse ministeeriumi juures.

Kui suured on lepitusmenetlusega kaasnevad kulud?

Praegu on kohtupõhine vahendus alternatiivset vaidluste lahendamist õigusküsimuste korral käsitleva seaduse (ZARSS) alusel poolte jaoks tasuta selliste vaidluste korral, mis on seotud vanemate ja laste vaheliste suhete ning töölepingu lõpetamisega; pooled maksavad tasu ainult oma advokaatidele. Kõikide muude vaidluste, välja arvatud äriküsimusi hõlmavate vaidluste korral maksab kohus vahendajale tasu esimese kolme vahendustunni eest.

Eraõiguslikud organisatsioonid nõuavad vahendusteenuse eest erinevat tasu.

Kas lepitusmenetluse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

Vahenduse teel saavutatud kokkulepe ei ole oma olemuselt otse kohaldatav. Pooled võivad aga kokku leppida, et vaidluse lahendamise kokkuleppe sõlmitakse otse kohaldatava notariaalse protokollina, kohtulahendina või kokkuleppel põhineva vahekohtuotsusena.

Seotud lingid

[Sloveenia Vahendajate Liit](#)

[Sloveenia Õigusteabekeskuse Vahenduskeskus](#)

[Sloveenia Vahendust Pakkuvate Organisatsioonide Liit – MEDIOS](#)

Viimati uuendatud: 23/03/2018

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Vahendus liikmesriikides - Slovakkia

Miks mitte lahendada vaidlused kohtussemineku asemel lepitusmenetluse kaudu? Lepitusmenetlus on vaidluste alternatiivse lahendamise meede, lepitaja aitab pooltel kokkuleppele jõuda. Slovakkia valitsus ja kohtuvaheldkonna ametnikud mõistavad lepitusmenetluse kasutamise eeliseid.

Kellega ühendust võtta?

[Slovakkia justiitsministeeriumi](#) veebisaidil on [vahendust käsitlev osa](#), mis on kättesaadav üksnes slovaki keeles.

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Vahendust kirjeldatakse vahendust ja teatavate seaduste muutmist käsitlevas seaduses nr 420/2004, mida on muudetud ja mis käsitleb: vahenduse läbiviimist;

vahenduse peamisi põhimõtteid ning vahenduse korraldust ja mõju.

Nimetatud seadust kohaldatakse konfliktide puhul, mis tulenevad tsiviil-, perekonna- ja tööõiguse ning ärilepingutega reguleeritud suhetest.

Vahendus on väljaspool kohut toimuv menetlus, mille käigus vahendaja püüab lahendada lepingulistest või muudest õigussuhetest tulenevat konflikti. See on menetlus, mille puhul vaidluse kahte või enamast osalist abistab vaidluse lahendamisel vahendaja.

Seaduse nr 99/1963 (tsiviilkohtumenetluse eeskirjad) § 99 lõike 1 kolmandas lauses, mida on muudetud, on sätestatud: „Kui kohtuasja asjaolud võimaldavad, võib kohus enne esimest istungit ja menetluse käigus kutsuda pooli üles võtma osa teavitavast kohtumisest vahendajate registrisse kantud vahendajaga, et püüda lahendada vaidlus vahenduse kaudu.”

Teave ja koolitus

Slovakkia justiitsministeeriumi veebisaidil olevas [☞ vahendust](#) käsitlevas osas on esitatud teave vahenduse kohta slovaki keeles. Lisateave on kättesaadav [☞ Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku](#) veebisaidil.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Vahendus on tasuline teenus. Vahendaja tasu on igal üksikjuhtumil erinev ja põhineb tavaliselt tunnitaskul või kindlal summal. Vahendus on äritegevus ja selle kulud ei saa eelnevalt kindlaks määrata.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

[☞ Direktiiviga 2008/52/EÜ](#) võimaldatakse vaidluse osalistel taotleda vahenduse tulemusena saavutatud kirjaliku kokkuleppe täitmisele pööramist.

Liikmesriigid teatavad sellest kohtutele ja teistele ametiasutustele, kes on pädevad kõnealuseid taotlusi saama.

Vahendus on Slovakkias mitteametlik, vabatahtlik ja konfidentsiaalne menetlus konfliktide lahendamiseks väljaspool kohut vahendaja kaudu. Vahenduse eesmärk on jõuda kokkuleppele, mis oleks vastuvõetav mõlemale poolele.

Vahendusmenetluse tulemusena saavutatud kokkuleppe peab olema kirjalik. Seda kohaldatakse eelkõige kokkuleppe poolte suhtes ning kokkuleppe on pooltele siduv. Kokkuleppe alusel võib õigustatud pool esitada avalduse otsuse täitmiseks või vara arestimiseks, kui kokkuleppe on sõlmitud notariaalselt;

kiidetud heaks kui kohtulik lepitus arbitraažiorgani poolt.

Kui vahenduse käigus kokkulepet saavutada ei õnnestu, võib jätkata vaidluse lahendamist kohtus.

Lingid

Slovakkia justiitsministeerium

Viimati uuendatud: 18/03/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Vahendus liikmesriikides - Soome

Miks mitte eelistada kohtusse pöördumisele vaidluse lahendamist vahendusmenetluse kaudu? See on vaidluste kohtuvälise lahendamise meetod, mille puhul vahendaja aitab vaidluse pooltel kokkuleppele jõuda. Soome valitsus ja õigusala töötajad on vahendusmenetluse eelistest teadlikud.

Kellega ühendust võtta?

Kriminaal- ja teatavate tsiviiliasjade vahendusmenetluse korraldamine, sellealane nõustamine ja järelevalve on sotsiaalministeeriumi ülesanne. Maakondade tervishoiuosakonnad peavad tagama vahendusteenuste kättesaadavuse ja nõuetekohase rakendamise riigi kõigis osades.

Vahendusmenetluse kohta leiata teavet [☞ Soome Tervise ja Heaolu Instituudi \(THL\)](#) veebisaidilt.

Kohtute juures osutatavaid vahendusteenuseid korraldavad piirkonnakohtud. Piirkonnakohtud võivad algatada tsiviilvaidluste puhul vahendusmenetluse.

Vahendamise eesmärk on aidata vaidluse pooltel leida lahendus, mis on mõlemale vastuvõetav. Vahendusmenetluse tulemused põhinevad seetõttu üldiselt sellel, mis on asjaolusid arvestades mõistlik, mitte seaduse rangel kohaldamisel. Lisateavet piirkonnakohtute kohta leiata [☞ Soome justiitsministeeriumi veebisaidilt](#). Olemas on ka [☞ kohtuliku vahendusmenetluse brošüür](#).

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Vahendusmenetlust kasutatakse nii tsiviil- kui ka kriminaalasjades.

Vahendusmenetlust kasutatakse kõige enam tsiviilvaidluste puhul, eriti vähem olulistest tsiviiliasjades. Kõiki tsiviilvaidlusi ei pea siiski lahendama kohtuliku vahendusmenetluse kaudu. Tarbijavaidlustega võib näiteks tegeleda tarbijanõustaja või **tarbijakaitseamet**. Kriminaalasjade puhul aga kohaldatakse vahendamisel erimenetlust.

Tsiviiliasja ja üldkohtutes menetletavaid vaidlusi võib vahendada vastavalt kohtuliku vahendusmenetluse põhimäärusele (seadus 663/2005). Kohtuliku vahendusmenetluse eesmärk on vaidluste lahendamine vastastikusel kokkuleppel. Kohtuliku vahendusmenetluse eeltingimus on, et asi võimaldaks vahendusmenetluse kasutamist ja et vahendusmenetlus oleks poolte nõudeid arvestades sobiv. Vaidluse üks pool või mõlemad pooled võivad enne kohtusse pöördumist esitada kirjaliku taotluse. Taotlus peab olema kirjalik, selles peab olema märgitud vaidluse ese ja kirjeldatud poolte erimeelsusi. Lisaks sellele tuleb põhjendada vahendusmenetluse kasutamise sobivust.

Kui vähemalt üks tsiviiliasja pool on füüsilise isik, võib kasutada ka lepitamist. Tsiviiliasjades, mis ei ole seotud kuriteokahjude hüvitamisnõuetega, võib lepitamist kasutada üksnes siis, kui vaidlus on asja eset ja esitatud nõudeid arvestades väheoluline. Seda, mida põhimäärus näeb ette lepitamise kohta kriminaalasjades, kohaldatakse vastavalt vajadusele ka lepitamise suhtes tsiviiliasjades.

Lepitada võib pooli, kes on andnud lepitamiseks isikliku ja vabatahtliku nõusoleku. Nad peavad olema võimelised selle tähendusest ja lepitamise abil leitud lahendustest aru saama. Seetõttu tuleb pooltele enne neilt lepitamiseks nõusoleku saamist selgitada, millised on nende õigused ja seisund lepitamise ajal. Kummalgi poolel on õigus oma nõusolek lepitamise mis tahes hetkel tagasi võtta.

Alaerialsed peavad lepitamiseks isiklikult nõusoleku andma. Lisaks sellele on alaealise lepitamiseks nõutav tema hooldaja või muu seadusliku esindaja nõusolek. Piiratud teovõimega täiskasvanud võivad lepitamises osaleda, kui nad saavad asja tähendusest aru ja annavad lepitamiseks isikliku nõusoleku.

Lepitamist võib kasutada nende kuritegude puhul, mis on tunnustatud lepitamiseks sobivaks, võttes arvesse kuriteo laadi ja toimepanemise viisi, kahtlustatava ja kannatanu omavahelisi suhteid ja muid küsimusi, mis on seotud kuriteoga tervikuna. Alaealiste suhtes toime pandud kuritegude puhul ei tohi lepitamist kasutada, kui kannatanu vajab erikaitset kuriteo laadi või oma ea tõttu.

Vahendusbürood saavad vahendamistaotlusi ja teevad vahendusmenetluse ajal koostööd mitmesuguste asutustega. Iga vahendatav asi määratakse vabatahtlikule vahendajale, kelle valivad vahendusbüroos töötavad spetsialistid. Vahendajad teevad vahendatavate asjade ja nendega seotud praktiliste küsimuste osas koostööd vahendusbürooga. Büroo töötajad juhendavad ja kontrollivad vahendajate tööd.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Kriminaalasjades võib lepitada üksnes neid pooli, kes on andnud lepitamiseks isikliku ja vabatahtliku nõusoleku ning on võimelised selle tähendusest ja lepitamise abil leitud lahendustest aru saama. Tsiviiliasjades (kohtuliku vahendusmenetluse puhul) on vahendusmenetluse algatamiseks nõutav kõigi menetlusosaliste nõusolek.

Soomes on olemas vahendajate riiklik käitumisjuhend ning vahendajate valdkondlikud käitumisjuhendid (spetsialiseerumise järgi, näiteks perekonnaõiguse, meditsiini ja ehituse valdkonnas tegutsevatele vahendajatele).

Teave ja koolitus

[Soomes justiitsministeeriumi](#) veebisaidil on kättesaadav kohtuliku vahendusmenetluse brošüür.

Tervise ja Heaolu Instituut (THL) korraldab vahendajate koolitust.

Instituut kogub ka kriminaal- ja tsiviilasjade vahendusmenetluse statistikat, kontrollib ja uurib vahendamist ning koordineerib selle valdkonna arengut. Seda tööd toetab **kriminaal- ja tsiviilasjade vahendusmenetluse nõukoda**.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Kriminaalasjade vahendamine on tasuta teenus. See võimaldab kuriteos kannatanul ja kuriteo toimepanijal erapooletu vahendaja abil kokku saada, arutada kannatanule põhjustatud vaimset ja materiaalselt kahju ning leppida kokku kahju heastamise meetmetes (seadus1016/2005).

Vahendusmenetluse kulud on poolte jaoks väiksemad kui kohtumenetluse kulud. Kumbki pool tasub üksnes enda kulud ega ole kohustatud tasuma vastaspoolte kulusid. Kui pooled seda soovivad, võivad nad kaasata õigusnõustaja. Lisaks võib pool taotleda õigusabi õigusabibüroost.

Kohtuliku vahendusmenetluse puhul on vahendajaks piirkonnakohtu kohtunik. Vaidlustes vahendajaks olemine on üks kohtuniku tavaülesannetest. Kui asi eeldab teatava valdkonna eriteadmisi, võib vahendaja poolte nõusolekul kaasata abilise, kelle tasu maksavad pooled.

Kohtuliku vahendamise nagu kõigi muudegi kohtutoimingute eest tuleb maksta tasu.

Kas vahenduse tulemusena saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

[Direktiiv 2008/52/EÜ](#) lubab vaidluse pooltel lasta vahendusmenetluse tulemusena saavutatud kirjaliku kokkuleppe täidetavaks tunnistada. Liikmesriigid teavitavad komisjoni kohtutest ja muudest asutustest, kes on pädevad selliseid taotlusi vastu võtma.

Soomes ei ole seda teavet veel edastanud.

Seonduvad lingid

[kohtuliku vahendusmenetluse brošüür](#), [vahendusmenetluse veebisait \(Soomes Tervise ja Heaolu Instituut \(THL\)\)](#)

Viimati uuendatud: 14/10/2018

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Vahendus liikmesriikides - Rootsi

Kui teil on tekkinud kellegagi tsiviilõiguslik vaidlus, siis miks mitte eelistada kohtusse pöördumisele vaidluse lahendamist vahenduse kaudu? Vahendus on vaidluste alternatiivse lahendamise meede, kus vahendaja aitab vaidluse osalistel kokkuleppele jõuda. Rootsi valitsus ja õiguspraktikud teavad vahenduse eeliseid. Vahendust võib kasutada ka kriminaalasjades, kuid sellega ei kaasne kuriteo toimepanijale karistust ja vahendusega ei saa asendada kohtumõistmist. Kriminaalasjades on vahenduse eesmärk panna kuriteo toimepanija paremini mõistma oma teo tagajärgi ja anda ohvrile võimalus läbielatu lahiti mõtestada.

Vahendus tsiviilasjades

Kellega ühendust võtta?

Puudub keskne asutus, mille ülesandeks on vahendaja kutseala reguleerimine. Vahenduse kohta teabe saamiseks võib pöörduda [Rootsi Riikliku Kohtute Ameti \(Domstolsverket\)](#) poole. Riiklik Kohtute Amet on koostanud isikutest, kes on nõustunud kohtus vahendusega tegelema, nimekirja, millega saab tutvuda aadressil <http://www.domstol.se/>.

Kaubandusasjades tegelevad vahendamise [Stockholmi Kaubanduskoda \(Stockholms handelskammare\)](#) ja [Lääne-Rootsi Kaubandus-Tööstuskoda \(Västsvenska industri- och handelskammaren\)](#).

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Vahendamine on võimalik paljudes valdkondades, ent kõige tavalisem on see tsiviilasjades.

Vahendajat on võimalik kasutada kohtumenetluse käigus.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Vahenduse kasutamine on täiesti vabatahtlik. Konkreetseid eeskirju, tegevusjuhendeid vms ei ole vahendajatele kehtestatud.

Teave ja koolitus

Vahendamiskoolituse kohta konkreetne teave ja riiklik vahendajate koolitusasutus puuduvad.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Vahendamine ei ole tasuta; maksimises lepidakse kokku eraõiguslik vahendaja ja vaidluse pooled. Vahenduse kulud jaotatakse poolte vahel võrdset.

Vahendus kriminaalasjades

Kellega ühendust võtta?

Alates 1. jaanuarist 2008 peavad kõik Rootsi kohalikud omavalitsused pakkuma vahendust juhul, kui kuriteo toimepanija on alla 21-aastane. Nii politsei kui ka kohalik omavalitsus võivad küsida teo toimepanijalt, kas ta oleks huvitatud vahenduse kasutamisest.

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud või kõige tavalisem?

Vahendust võivad kasutada kõik kuriteo toimepanijad kohtumenetluse igas etapis, sõltumata nende vanusest. Vahendusseaduses ei ole vanuse ülempiiri sätestatud, kuid alates 1. jaanuarist 2008 peavad kõik Rootsi kohalikud omavalitsused pakkuma vahendust juhul, kui kuriteo toimepanija on alla 21-aastane.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Vahendus ei ole osa karistusest. Kohaldatakse järgmisi tingimusi.

Vahenduses osalemine on mõlemale poolele vabatahtlik.

Kuriteost peab olema politseile teatatud ja teo toimepanija peab olema süü omaks võtnud.

Vahenduse kasutamine peab asjaolusid arvestades sobilik olema.

Teave ja koolitus

Seadusega on nõutud, et vahendajad peavad olema pädevad ja ausad. Samuti peavad nad olema erapooletud.

Lisateavet vahenduse kohta saab kohalikest omavalitsustest või riiklikust kuritegude ennetamise nõukogust (Brottsförebyggande rådet).

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Vahendus on nii ohvrile kui ka teo toimepanijale tasuta.

Viimati uuendatud: 18/03/2013

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [en](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Vahendus liikmesriikides - Inglismaa ja Wales

Miks mitte püüda lahendada vaidlust kohtusse pöördumise asemel vahendaja kaudu? See on alternatiivne vaidluste lahendamise viis, mille puhul neutraalne vahendaja aitab vaidluse pooltel kokkuleppele jõuda. Inglismaa ja Walesi valitsus ja õigusala töötajad on vahendusmenetluse eelistest teadlikud ja nende eesmärk on edendada ja kasutada vaidluste lahendamisel sobilikel juhtudel kohtusse pöördumise asemel vahendust. Teil võib olla õigus saada tasuta õigusabi (kui te vastate tavapärastele kvalifikatsioonikriteeriumidele).

Kellega ühendust võtta?

Justiitsministeerium vastutab vahenduse eest tsiviil- ja perekonnaasjades ning tegeleb vahenduse edendamisega nendes valdkondades Inglismaa ja Walesi piires.

Vahendus tsiviilasjades

Selleks et tagada vahendusmenetluse kvaliteet kohtu üleantud tsiviilasjade puhul (välja arvatud perekonnaasju käsitlevates vaidlustes Inglismaa ja Walesi jurisdiktsioonis), on justiitsministeerium ja kuninglik kohtuamet (*Her Majesty's Courts and Tribunals Service (HMCTS)*) loonud vahenduseks tsiviilasjades kaks menetlust, mille kaudu saavad pooled, sõltuvalt vaidluse väärtusest, selle lahendada. Väiksemate kohtuvaidluste vahendusteenus on kuningliku kohtuameti poolt pakutav ja hallatav teenus asjadeks, mis kuuluvad väiksemate kohtuvaidluste menetluse alla. Üldjuhul on tegemist alla 10 000 naelsterlingi suuruste asjadega. 10 000 naelsterlingit ületavate asjade puhul on justiitsministeerium teinud koostööd [tsiviilasjade vahenduse nõukoguga](#) (*Civil Mediation Council*), et kehtestada akrediteerimissüsteem, mille kaudu vahendust pakuvad organisatsioonid saavad taotleda tsiviilasjade vahenduse registrisse kandmist ja et kohtud suunaksid pooled sobival juhudel nende poole. Tsiviilasjade vahenduse nõukogu on tsiviil- ja äriasjades vahendusteenuse pakkujaid esindav organisatsioon.

Vahendus perekonnaasjades

Perekonnaasjadega seotud vaidluste puhul on vahendustegevus isereguleeruv ning selles valdkonnas tegutseb mitu liikmesorganisatsiooni või akrediteerimisasutust, millega vahendajad liituvad. Need asutused on koondunud, et moodustada perekonnaasjade vahendusega seotud normide ühtlustamiseks [perekonnaasjade vahenduse nõukogu](#) (*Family Mediation Council*). Samuti on perekonnaasjade vahenduse nõukogu üks ülesandeid esindada oma asutajaliikmetest organisatsioone ja perekonnaküsimuste vahendajaid üldiselt valitsusega suhtlemisel.

Perekonnaasjade vahenduse nõukogu on valitsusväline asutus ja sellel on keskne roll oma liikmesorganisatsioonide seas, kes kõik on valitsusvälised organisatsioonid/liidud ning selle nõukogu asutajaliikmed. Nendest kõige tähtsamad on:

ADR Group;

Perekonnaasjade vahendajate liit
riiklik perekonnaasjade vahendusasutus
perekonnaasjade vahendajate instituut
Organsiatsioon Resolution
The Law Society

Valitsusel ei ole praegu kavas luua tsiviil- või perekonnaasjade vahendust reguleerivat asutust.

Akrediteeritud tsiviilvahendaja võite leida tsiviilvahendajate registrist, mille leiata [õigusemõistmise veebisaidilt](#). Te võite otsida registrist vahendajat, kes asub teie elupiirkonnas; vahenduse kulud on fikseeritud ja sõltuvad vaidluse väärtusest. Kui pooled ei suuda vahenduse eest tasuda, saavad nad teatavatele tingimustele vastamise korral kasutada tasuta vahenduse teenust, mida pakub organisatsioon LawWorks. LawWorks kontaktandmed on järgmised: telefon **01483 216 815** ja veebisait [LawWorks](#)

Ühendkuningriigi valitsuse veebisaidil GovUK (varem DirectGov veebisait) on olemas perekonnaasjade vahenduse otsimootor: [perekonnaasjade vahenduse otsimootor](#) Juhime teie tähelepanu asjaolule, et perekonnaasjade vahenduse abiliin enam ei tööta.

Veebisaidil GovUK võite leida lisateavet tasuta õigusabi, sealhulgas teie võimaluse kohta seda saada, ja uue tasuta õigusabi teabetalituse kohta lingil alt: [kontrollige, kas te võite saada tasuta õigusabi](#)

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Vahendust saab kasutada terve rea igapäevaste tsiviil- ja kaubandusvaidluste lahendamisel - sealhulgas eluasemeküsimused, ärialsed vaidlused, töövaidlused, väiksemad kohtuvaidlused, võlanõuded, piirivaidlused, tööhõivealased vaidlused, lepingulised vaidlused, isikukahju ja ettevaatamatusest põhjustatud kahju, samuti ühishagid nagu näiteks saastamine või ahistamine.

Vahendust saab kasutada ka perekonnaasjades, sealhulgas lahutuse, lahuse, tsiviilpartnerluse lõpetamise, laste eestkostete, sealhulgas nendega suhtlemise ja nende elupaiga kohastes küsimustes. Vahendus ei piirdu endiste abikaasade või elukaaslastega. Näiteks võivad vanavanemad kasutada vahendust perekonnaasjades, et leida kokkulepe lapselastega suhtlemise küsimuses.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Vahendus tsiviilasjades

Vahendust tsiviilasjades ei ole seadusega reguleeritud, samuti ei ole see kohtumenetluse eeltingimuseks. Siiski peavad tsiviilasjade pooled enne kohtusse pöördumist vahendaja abi kasutamise võimalust tõsiselt kaaluma.

Tsiviilmenetluse eeskirjadega (*Civil Procedure Rules*) reguleeritakse apellatsioonikohtu, kõrgema astme kohtu ja maakohtute tsiviilkolleegiumite praktikat ja menetlusi. Nende eeskirjade juurde kuulub menetlusseadustik, mille põhieesmärk on aidata kohtutel juhtumeid õiglaselt menetleda. Osana põhieesmärgist nõutakse, et kohus tegeleks asjadega aktiivselt, seejuures kutsuks asjaomaseid pooli lahendama vaidlust alternatiivse menetluse teel, kui kohus seda asjakohaseks peab ning sellise menetluse kasutamisel abistab.

Kuigi vahendusmenetlus on igati vabatahtlik, on tsiviilmenetluse eeskirjadega sätestatud tegurid, mida tuleb kulude suuruse üle otsustamisel arvesse võtta. Kui enne menetlust ja selle ajal on vaidluse lahendamiseks tehtud jõupingutusi, peab kohus neid arvesse võtma. Seetõttu, kui võitnud pool on eelnevalt keeldunud mõistlikust pakkumisest vaidlus vahenduse teel lahendada, võib kohtunik otsustada, et kaotanud pool ei pea maksma võitnud poole kulusid.

Vahendus perekonnaasjades

Praegu on vahendus perekonnaasjades täiesti vabatahtlik. Alates aprillist 2011 peavad kõik hagejad (mitte ainult riiklikku rahastamist saavad hagejad) kaaluma vahenduse kasutamist, osaledes vahenduse teabe- ja hindamiskoosolekul enne hagi esitamist kohtusse [kohtu eesistuja toimetatava hagemiseelse menetluse kohaselt](#). Ka eeldatav kostja peaks kutse saamisel koosolekule ilmuma. Kui hageja soovib kohtusse minna, tuleb hagiile lisada vorm FM1, mis kinnitaks tema vabastust vahenduse teabe- ja hindamiskoosolekust, sellel osalemist ja vahenduse sobimatuks osutumist või asjaolu, et hageja osales vahenduses, mille käigus edu ei saavutatud või kõiki küsimusi ei lahendatud.

Vastuseks soovitusel vaadata läbi perekonnaasjades toimuv õigusemõistmine kehtestas valitsus lapsi ja perekonnaasju käsitleva seaduseelnõuga veebruaris 2013 uue sätte, mille kohaselt praegune ootus, et pooled osaleksid vahenduse teabe- ja hindamiskoosolekul, muudetakse seadusjärgseks nõudmiseks (teatavate piirangutega, nt kui on märke koduvägivallast).

Vormi FM1 lisamine hagiavaldusele hakkab olema seadusjärgne kohustus. Eelnõu peaks vastu võetama ja jõustama 2014. aasta kevadel.

Nagu **tsiviilmenetluse eeskirjad**, julgustavad ka **perekonnaasjade menetluse eeskirjad** (kohtumenetlusega seotud üldine eeskirjade kogu) kasutama vaidluste lahendamiseks alternatiivseid viise.

Kutsestandardite alalhoidmine

Inglismaal ja Walesis ei ole vahendajate jaoks eraldi riiklikku tegevusjuhendit. Siiski peab tsiviilasjade vahendaja tsiviilasjade vahenduse nõukogult akrediteeringu saamiseks kinni pidama tegevusjuhendist, mis põhineb [ELI tegevusjuhendil](#). Kõnealune kutseala on isereguleeruv ning valitsus ei edenda mis tahes vabatahtliku juhendi järgimist.

Kõik perekonnaasjade vahenduse nõukogu asutajaliikmed peavad tagama, et nende liikmed (perekonnaasjade vahendajad) järgiksid [perekonnaasjade vahenduse nõukogu tegevusjuhendit](#).

Teave ja koolitus

Teave vahenduse, teenuste ja hindade kohta on kättesaadav valitsuse veebisaidil aadressil [Justiitsministeerium: vahendus tsiviilasjades](#)

Tsiviilvahenduse sidusregister pakub otsimootorit, millega otsida vahendajat, kes suudaks pakkuda vahendusteenust pooltele sobivas asukohas. Tsiviilasjade vahenduse nõukogu veebisait ja tsiviilvahendust pakuvate organisatsioonide veebisaidid sisaldavad täpsemat teavet vahenduse ja vahendusteenuste kohta.

Perekonnaasjade vahenduse nõukogu pakub otsimootorit, millega otsida vahendajat kasutajale sobivast piirkonnast. Perekonnaasjade vahenduse nõukogu liikmesorganisatsioonide veebisaidid sisaldavad täpsemat teavet vahendusteenuste kohta.

Inglismaal ja Walesis ei ole tsiviilasjade vahendajatele riiklikku koolitusasutust. Tsiviilasjade vahendajaid koolitatakse erasektoris, mis reguleerib end ise. Kõnealune kutseala on isereguleeruv ning tegeleb oma liikmete koolitamisega.

Perekonnaasjade vahendajaid on väga mitmesuguse taustaga, sealhulgas õigus-, ravi- või sotsiaalteenuste valdkonna taustaga, ning nende puhul ei ole kehtestatud õiguslikku nõuet, mille kohaselt peaksid nad läbima mingi erikoolituse. Eri (akrediteerimis-)organisatsioonidel on siiski oma koolitustõudeid hõlmavad koolitus- ja kutsestandardid. Riiklikult rahastatavate vahendusteenuste pakkumise lepingut omavad vahendajad peavad läbima konkreetse kõrgetasemelise akrediteerimise ja koolituse, et korraldada esialgset vahenduse teabe- ja hindamiskoosolekut ja ka vahendust.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Vahendusteenuse maksumus sõltub selle osutajast ning riik seda üldiselt ei reguleeri. Tsiviilasjades on vahenduse kulud seotud vaidlustaluste küsimuste väärtusega ning vahendusprotsessis kuluva ajaga. Tsiviilasjade vahenduse sidusregistri pakutava vahendusteenuse hinnakiri on kättesaadav justiitsministeeriumi veebisaidil. Heategevuslik organisatsioon LawWorks pakub tasuta vahendusteenust neile, kes selle eest maksta ei suuda. LawWorks kontaktandmed on järgmised: telefon 01483216815 216 815 ja veebisait [LawWorks](#)

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

[Direktiiv 2008/52/EÜ](#) on rakendatud Ühendkuningriigi õigusesse piiriülese vahenduse (ELI direktiiv) määrustega 2011. aastal (ametlik teataja 2011 nr 1133) ja see võimaldab piiriülese vaidluse pooltel olukorras, kus ühe poole elukoht asub vaidluse ajal liikmesriigis, taotleda vahenduse teel saavutatud kokkuleppe täitmisele pööramist. Liikmesriigid teavitavad komisjoni kohtutest ja muudest asutustest, kelle pädevuses on selliste taotluste vastuvõtmine. Inglismaa ja Walesi puhul leiab pädevate kohtute kohta üksikasjalikku teavet [kuningliku kohtuameti veebisaidil](#).

Kohtus algatatud tsiviilasja pooled, kes on saavutanud vahenduse teel kokkuleppe, võivad pöörduda kohtusse kokkuleppe kohtulikuks kinnitamiseks. Kui kohus leiab, et kokkulepe on õiglane, muutub kohtuliku kinnitatud kokkulepe õiguslikult siduvaks ja täitmisele pööratavaks kohtuotsuseks.

Perekonnaküsimustega seotud vaidluste pooled, kes on kas oma õigusnõustajate või vahendusmenetluse kaudu omavahel kokkuleppele jõudnud, võivad pöörduda kohtu poole, et muuta oma kokkulepe õiguslikult siduvaks kohtuotsuseks (*consent order*), kui kohus leiab, et kõnealune kokkulepe on õiglane. See kehtib pigem finantskokkulepete kui lastega seotud kokkulepete suhtes.

Lingid

[Tsiviilasjade vahenduse nõukogu](#), [Perekonnaasjade vahenduse nõukogu](#), [Tsiviilasjade vahenduse sidusregister](#), [Perekonnaasjade vahenduse otsimootor](#), [ELI tegevusjuhend vahendajatele](#), [Perekonnaasjade vahenduse nõukogu tegevusjuhend](#), [LawWorks vahendus](#)

Viimati uuendatud: 13/06/2017

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumentis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Vahendus liikmesriikides - Põhja-Iirimaa

Miks mitte lahendada vaidlus kohtusse mineku asemel vahenduse abil? See on alternatiivne vaidluste lahendamise (ADR) viis, mille puhul vahendaja aitab vaidlusesse sattunud kokkuleppele jõuda. Valitsus ja Põhja-Iirimaa õigusala töötajad on vahenduse eelistest teadlikud.

Vahendusteenuste eest vastutavat ministeeriumi Põhja-Iirimaaal ei ole. See-eest on aga organisatsioone, kes osutavad vahendus- ja nõustamisteenust.

Kellega ühendust võtta?

[Põhja-Iirimaa Õigusühing](#) on vaidluste lahendamisel vahendusteenuse osutamiseks välja arendanud alternatiivse [vaidluste lahendamise teenuse](#).

Teenus ei ole mõeldud üksnes kohtusse jõudnud vaidluste lahendamiseks, vaid seda võib kasutada vaidluse mis tahes etapis.

Vaidluste lahendamise teenus toimib alamadvokaatide ja vandeadvokaatide kogu kaudu, kes on koolitatud ja akrediteeritud vaidluse poolte vahendajateks.

Teised vabatahtlikud organisatsioonid, nagu [Relate](#) ja [Barnardos](#), pakuvad pereprobleemide puhul nõustamis- ja vahendusteenuseid. [Töösuhete amet](#) pakub vahendust töövaidlustes.

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Peamised valdkonnad on tsiviil- ja kaubandusvaidlused ning pere-, töö- ja kogukonnavaendus.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Põhja-Iirimaa õigussüsteemis kohtupõhist vahendussüsteemi ei ole. Kuid on tõenäoline, et kohus lubab kohtuasja lõpetada, kui on võimalus, et vahendus võiks vaidluse lahendada — [Põhja-Iirimaa kohtuteenistus](#)

[Põhja-Iirimaa Õigusühing](#) määrab vaidluste vahendamise eeskirjad ja korra.

Teave ja koolitus

Alam- ja vandeadvokaatide koosneva vaidluste lahendamise kogu on saanud väljaõppe ja akrediteeringu õigusühingult.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Vahenduse maksumus oleneb teenuse pakkujast ning riik seda ei reguleeri.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

Kohtud aksepteerivad vahenduse käigus saavutatud kokkulepet, millele pooled alla on kirjutanud, kohtuasja lahendina. Kui hagi ei ole esitatud, võib kokkuleppe pooltevahelise siduva lepinguna ka täitmisele pöörata.

Seonduvad lingid

- [Põhja-Iirimaa Õigusühing](#)
- [Vaidluste lahendamise teenistus](#)
- [Relate](#)
- [Barnardos](#)
- [Töösuhete amet](#)

Viimati uuendatud: 06/03/2017

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [en](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Vahendus liikmesriikides - Šotimaa

Miks mitte lahendada oma vaidlusi kohtusse mineku asemel hoopis vahenduse teel? Vahendus on vaidluste alternatiivse lahendamise meede, kus vahendaja aitab vaidluse osalistel kokkuleppele jõuda. Šotimaa valitsus ja õigusvaldkonna töötajad on teadlikud vahenduse võimalikest eelistest. Ühendkuningriigi Šotimaa jurisdiktsioonis on vahenduse jaoks ette nähtud erikord ja erisätted.

Kellega ühendust võtta?

Šotimaa vahenduspoliitika eest vastutab Šotimaa valitsuse põhiseaduse, õiguse ja kohtute direktoraadi (*Constitution, Law and Courts Directorate*) õigussüsteemi talitus (*Legal System Division*).

Vahendusosalased olulised kontaktid:

Šotimaa vahendusvõrgustik (*Scottish Mediation Network*), 18 York Place, Edinburgh, EH1 3EP;

SACRO (*Safeguarding Communities Reducing Offending*), 29 Albany Street, Edinburgh EH1 3QN;

Šotimaa kogukondliku vahenduse võrgustik (*Scottish Community Mediation Network*), 21 Abercromby Place, Edinburgh EH3 6QE;

võrgustik **Relationships Scotland**, 18 York Place, Edinburgh, EH1 3EP.

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Vahendust võib kasutada kõikides õigusvaldkondades. Kõige enam kasutatakse seda perekonfliktide ja naabrite vahel tekkinud vaidluste lahendamiseks. Samas otsitakse üha sagedamini vahendusest abi ka kaubandus- ja ärialaste vaidluste lahendamisel. Vahendust tuleb pakkuda **täiendava toetuse vajaduse** alastes vaidlustes ning lepitusteenus peab olema saadaval ka **puude alusel diskrimineerimisega seotud kaebuste** käsitlemiseks.

Kas tuleb järgida erieeskirju?

Šotimaal üha laiemalt praktiseeritav vahendaja elukutse ei ole õigusaktidega reguleeritud. Samuti ei ole nõuet, et teatavat tüüpi hagide algatamisele peab eelnema vahendus. Vahendus on täielikult vabatahtlik.

Šotimaal on siiski vastu võetud **vahendustegevuse käitumisjuhend**. Juhendis käsitletakse eri spetsialiseerumisvaldkondi, nagu perekonnaõigus, meditsiin ja ehitus. Šotimaa valitsus on väljendanud oma toetust Šotimaa vahendusvõrgustiku (*Scottish Mediation Network, SMN*) tegevusele ja [Šotimaa vahendusregistri](#) (*Scottish Mediation Register, SMR*) arendamisele. Kõik vahendusvõrgustiku liikmed peavad Šotimaal vahendusega tegelemiseks järgima käitumisjuhendit. Vahendusregistrisse kantud vahendajad ja vahendusteenistused võivad rakendada ka rangemaid standardeid. Mõlema ülaltoodud algatuse veebisaidid on vabalt ligipääsetavad ja laialdaselt kasutatavad ning kui vahendajad soovivad end nendel registreerida, peavad nad käitumisjuhendit järgima.

Kuidas saada vahenduse kohta teavet?

Teave vahenduse kohta on kättesaadav [Šotimaa vahendusvõrgustiku](#) veebisaidil ning [Šotimaa vahendusregister](#) pakub teavet vahendaja leidmise kohta Šotimaal. Mõlemad veebisaidid on üldsusele juurdepääsetavad ja kogu teave on kättesaadav tasuta.

[Šotimaa vahendusregister](#) on sõltumatu vahendajate ja vahendusteenistuste register. Tema veebisaidil on vabalt juurdepääsetav teave isikute kohta, kes tegelevad vahendusega kõikvõimalikes valdkondades. Registrit haldab [Šotimaa vahendusvõrgustik](#).

Vahendajad uuendavad veebisaidil esitatud andmeid vähemalt kord aastas.

Šotimaa vahendusregistri eesmärk on tagada inimestele nende valitud vahendaja pädevus ning anda omalt poolt kinnitus, et vahendajad vastavad miinimumstandarditele. Need [standardid](#) kehtestab sõltumatu [standardinõukogu](#) (*Standards Board*). Vahendusregistrisse kantud vahendajad võivad end nimetada [Šotimaa vahendusregistrisse kantud vahendajaks](#) (*Scottish Mediation Registered Mediator*) ja kasutada oma nime kõrval vahendusregistri logo.

Kui [reguleeriv organisatsioon](#) (*regulating organisation*) tõendab, et vahendaja vastab organisatsiooni täiendavatele, konkreetse valdkonna standarditele, võib vahendaja kohta registrisse tehtud kandele lisada sellelt organisatsioonilt saadud vastava tähise.

Teave ja koolitus

Alates 2004. aastast on vahendusvõrgustiku veebisaidil **nn vahenduse kaart**. Sellel esitatud teavet on mitmel korral täiendatud ning tööd on rahastanud Šotimaa valitsus. Vastav link on lisatud ka arvukatele teabe- ja veebisaitidele. Praeguseks on kaart ühendatud Šotimaa vahendusregistriga, mis võimaldab teil leida kvalifitseeritud vahendaja üheainsa päringuga.

Šotimaa vahendusvõrgustik võtab vastu ka telefonipäringuid, mis suunatakse sobivatesse vahendusteenistustesse.

Šotimaa vahendusregistris loetletakse ka vahendajate pädevused, et pooled saaksid vahendajat valides rohkem teavet.

Šotimaal on vahenduse eri valdkondade jaoks olemas spetsiaalsed **koolitusprogrammid**. Kõik koolitused kestavad vähemalt 30 tundi ja peaksid hõlmama järgmisi küsimusi:

- vahenduse põhimõtted ja praktika;
- vahendusprotsessi etapid;
- vahenduse eetika ja väärtused;
- vaidluste juriidiline kontekst (kui see on olemas);
- vahenduses kasulikud suhtlemisoskused;
- läbirääkimisoskused ja nende kasutamine;
- konflikti mõjud ja konflikti lahendamise viisid;
- mitmekesisus.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Vahendusega kaasnevate kulude suurus oleneb teenuse pakkujast ja neid ei reguleeri riik.

Vahendus on üksikisikule üldiselt **tasuta**, kui vaidlus on seotud laste, naabrite ja kogukondlike konfliktidega või täiendava toetuse vajaduse ja puude alusel diskrimineerimisega.

Eravahendajate **päevatasud** ulatuvad 200 naelast 2000 naelani või üle selle.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

[Direktiiviga 2008/52/EÜ](#) võimaldatakse vaidluse pooltel taotleda vahenduse teel saavutatud kirjaliku kokkuleppe täitmisele pööramist. Liikmesriigid teatavad sellest kohtutele ja teistele ametiasutustele, kes on volitatud kõnealuseid taotlusi saama.

Lingid

[Šotimaa vahendusvõrgustik](#), [Šotimaa vahendusregister](#), [standardid](#), [vahendus Šotimaal: registrisse kantud vahendajad](#), [reguleeriv organisatsioon](#)

Viimati uuendatud: 11/10/2018

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.